

YENİ ÇAĞ

- xx: Komünistler ve Avrupa güvenliği
- xx: Kardes partiler yöneticilerinin konuşmalarından
- G. Han: Barış uğrunda savaş cephesi genişliyor
- B. Suyka: Gerginliği azaltma politikası ve fikirlerin çatışması
- A. Galkin: Fasizm yenilgiye uğruyor, aşırı-sağ tehlike devam ediyor
- xx: Dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş hareketi arasında birlik
- V. Venetsanopulos: Yunanistan'daki gelişmeler

Özel sayfalar

- xx: TKP MK Politik Büro üyesi Ahmet Saydan yoldaşın Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Budapeşte Hazırlık Toplantısında yaptığı konuşma
- A. S.: Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Budapeşte Toplantısı ve sorunlarımız
- A. Saydan: Sınıf partisi, «yığın» partisi

12 (126)
Aralık
1974

BARIS VE SOSYALIZM PROBLEMLERİ

Komünistler ve Avrupa güvenliği

AVRUPA :

- Sanayi devriminin vatanı.
- Dünyayı değiştiren öğretinin, Marksizm-Leninizmin beşiği.
- Yüce devrimler kıtası ve sosyalizmin vatanı.
- Dünya kültürünün ve ilerici insan düşüncesinin hazinesi.
- Nice yıkıcı harplere ve bu arada iki dünya savaşına sahne olan toprak.
- Barış taraftarları hareketinin doğduğu ortam.
- En çetin sınıf savaşları alanı.
- İki toplumsal sistemin doğrudan doğruya temas cephesi.

Emperyalizme karşı yığinsal eylemler, barış içinde yanyana yaşama politikasını gerçekleştirme koşullarından biridir. . . .

Genel karakterli sorunların yanısıra, barış uğrunda savaşa, tek tek kıtalarda ve coğrafi kesimlerde güvenliğin sağlanmasına ilişkin daha özel veya bölgesel karakterli çok önemli sorunlar da vardır. Bu birbirine bağlı sorunların çözülmesi, dünyada bütün komünistlerin, bütün anti-emperyalist güçlerin ve bütün halkların menfaatlerine uygundur.

*1969 Yılı Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası
Danışma Toplantısı*

AVRUPADA BARIŞ, GÜVENLİK, İŞBİRLİĞİ VE SOSYAL İLERLEME UĞRUNDA SAVAŞ

- 1975 yılı ortasına kadar yapılması öngörülen Avrupa komünist ve işçi partileri konferansının konusu.

BİR AVRUPA KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİ KONFERANSINA DOĞRU

16–18 Ekim 1974 günlerinde, Varşova’da, Polonya Birleşik İşçi Partisi ile İtalyan Komünist Partisinin girişimiyle, Avrupa komünist ve işçi partileri arasında bir danışma toplantısı yapıldı. Bu toplantıya şu partilerin heyetleri katıldılar: Alman Komünist Partisi, Alman Sosyalist Birlik Partisi, Avusturya Komünist Partisi, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Belçika Komünist Partisi, Bulgaristan Komünist Partisi, Büyük Britanya Komünist Partisi, Çekoslovakya Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, Finlandiya Komünist Partisi, Fransız Komünist Partisi, İrlanda Komünist Partisi, İspanya Komünist Partisi, İsveç Sol (Komünistler) Partisi, İsviçre Emek Partisi, İtalyan Komünist Partisi, Kıbrıs İlerici Emekçi Partisi, Lüksemburg Komünist Partisi, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi, Norveç Komünist Partisi, Polonya Birleşik İşçi Partisi, Portekiz Komünist Partisi, Romanya Komünist Partisi, San-Marino Komünist Partisi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Yugoslavya Komünistler Birliği, Yunanistan Komünist Partisi.

Toplantıda temsil edilen bütün partilerin katılımıyla yapılan geniş ve kardeşçe bir fikir değiş tokuşu sonucunda, bir Avrupa komünist ve işçi partileri konferansının hazırlanma ve yapılmasının gerekli ve amaca uygun olduğu konusunda bir karara varıldı. Ve bu konferansın 1975 yılı ortasına kadar toplanması isteği belirtildi.

Konferansın »Avrupada barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme uğrunda savaş« konusuna hasredilmesi kararlaştırıldı.

Toplantıya katılanlar, konferansın Alman Demokratik Cumhuriyeti’nde yapılması isteğini ileri sürdüler. Bu istek, Alman Sosyalist Birlik Partisi temsilcileri tarafından içtenlikle karşılandı.

Toplantıya katılanlar, ortak bir tutuma varabilmek üzere bütün partilerin hak eşitliği ve görüşlerine saygı prensiplerine dayanılarak, demokrasi ve kardeşçe işbirliği havası içinde geçen görüşmelerden memnun olduklarını belirttiler.

Kardeş partilerin sözkonusu konferansı hazırlama toplantısı 1974 Aralık – 1975 Ocak aylarında yapılacaktır.

Danışma toplantısının çalışmaları, kardeş partiler arasında ilişkiler normlarına tamamiyle uygun olarak, tam bir karşılıklı anlayış ve proletarya enternasyonalizmi havası içinde geçmiştir.

FAŞİZME KARŞI, ÖZGÜRLÜK, DEMOKRASİ VE ULUSAL BAĞIMSIZLIK İÇİN SAVAŞANLARLA KARDEŞÇE DAYANIŞMA

Varşova Danışma Toplantısı'na katılan komünist ve işçi partileri temsilcileri, Avrupa komünistlerinin, emperyalizme ve sömürgecilğe karşı, gericiliğe ve saldırganlığa karşı mücadelenin bütün savaşçılarını daima desteklediklerini ve destekliyeceklerini bir daha belirttiler. Aynı zamanda, partilerinin, Çin-Hindi, Yakın-Doğu, Orta ve Güney Afrika halklarıyla, hertürlü yabancı müdahalesine karşı ülkesinin bağımsızlık ve toprak bütünlüğünü savunan Kıbrıs halkıyla, demokratik ve ulusal hakları için savaşan Kuzey İrlanda halkıyla, ülkelerinin bağımsızlığı için, kendi kaderlerine buyruk ve ulusal servetleri üzerinde söz sahibi olma hakkı için savaşan bütün halklarla kardeşçe dayanışmasını yeniden dile getirdiler.

Danışma Toplantısına katılanlar, Şili'de zorla iktidara elkoyan cuntaya karşı savaştaki bütün yurtseverlerle de kardeşçe dayanışmalarını hararetle belirterek, Luis Korvalan yoldaşın, kovuşturmalara uğrayan bütün diğer yurtsever ve demokrat savaşçıların serbest bırakılması isteğinde direndiler. Aynı zamanda Rodney Arismendi yoldaşın ve Uruguay'da hürriyet ve demokrasinin üstün gelmesi savaşına katılan bütün savaşçıların serbest bırakılması isteğini bir daha kuvvetle ileri sürdüler.

Varşova Toplantısı'na katılan partiler, faşizmin zulmünden kurtulmak için savaşan İspanya Komünist Partisi, İspanya işçi sınıfı ve bütün İspanyol halkıyla candan, kardeşçe dayanışmalarını dile getirerek, Marina, Montero, İnguanso, Lobato yoldaşların, işçi komisyonları liderleri Merse-lino Kamaço ve arkadaşlarının, Franko zindanlarında çürütölmekte olan bütün yurtseverlerin bir an önce serbest bırakılmalarında direndiler.

Danışma Toplantısı'na katılanlar, faşist rejimi alaşağı eden ve demokratik kazanımlarını pekiştirmek için mücadele etmekte olan Portekiz ve Yunanistan halklarını hararetle selâmladılar.

Kardeş partiler yöneticilerinin konuşmalarından

LEONİD BREJNEV

SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri

Sosyalist ülkeler, Avrupa Güvenlik Konferansının yapılması ve başarıya ulaşması savaşında büyük çabalar harcadılar. Biz tarihte ilk defa yapılacak olan böyle bir toplantıyı gerçekleştirmenin kolay iş olacağı gibi bir hayale asla kapılmadık. Ve gerçekten de, konferansta güçlüklerle karşılaşıldı ve hâlâ da güçlükler vardır. Bunların bazıları, konferansa katılanlar arasında tek tek sorunlara ilişkin görüşlerin doğallıkla birbirine uymamasından, diğer bazıları da katılanlardan kimilerinin kendileri için tek yanlı çıkarlar sağlama çabalarından doğuyor. Fakat şimdiden açıkça beliren gerçek şudur ki, Avrupada barışı güven altına alma dâvasının menfaatleri, Avrupa Genel Konferansı'nın en yakın gelecekte çalışmalarını tamamlaması gereğini ertelenmez bir buyruk olarak ortaya koyuyor. Sovyetler Birliği, ADC ve diğer sosyalist devletler, Avrupada güvenlik ve barışçı işbirliğinin sağlam temellerinin atılmasına yardım edecek olan bu konferansın başarıyla sona ermesi için büyük çabalar harcıyorlar.

Biz, konferansın alacağı kararların, Avrupa kıtası devletleri arasında, politikada, ekonomide, bilimde, kültürde ve insan eyleminin bütün diğer alanlarında hem ikili, hem de çokyanlı semereli işbirliğinin geliştirilmesine yardımcı olacağı düşüncesindeyiz. Bizim ortak ödevimiz, eski Avrupanın hayatında yeni çağın, makul ilişkiler ve karşılıklı güven çağının yavaş yavaş oluşmasını kolaylaştırmaktır.

Sosyalist topluluk üyesi ülkelerimizin elbirliğiyle belirleyip uyguladıkları politika açıkça göstermektedir ki, sosyalist devletler bu amaca ulaşılmasında aktif bir rol oynamaya hazırdırlar. Ülkelerimiz, barış ve dostluk isteğiyle kıtamızın diğer ülkelerine el vermekte ve yapıcı bir işbirliği ümit etmektedirler.

EDVARD GEREK

Polonya Birleşik İşçi Partisi MK Birinci Sekreteri

Halkçı Polonya, sosyalist işbirliği çizgisinden yürüyerek, Avrupada artık hemen hemen otuz yıldır topların suskun kalmasına yardımcı bulunmuştur. Biz bunun böylece sürüp gitmesi için çalışıyor, artık halkımızın hiç bir kuşağının harp dehşeti ve yıkımını görmeyeceği kadar sürekli ve sağlam bir barış kurmak istiyoruz.

GUSTAV HUSAK

Çekoslovakya Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

Avrupada sürekli barışı sağlama dâvası, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın en yakın zamanda başarıyla sona ermesini, kıtamızda güvenliğin güçlenmesine büyük ölçüde yardım edecek güvenceler getirmesini gerektirmektedir.

TODOR JIVKOV

Bulgaristan Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri

Sovyetler Birliğinin ve kardeş sosyalist ülkelerin enternasyonal sınıfsal politikası, bugünkü Avrupa haritasında çizili sınırların ve politik-teritoryal durumun dokunulmazlığının herkesçe tanınması sonucunu yarattı, anlaşmazlık sorunlarının çözümünde kuvvet uygulamasına başvurulmasını önledi.

YANOŞ KADAR

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK Birinci Sekreteri

Sosyalist ülkeler, bütün dünya komünist ve işçi partileri, sosyalizmi ve barışı, birbirinden ayrılmaz iki kavram olarak bayraklarına yazmışlardır. Bu, zamanımızın buyruğudur. Bu iki amaç, dünya ölçüsündeki hareketimizin giderek artan etkisinin ve tarihsel misyonunun kaynağı, insanlığın geleceğinin en yüce umududur.

YOSIP BROZ TITO

Yugoslavya Komünistler Birliği Başkanı

Sosyalist ülkeler, Marks'ın öğretisini, yani insanların ilişkilerinde egemen olması gereken kanunların tek tek ülkelerin ve halkların ilişkilerinde de egemen olması gerekliliğini öngören öğretiyi kılavuz edinerek, uluslararası anlaşmazlıkları tümden çözmek için, ortak sosyalist hedeflere doğru en başarılı biçimde ilerlemeyi sağlamak için savaşmak zorundadırlar . . .

Avrupa güvenliği bütünsel almalı, Akdeniz kesimi de içinde, bütün üf-keleri ve bölgeleri kapsamalıdır. Ancak böyle bir Avrupa, barış ve güvenliğe, dünyanın diğer bölgelerinin gelişmesine destek olabilir.

ERIH HONEKER

Alman Sosyalist Birlik Partisi MK Birinci Sekreteri

Biz, bağlaşıklarımızla birlikte, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın, sürüncemede bırakılmadan ve en yüksek düzeyde yapılarak, katılan bütün devletlerin yararına olacak olumlu sonuca ulaştırılmasında direniyoruz. Cumhuriyetimiz silâhsızlanma yönündeki yapıcı adımları da aktif olarak desteklemektedir.

NIKOLAE ÇAUŞESKU

Romanya Komünist Partisi Genel Sekreteri

Dünya politikasında gerginliği azaltma politik hattının sürdürülmesi ve güçlendirilmesi, bütün dünyada ilerici güçlerin yürüttükleri savaşın canlandırılmasını gerektiriyor. Bu süreçte sosyalist ülkelere önemli bir rol düşüyor. Uluslararası ferahlama, barış ve halklar arasında işbirliği için aktif bir eylem gösteren Sovyetler Birliği çağdaş uluslararası yaşamda çok önemli bir rol oynuyor. Şüphesiz ki, eski emperyalist egemenlik ve dikta politikasına karşı, çağdaş dünyada bir yeni politikanın, yani her ulusun bağımsızlık ve egemenliğine, her halkın kendi irade ve emelleri uyarınca özgür olarak gelişme hakkına saygı politikasının yerleşmesi için yürütülen savaşa sosyalist ülkeler gitgide daha büyük katkıda bulunacaklardır. Bütün kıtalar halkları, bütün dünyada geniş halk yığınları, seslerini yükseltmek ve hep uluslararası ferahlama hattını, uluslararası yaşamda yeni, demokratik devletler-arası ilişkiler prensiplerini pekiştirip yerleştirme hattını geliştirme yolunda gelişmeyi kendi iradeleriyle belirlemekle yükümlüdürler.

ENRİKO BERLINGUER

İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri

Otuz yıl önce, komünistler, faşizme karşı genel savaşta başlıca çözümleyici güç olabileceklerini ispat ettiler. Bugün, komünistlerin, diğer işçi ve demokratik güçlerle birlikte, dünyanın geleceğini kurma ve halkların ilerlemesini sağlama, yeni Avrupayı, sosyalizme doğru yürümek isteyen emekçilerin Avrupasını kurma girişim ve savaşında kesin etken olabilecekleri koşullar vardır.

I. BİLEN

Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri

Saldırgan emperyalist çevrelerin uzun süre estirdikleri «soğuk harp» havası kırıldı. Dünyada genel olarak yeni bir dönüşüm, yumuşama süreci başladı. Böyle bir ortam, kurulduğu günden beri sürekli bir barış politikası güden Sovyetler Birliğinin, sosyalist ülkeler topluluğunun ve yeryüzünde barıştan yana, halklar ve devletler arasında işbirliğinden yana olan bütün ilerici güçlerin yürüttükleri savaş sonucunda meydana gelmiştir.

LUI VAN GEYT

Belçika Komünist Partisi Başkanı

Uluslararası ferahlama alanında kazanılan ve hem Amerikan emperyalizminin mevzilerinin zayıflamasında, hem de sosyalist ülkelerle diğer barışsever güçlerin «soğuk harp»e son vermeye yönelik ortak eylemlerinin artmasından ileri gelen başarılar, bütün Avrupa kapitalist memleketlerinde olduğu gibi, Belçika'da da büyük yankılar uyandırdı . . .

Belçika komünistleri, bu başarılar sonucunda meydana gelen, gerek hükümet çoğunluğuyla bağlı, gerekse memleketin dış ve askersel politikasında yönelimin değişmesi için muhalefette bulunan işçi ve demokratik güçlerin geniş cephesinin kurulmasına açık yeni olanaklar üzerinde büyük bir dikkatle durmaktadırlar.

JAN VENSAN

İsviçre Emek Partisi Başkanı

Bugün koşullar daha elverişli, sosyalist dünya daha güçlüdür. Büyük başarılarla ulaşılmıştır. Ve bizler, hepimiz, Batı Avrupa denilen bölgemiz ülkelerinin de sosyal ilerleme, barışçı işbirliği, güvenlik ve sosyalizm yoluna koyulmalarını istemekteyiz. Biz bu uğurda bütün ilerilik, demokrasi ve barış güçleriyle birlikte mücadele arzusundayız.

ERMENEGILDO GASPERONI

San Marino Komünist Partisi Başkanı

Sovyetler Birliğinin ardıcıl olarak uyguladığı barış içinde yanyana yaşama politikası, şimdiki uluslararası durum ve koşulların ana etkenlerin-

den biridir. Sosyalist sistemin tümüyle güçlenmesi, halkların emperyalizme karşı savaşının gelişmesi (ki bunda bizim partimizin de mütevazı bir katkısı vardır) ve ensonu kapitalizmin genel bunalımının keskinleşmesi, bunların hepsi, Avrupanın tarihinde yeni bir sayfa, barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin kendini kabul ettirme dönemini açan ferahlama sürecinin başlangıcı olmuştur.

CON GOLLAN

Büyük Britanya Komünist Partisi Genel Sekreteri

Bugün, «sovyet saldırısı» efsanesinin artık tuzla buz olduğunu güvenle söyleyebiliriz.

Gerçekten, Avrupada gerginliğin azalması, ADC'nin tanınması, Batı Berlin Anlaşması, Sovyetler Birliği ile FAC ve Polonya ile FAC arasında antlaşmalar imzalanması, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın toplanması gibi adımların hepsi, barışsever halkların gitgide daha büyük ölçüde desteğini kazanan Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist ülkelerin sürekli barışçı çabalarının sonuçlarıdır . . .

Komünist Partisi, Britanya'nın NATO'dan çıkmasında direnmektedir. Britanya NATO'dan çıktığı takdirde ki, memleket bağımsız hareket edebilecek, NATO ile Varşova Antlaşması Örgütü'nün beraberce dağıtılmasını öngören sağlam bir Avrupa genel güvenlik sisteminin kurulmasında etki ve itibarını kullanabilecektir.

GERHARD DANELIUS

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanı

Emperyalist «soğuk harp» politikası yenilgiye uğratıldı. Bugün her şeyden önce Avrupada sosyal sistemleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları prensiplerinin gitgide daha dolgun olarak hayata geçirilmesi, kıtamızda güvenlik ve işbirliği sisteminin gerçek çizgiler kazanması için elverişli koşullar yaratılmış bulunuyor. Barışı korumak için, nükleer silâhin yayılmasına karşı yürütülen savaşta tarihsel başarılar elde ediliyor.

KNUD ESPERSEN

Danimarka Komünist Partisi Başkanı

Komünist Partisinin eylemi konusunda, bu partinin, tekeller ve AET tarafından izlenen politikanın ve aynı zamanda NATO'nun açık saldırgan

karakterli bloklar politikasının alternatifini önermekte olduğunu önemle belirtmeliyiz.

Bu alternatif Avrupadaki olumlu değişimler sonucu olarak meydana geldi. Bu değişimler sayesinde ki, gerginliğin azaltılması süreci artık dönüşsüz hale gelmekte, devletlerin hak eşitliğine ve egemenliklere saygı temeline dayanan bir işbirliği sistemi yaratılmaktadır.

Bilindiği üzere, bu problemler Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Toplantısında görüşülmekte ve bu yolda artık belirli başarılarla ulaşılmış bulunmaktadır.

Danimarka komünistlerinin başlıca ödevi, Avrupa güvenlik ve işbirliği problemlerinin, diplomatik düzeyde görüşülmekle birlikte, bir yandan kamuoyu geniş çevrelerinin ve memleketimizin bütün barışsever güçlerinin dâvası haline gelmesine katkıda bulunmaktadır.

DOLORES IBARURI

İspanya Komünist Partisi Başkanı

... Amansız kovuşturmalara karşı, İspanya'da diktatörlüğe karşı savaş giderek şiddetleniyor ve genişliyor ...

... Göz açtırmıyan baskılar, memlekette gitgide daha toplu ve güçlü bir muhalefetle karşılaşan rejimin zayıflığının bir kanıtı sayılabilir. Avrupa'da uluslararası durum ve koşulların gelişmesi, her şeyden önce Portekiz ve Yunanistan'da dikta rejimlerinin düşmesi de, memleketimizde faşizmin bunalımının derinleşmesine yardım ediyor ...

İspanya komünistleri, İspanyol halkının demokrasi ve sosyal ilerilik sa-
vaşıyla, Franko zindanlarında çürütülen bütün politik hükümlülerin bir an önce serbest bırakılması kampanyasıyla uluslararası dayanışmaya büyük bir değer veriyorlar. Biz, İspanyol halkının en yakın gelecekte üstün gelmesi ve Avrupa kıtasında son faşist rejimin ortadan kaldırılması dileğiyle, dünya komünist ve işçi hareketinde dayanışma bayrağının daha da yükseltilmesini istiyoruz.

ALVARO KUNYAL

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri

Portekiz Komünist Partisi ulaştığı büyük başarıları kendi ardıcıl enternasyonalist politikasına borçludur. Partimiz, halkın menfaatlerini savunurken, bu enternasyonalist politika mevzilerinden bir adım bile gerilememiş-

tir. Biz uluslararası işçi hareketiyle her zaman sınıksız bağlı olarak hareket etmiş, onun birliğini her zaman güçlendirmeye çalışmış bulunuyoruz . . .

Burada, uluslararası komünist ve işçi hareketinin, bütün dünya emekçilerinin, özellikle sosyalist ülkeler emekçilerinin bizimle dayanışmalarının oynadığı rolü de önemle belirtmek isterim. Yığınları düşüncelerimizden yana kazanmada PKP'nin ulaştığı başarı, aynı zamanda sosyalist ülkelerin utku ve ulaşımının bir sonucudur.

REYDAR LARSEN

Norveç Komünist Partisi Başkanı

NATO sistemi içinden sıyrılıp çıkmak memleketimiz için yaşamsal bir zorunluktur. Norveç Komünist Partisinin ve memleketin bütün diğer ilerici güçlerinin en önemli ödevi, bu amaca ulaşma savaşında halkın yarından fazlasının aktif katılımını sağlamaktır. Bu yönde başarı, Norveç halkının kendi gelişme yollarını bağımsız olarak belirleme olanaklarını genişletecektir.

JORJ MARŞE

Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri

Biz komünistler, işçi sınıfının partisi olarak, burjuvazinin giderek titrekleşen ellerinden ulusun bayrağını çekip almış bulunuyoruz. Bugün de, onun ellerinden büyük kapitalist vurgunlar ve «soğuk harp» bataklığına fırlatmak istediği Avrupa bayrağını çekip alma peşindeyiz . . . Biz komünistler, Avrupanın sorunlarına sınıf açısından, işçi sınıfının, şehir ve köy emekçilerinin menfaat ve hedefleri açısından yaşıyoruz.

HERBERT MIS

Alman Komünist Partisi Başkanı

Alman Komünist Partisi, FAC'nin uluslararası yaşamda olumlu bir rol oynaması için, kıtamızda gerginliği daha da azaltma çabalarında kendi sorumluluk payına yaraşık olabilmesi için savaşıyor . . .

FRANZ MURI

Avusturya Komünist Partisi Başkanı

Avrupa kıtasında olayların gelişmesi, elbette, bütün dünyada barışın kaderi bakımından, dolayısıyla de kendi memleketimizin barışçı geleceği bakımından özel bir önem taşıyor. SSCB, Polonya, ÇSSC ve ADC'nin FAC ile antlaşmalar imzalamalarıyla ve aynı zamanda Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin uluslararası hukuk kurallarına göre tanınmasıyla başlayan ferahlama süreci devam etmeli ve dönüşsüz bir nitelik almalıdır. Bunun için, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının bir an önce olumlu bir sonuca ulaştırılması, sürekli ve sağlam bir Avrupa güvenlik ve işbirliği sistemi kurulması gerekiyor. Avusturya halkı da, ancak böyle bir Avrupa-da, yeni uluslararası anlaşmazlıklar başgöstermesi tehlikesinden, yeni bir harp patlıyacağı endişesinden azat olarak yaşıyabilir.

MICHAEL RIORDAN

İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreteri

Bir bunalım içinde olan kapitalizmin bütün çırpınmaları, yani dünya emperyalizmine karşı savaşta bir hayli değişen koşullar, tekelci sermayenin ekonomik ve sosyal çelişkilerinin ve karşılaştığı güçlüklerin artması, sendikal hakları ve yurttaş özgürlüklerini daha fazla kısıtlama eğilimlerinin güçlenmesi, artık yeni problemler ortaya çıkarıyor, uluslararası komünist hareketinin önünde geniş ufuklar açıyor ve buyurucu bir dirençle birlik zorunluğunu ileri sürüyor.

EZEKIAS PAPAYOANNU

Kıbrıs İlerici Emekçi Partisi Genel Sekreteri

Kıbrıs sorunun çözümü, Yakın-Doğu probleminin çözümüyle ve aynı zamanda uluslararası ferahlama ve sosyal düzenleri arıy devletlerin barış içinde yanyana yaşama prensipine dayanan ilişkilerin gelişmesi sürecinin devam etmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır . . .

Akdeniz bir barış denizi haline, Kıbrıs da Akdeniz çevresi halkları ve üç kıta arasında barış, dostluk, karşılıklı anlayış ve işbirliği köprüsü haline getirilebilir ve getirilmelidir. Bu yöndeki amaca, Kıbrıs halkının ve bölgemizin bütün diğer halklarının dirençli savaşı sayesinde, güçlü Sovyetler Birliğinin ve bütün barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm güçlerinin kesin desteğiyle, elbette ulaşılabacaktır.

AARNE SAARDINEN

Finlândiya Komünist Partisi Başkanı

Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, uluslararası komünist hareketi, emperyalizmin mevzilerini zayıflatma, harp tehlikesini kuşatıp kesme, halkların güvenliğini sağlama ve uluslararası durumu toptan iyileştirme savaşında kesin ve paha biçilmez bir rol oynadılar. Avrupa güvenliği problemi bunun görünür bir kanıtıdır. ABD'nin ve Batı Avrupa kapitalist devletlerinin, sosyalist ülkelerce ileri sürülen önerilere ve çağrılara kulak vermeye başlamaları, görüşmelere yansımaları ve kıtada güvenliğin garanti altına alınabilmesi için az zaman geçmedi ve az emek harcanmadı ... Bugün, bilindiği üzere, bu yönde kesin bir dönüm sağlanmış bulunuyor.

DOMINIK URBANI

Lüksemburg Komünist Partisi Başkanı

Şimdi, tam da emperyalizmin genel bunalımının daha keskin biçimler aldığı, ekonomik ve sosyal kararsızlığın, işsizliğin ve yarına güvensizliğin giderek arttığı günümüzde, reel olarak varlığını sürdüren, bunalımlardan azat ve tarihsel bakımdan gerekli toplumsal düzen haline gelmiş olan sosyalizmin üstünlüğü gitgide daha açık biçimde ortaya çıkıyor ...

Barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin (gericiliğin direnmesine karşı) kabul edilmesi, kapitalist memleketler işçi sınıfının ve diğer demokratik güçlerinin sömürüye karşı, köklü sosyal dönüşümler ve sosyalizm uğrunda yürüttükleri savaş için daha öncekiyle kıyaslanamayacak kadar elverişli yeni koşullar yaratıyor.

HARILAOS FLORAKIS

Yunanistan Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri

Yunanistan'ın ve tüm dünyanın menfaatleri, Amerikan egemenliğinden kurtulmamızı, memleketi NATO bukağılarından kurtarmamızı, **sularımızın** Amerikan Altıncı Filosundan ve topraklarımızın Amerikan-NATO üslerinden arınmasını gerektiriyor. Halk gerginliğin azaltılmasını istiyor, barış istiyor. YKP, Balkanların ve Akdenizin barış bölgesi haline getirilmesi için elinden gelen çabayı esirgemiyor.

Bu hedeflerin gerçekleştirilmesi, Yunanistan'ın Avrupa güvenliğine katkısı olacaktır.

KARL-HENRIK HERMANSON

İsveç Sol (Komünistler) Partisi Başkanı

Emperyalist devletlerin politikası kapitalist sömürüyü ve bu sömürünün her araçla, giderek harplerle, sürdürülmesi amacını güdüyor. Bu onların ekonomik sisteminin dolaysız sonucudur. Tersine, sosyalist devletler böyle bir amaç gütmüyorlar. Onların ekonomik sistemi bunu gerektirmiyor.

TÜSTAV

Bariş uğrunda savaş cephesi genişliyor

Prof. Gerhard Han

ADC Devlet ve Hukuk Akademisi'ne bağlı

Uluslararası İlişkiler Enstitüsü Direktörü

Bariş ve sosyalizm güçlerinin etkisinin giderek arttığını gösteren köklü değişimler, günümüzde uluslararası ilişkilerin gelişmesini gösteren karakteristik çizgilerdir. Bu değişimlerin en önemli sonucu, şüphe yok ki, toplumsal sistemleri ayrı devletler arasında cepheleşmeyi keskinleştirmeye çalışan emperyalist devletlerin körükledikleri «soğuk harp»in, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin izledikleri gerginliği azaltma politikası sayesinde gitgide tarihe karışmakta olmasıdır. Bariş içinde yanyana yaşama prensipleri artık uluslararası yaşamda bir gerçeklik oluyor. Kapitalist ve sosyalist memleketler arasında çeşitli alanlardaki işbirliği gelişiyor.

Yapıcı barişçi politikanın başlıca sonucu, hiç şüphesiz, artık otuz yıla yakın bir zamandır yeryüzünde barişin korunabilmiş, bölgesel silâhlı çalışmalar bloke edilerek dünya çapında bir askersel çatışmaya dönüşmeleri önlenebilmiş, bunlara politik çözüm çaresi aranıp bulunabilmiş olmasıdır.

Batıdaki bazı politik çevrelerde, uluslararası ferahlığa doğru dönüşümün hoşnutsuzlukla, giderek düşmanca karşılandığını görmezlikten gelemiyeceliğimiz doğaldır. Uluslararası alanda oluşan güçler oranını hesaba katabilecek durumdaki gerçekçi çevrelerden ayrılmı olarak, dünyada gerginliği azaltmaya karşı olanlar, olayların 1970'lerde başlıyan gelişmesini geri çevirmek isterler. Ve silâhlanmayı körükliyenler, artık imzalanmış bulunan ve bariş içinde yanyana yaşama prensiplerini saptayan antlaşmaları aşındırmaya çalışanlar, silâhlanmanın sınırlandırılmasını, eşit haklı ve ayırım gözetmez bir uluslararası ekonomik işbirliğini öngören yeni anlaşmalar imzalanmasını zorlaştıranlar hep bunların kendileridir. Bu elemanlar, gerginliğin azaltılmasına karşı tutumlarını, bu olumsuz hareket hattını temellendirmek için, kapitalizmin çağdaş aşamadaki gelişmesinden, ekonomik güçlüklerden, enflasyondan, hammadde ve enerji sıkıntılarından, birçok kapitalist memlekette gitgide artan iç politik kararsızlıklardan vb. doğan bütün istikrarsızlık olgularını bahane olarak kullanma çabasındadırlar.

Ne var ki, olayların analizi, yeni bir dünya harbi tehlikesine karşı savaşın genel bariş güçlendirme yolunda geniş olanaklar açan yeni bir aşamaya girdiği sonucunun çıkarılmasına olanak vermektedir.

Uluslararası alanda oluşan değişimlerle ilgili olarak, barış uğrunda savaşla anti-emperyalist savaş arasındaki bağıntının ne durumda bulunduğu sorunu kaçınılmazlıkla ve olanca karmaşıklığıyla ortaya çıkıyor. Bu sorun hem teorik, hem de pratik bakımdan alabildiğine günceldir, zira bugün gerginliği azaltma sürecinin dönüşsüz hale getirilmesi sözkonusudur.

Komünist partileri, çağımızda barışı korumanın toplumun gelişmesinin ana problemi haline geldiği fikrinden hareket ediyorlar. Bugün barış uğrunda savaşın sosyal ilerleme menfaat ve perspektifleriyle diyalektik biçimde bağlı olduğu besbellidir. İnsanların ve üretim güçlerinin yok edilmesi demek olan harp, emperyalist politikanın en son belirtisidir. Marksizm-Leninizm tarafından inandırıcı biçimde kanıtlandığı üzere, harbin nedenleri, sömürü ve ezgi toplumsal ilişki biçimi olarak sermayenin varoluş ve egemenliğinde gizlenmektedir. Bundan ötürü, saldırgan çevrelerin askersel plânlarını suya düşürmek, emperyalizme güçlü bir darbe indirmek demektir.

Öte yandan, komünistlerin, amacını kişide ve bütün toplumdaki yaratıcı güçleri azaltığa kavuşturmak için gerekli koşulların yaratılmasında gördükleri sosyal yenileşme, insanoğlunu harbin dehşetlerinden kurtarmayı da organik olarak kapsar. Bu, devrimci Marksizmin belirtilerinden biridir. Devrimci Marksizm, «cinayete eşit hedefler güden, milliyetçi körînançları sömüren ve talan harplerinde kan dökerek, halkı varından-yağundan yoksun eden dış politikaya» karşı kesin bir savaş yürütülmesini önerir, harbe karşı eylemlere yönelik dış politikayı da destekler. Böyle bir politikayı desteklemek ve savunma hareketi, «işçi sınıfının genel kurtuluş savaşının bir parçasıdır». (1)

İşçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün, Marksizm-Leninizmin ortaya çıkışıyla, insanlığın sürekli barışa yönelik yüzyıllanmış emelleri bir hayal, istenildiği halde ulaşılması olanaksız bir ideal olmaktan çıktı. İşçi sınıfının, kendi devrimci teorisini kılavuz edinerek, barışın objektif önkoşullarını bulup ortaya çıkarması, içinden harplerin doğduğu «sır» perdesini sıyrıp atarak, bunların koşullarını ve nedenlerini açığa vurma, bu sınıfın eşsiz evrensel-tarihi hizmeti ve sahip olduğu yaratıcı gücün ifadesidir. Sosyalizm, bu bilgiye dayanarak, insanlığın barış emelini bir toplumsal gerçekliğe çevirebildi. Bu toplumsal gerçeklik, yeni, sosyalist toplumu yaratma devrimci sürecinde maddi temelini bulur. Marks, kehanete eşit bir öngörüyle, bu toplumu «enternasyonal prensipi barış olacak toplum» olarak tanımlar ve «çünkü her halkta bir ve aynı prensip, emek prensipi egemen olacaktır» der. (2)

(1) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 16, s. 11.

(2) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 17, s. 5.

Ana içeriği dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş olan çağımızda aktif ve ardıcıl bir barış politikası güden sosyalist devletler, bunda hiç bir zaman kendilerine özgü, ayrı bir çıkar gözetmiyorlar. Bu devletler insanlığın en içten ve önemli emellerini dile getiriyorlar. Moskova'da yapılan Dünya Barışsever Güçler Kongresi'ndeki konuşmasında L. İ. Brejnev yoldaş şunları söyledi: «Biz barış içinde yanyana yaşama prensiplerini savunarak, yeryüzünde milyarlarca insanın en çok değer verdiği yaşama hakkı için, harp alevleri içinde dünyanın yok olup gitmesi tehlikesinden kurtuluş için savaşıyoruz. Biz bununla bir yandan bütün ülkelerin ve halkların sosyal ilerlemesine elverişli uluslararası koşulların yaratılması için savaşıyoruz.»⁽³⁾ Sovyetler Birliği'nin, tüm sosyalist ülkeler topluluğunun barışsever politikası, bundan ötürü, zamanımız devrimci hareketini oluşturan bütün birliklerin köklü menfaatlerine ve giderek bütün halkların yaşamsal çıkarlarına uygun düşüyor. Bugün gerçekleşen sosyalizmin kudretinin artması ve uluslararası mevzilerinin güçlenmesi sayesinde ki, insan toplumunun her şeyden önce kendi varoluşunun bağlı bulunduğu nice problemler çözülebiliyor. İnsanlığın yazgısı gitgide daha yakından sosyalizmin yazgısıyla bağlanıyor.

Gerçekten de, barış için savaşta birleşen anti-emperyalist güçler arasında, her şeyden önce devletsel örgütü işçi sınıfı, sosyalist devletler topluluğunun kişiliğinde gerçekleşmiş sosyalizm göze çarpıyor. Ve gerçekleşmiş sosyalizmin etkisi sayesinde, bugün, barış içinde yanyana yaşama prensipleri kapitalist ve sosyalist devletler arasındaki ilişkilerde bir sürekli etken haline geliyor. Uluslararası ilişkiler sisteminde oluşan derin değişimler bir odak noktası gibi bu başarıda yansıyor.

Bilindiği üzere, barış içinde yanyana yaşama politikası, uluslararası alanda sosyalizmin kapitalizmle objektif olarak varolan sınıf savaşının bir ifadesidir. Sosyalist topluluk ülkeleri, toplumsal düzenleri ayrı devletler arasındaki ilişkilerde bu politikanın uygulanmasına stratejik bir önem veriyorlar. E. Honeker yoldaş şöyle diyor: «Bu politika, ömrünü tamamlamakta olan toplum düzeni ile geleceğin kendisine ait olduğu toplumsal düzen arasında, savaş araçlarına başvurmaksızın, her devletin egemenliğine ve sınırların dokunulmazlığına saygı gösterilerek, kaçınılmaz bir savaş yürütülmesini hedef tutuyor.»⁽⁴⁾ Barış içinde yanyana yaşama, üzerinde iki toplumsal sistemin tarihsel yarışmasının sözün tam anlamıyla yaygınlaşabileceği temeli yaratır ve bunun çerçevesini belirler. Barış içinde yanyana yaşamının devrimci savaş bakımından önemi, bu savaş için en elverişli uluslararası koşulları sağlamasındadır. Gerçek odur ki, bir yandan, barış koşulları içinde sosyalizm kendi üstünlüklerini tamamıyla

(3) Leonid Brejnev. SBKP'nin ve Sovyet devletinin dış politikasına dair.

(4) «Neues Deutschland», 6. Juli 1974, s. 4-5.

geliştirebilir, öte yandan da emperyalizmin istikrarsızlığı ve tarihsel hükümlülüğü milyonlarca insan için gözle görülür bir hal alır.

Uluslararası gerginliği yumuşatma koşullarında elde edilen sonuç, sosyalist topluluk ülkelerinin izledikleri dış politika hattının toplumsal ilerleme yasallıklarının yeni bir kuvvetle belirmesine olanak verdiğini, anti-emperyalist hareketin boyutlarını genişlettiğini açıkça gösteriyor. Toplumsal düzenleri ayrı devletler arasında ilişkileri ayarlayıcı bir rol oynayan barış içinde yanyana yaşama politikası, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme savaşını engellemiyor, tersine buna yardım ediyor. Barış içinde yanyana yaşamayı kapitalizm için belirli iç sosyal sarsıntılara karşı savunu belgesi sayanlar yanlış düşünüyorlar. Devrimci sürecin gelişmesi kaçınılmazdır, bunun önüne durulamaz, zira bu süreç emperyalizmin kendi sosyal-ekonomik zemini üzerinde doğmaktadır. L. İ. Brejnev, Dünya Barış-sever Güçler Kongresi'ndeki konuşmasında bu noktaya dikkati çekerek şöyle demiştir: «Hatırlıyacaksınız, Lenin, bu en büyük devrimci, devrimler ısmarlama veya anlaşılmayla yapılmaz, der. Biz buna şunu ekleyebiliriz: Devrim, sınıf savaşı ve kurtuluş hareketi ısmarlama olarak veya anlaşılmayla ortadan kaldırılamaz da. Yeryüzünde, toplumsal hayatı yenileştirme sürecini, bu önüne durulmaz süreci geriye döndürebilecek bir güç yoktur. Sömürgeciliğin olduğu yerde ulusal kurtuluş savaşı da olacaktır. Sömürünün olduğu yerde emeğin kurtuluşu için savaş da olacaktır. Saldırının olduğu yerde, ona karşı direniş de olacaktır.»⁽⁵⁾

Bugün, barış içinde yanyana yaşama politikası sayesinde, kapitalist memleketlerde, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin durumlarını iyileştirme, demokratik haklarını genişletme mücadeleleri için, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme hareketini başarıyla geliştirmek için daha elverişli koşullar ortaya çıkıyor. Bunu birçok olay, özellikle Portekiz ve Yunanistan'daki olaylar kanıtıyor. Avrupanın önünde tam da gerginliğin azaltılması koşullarında faşizmin iğrençliklerinden tamamiyle kurtulma perspektifinin açılmış olması hiç de rastgele değildir. Gine-Bisau, Mozambik ve Angola'da sömürgecilik ezgisine son verilmesi süreci başarıyla ilerliyor. Sömürgeciliğe, ırkçılığa ve aparteyd'e karşı mücadele temeli genişliyor. Uluslararası ilişkileri tümüyle demokratikleştirme sürecini, BMT Genel Kurulu VI. özel toplantı döneminin kararlarında sözkonusu olan bu süreci hızlandırmak için yeni olanaklar ortaya çıkıyor.

Barış uğrunda savaştan en önemli doğrultuları

Çağdaş durumun özelliği, yalnızca tek tek saldırı hareketlerinin önlenmesi için yeni tedbirlerin alınmasını değil, aynı zamanda genel barışın

(5) Leonid Brejnev. SBKP'nin ve Sovyet devletinin dış politikasına dair.

temellerini ve yapısını sağlamlaştırmaya yönelik sürekli girişimlerde bulunulmasını gerektirmesidir. Komünistler, uluslararası durumdaki ferahlamayı geliştirirken, barış uğrunda savaşı cephesinin de genişletilmesi gerektiği düşüncesindedirler. Bugün bu savaşta birkaç önemli doğrultunun açıkça belirdiği görülüyor.

Bu doğrultulardan biri, emperyalist kuvvetlerin kışkırttıkları bölgesel anlaşmazlık ve çatışma odaklarıyla ilgilidir. Dışta kalan dünyanın bu anlaşmazlık ve çatışmalara sürüklenme tehlikesinden korunması, bunların silâhlı çarpışmaya dönüştüğü yerlerde de halkların yasal menfaatlerine uygun politik çözümler bulunması gereklidir. Her şeyden önce Yakın-Doğu'daki ve Kıbrıs'taki durum bu sözümüzün kapsamına girer.

Günümüzde politik ferahlamanın askersel ferahlamayla tamamlanmasını gerektiren koşullar artık olgunlaşmış bulunuyor. Bu yönde kesin adımlar atma zorunluğu, bilimsel-teknik ilerlemenin askerlik sanatı üzerindeki etkisi gözönüne alınacak olursa, olanca açıklığıyla belirir. Silâhlanmada sürüp giden yarış, insanlık için yaşamsal önemde problemlerin çözümünde kullanılabilecek muazzam maddi ve mânevi kaynakları yutmaktadır. Muazzam kaynakların böylesine hoyratça israfına son vermek barış uğrunda savaşı en önemli sorunlarından biridir. Bununla ilgili olarak, SSCB ile ABD arasında stratejik nükleer silâhlanmanın sınırlandırılması konusunda yürütülmekte olan diyalog büyük bir önem taşımaktadır. Orta Avrupada silâhlı güçleri ve silâhlanmayı karşılıklı olarak azaltmak üzere Viyana'da başlamış olan görüşmelerde, sosyalist ülkeler, Avrupada gelişen politik ferahlama sürecinin askersel alanda da benzeri adımlarla tamamlanması için çabalar harcıyorlar. Öyle görülüyor ki, her şeyden önce bilimsel-teknik ulaşımların harp silâhını daha fazla yetkinleştirmede kullanılmasını önleyecek ve silâhın yıkım gücünün artırılmasına artık bir sınır çekecek tedbirler gereklidir. SSCB'nin Birleşmiş Milletler'e sunduğu önerilerde sözü geçtiği üzere, doğal çevreyi ve iklimi askersel maksatlarla etkilemenin yasaklanması günümüzün ertelenmez sorunudur.

Devletlerin ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliği, politik ferahlamanın maddi temeli olarak ele alınabilir. Ne var ki, bu alandaki olanaklardan henüz hiç denecek kadar az yararlanılıyor ve üstelik ticaret alanında sosyalist ülkelere karşı ayırıcı işlem den hâlâ vazgeçilmediği görülüyor. Dememiz odur ki, ekonomik ilişkilerin daha ileri doğru genişletilmesi uluslararası barışın güçlenmesine yardım edecektir.

Sovyet-Amerikan ilişkilerinin genel uluslararası durum bakımından temelli bir önemi olduğunu ayrıca kanıtlamaya gerek yoktur. Yukarıda söylediklerimizin hepsi (harp tehlikesinin azaltılması, ferahlama sürecinin geliştirilmesi, silâhlanma yarışına son verilmesi, bölgesel anlaşmazlık ve çatışmaların çözüme kavuşturulması, uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi) büyük ölçüde bu ilişkilerin durumuna bağlıdır.

Değindiğimiz sorunların uluslararası gerginliğin azaltılması sürecini derinleştirmek suretiyle çözüme kavuşturulması bütün anti-emperyalist güçlerin menfaatlerine elbette uygun olur.

Barış uğrundaki savaş ile emperyalizme karşı savaş sımsıkı birbirine bağlıdır. Bu bağlılık, komünist ve işçi partilerinin strateji ve taktiğinde, anti-emperyalist hareketlerin diğer birliklerinin eylemlerinde ifadesini bulur. Barış mücadelesinde elde edilen başarılar, bugün, doğuşunu hazırlayan sosyal nedenler henüz giderilmiş olmasa bile, yeni bir dünya harbini önleme olanağının gerçekten varolduğunu doğruluyor. Bu olanağı gerçekleştirmenin en önemli koşulu, uluslararası işçi sınıfının ve bütün anti-emperyalist güçlerin eylembirliği yapmaları ve uluslararası barışın ana kalesi olan SSCB ve sosyalist ülkeler topluluğu etrafında yekpâre bir bütünlük yaratmalarıdır.

Gerginliği azaltma politikası ve fikirlerin çatışması

Bogumil Suyka

PBIP MK Yabancı Ülkeler Seksiyonu Yönetmen Yardımcısı

Son birkaç yıl içinde Avrupada harp tehlikesini azaltma yolunda önemli adımlar atıldı; kıtamızda meydana gelmiş bulunan politik gerçekliklerin dönüşsüz karakterini tanıma temeline dayanan uluslararası ilişkileri iyileştirmede ciddi gelişmeler kaydedildi. Avrupa devletleri arasında artık giderek daha çok yerleşen bir karşılıklı saygı havası yaratılıyor. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın çalışmaları, ağır ağır da olsa, devamlı olarak ilerliyor. Bu gidiş, konferansın en yüksek düzeyde başarıyla sona erdirilmesinin, eski kıtamızın barışçı gelişmesinde tarihsel bir adım olacağı ümidini güçlendiriyor.

Bir yandan, stratejik nükleer silâhlanmanın sınırlanması konusundaki Sovyet-Amerikan görüşmelerinin ikinci turu ile birlikte, Avrupada silâhlanmanın ve silâhlı güçlerin azaltılmasına ilişkin sorunların görüşülmesine de devam ediliyor. Toplumsal düzenleri ayrı devletler arasında ekonomik mübadele ölçüleri yıldan yıla genişliyor, uluslararası ticareti destekliyen sınırlamalar ortadan kaldırılıyor, bilimsel-teknik ve kültürel işbirliği gelişiyor, karşılıklı ziyaretler, enformasyon değiş-tokuşu artıyor. Fakat açıkça söylemek gerek ki, ilişkilerin asıl bu alanında en çok çelişkiler gizleniyor, gerginliği azaltma politikası ilkel normları ve istemlerinin hafife alınması olaylarına en çok burada rastlanıyor ve Avrupada yaratılan yeni politik atmosferi tehdit eden en büyük tehlikeler de buradan doğuyor.

Şunu da itiraf etmeliyiz ki, uluslararası ilişkilerde ideolojik açı ve «üst-yapı» alanı, yani kültürel alışveriş problemlerini, aynı zamanda enformasyon, basılı eserler, televizyon programları, filmler vb. mübadelesini kapsayan alan alabildiğine karmaşıktır. Nedenine gelince, zorluklar hem objektif, hem de sübjektif nedenlerden doğuyor. Her şeyden önce,* bu alanda, uluslararası ilişkilerin diğer alanlarına kıyasla, taraflarca kararlaştırılmış ve kabul edilmiş çok daha az eylem prensipi vardır. İkincisi de, bu alanda «soğuk harp» yıllarında Batı kapitalist ülkelerinde kendine özgü bir enfrastüktür yaratılmış, dezenformasyon (yanıltıcı ve yanlış haberleme) ve diğer halkları endişe ve telâşa düşürmede uzmanlaşmış gayet kalabalık bir askersel-politik istihbaratçı ve propagandacılar kadrosu yetiştirilmiş bulunmaktadır. Bu insanlar kendi görüşlerinden vazgeçemiyor ve vazgeçmek de istemiyorlar, kendilerini «gereği kalmıyan meslek», temsilcileri olarak uygunsuz durumda bırakabilecek olan uluslararası ferahlamaya şiddetle karşı geliyorlar.

Batı burjuvazisinin geçerli adıyla enformasyon demeyi uygun gördüğü, fakat aslında sosyalist ülkelere karşı emperyalist propagandadan ibaret olan şey, bugün de eskisi gibi «soğuk harp» yasalarına göre yapılıyor. Bu işde, yalnızca propagandanın daha çok diline değgin kozmetik karakterli bazı değişikliklerle yetiniyor, sözlüklerinden sadece en küfürbaz deyimleri ve «sosyalizm yokedilmeli» diyen açık çağrılarını çıkarmış bulunuyorlar. Yanaşımlarına ve güttükleri amaçlara gelince, bunlar temelde ay-nen beş, on, onbeş yıl önce olduğu gibi kalıyor.

Bununla ilgil olarak, öncelikle Birleşik Amerikaya ait olan ve Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği halklarına karşı yürütölegelen «ideolojik savaş»ta ağır topçu rolü oynayan «Hür Avrupa» ve «Hürriyet» radyo istasyonlarının eylemine değinmeliyiz. Bu verici istasyonların Avrupada barış ve işbirliği dâvasına düşmanlık aşilamakla görevli oldukları yeterince bilindiği için, eylemleri üzerinde ayrıntılı olarak durmıyacağız. Şu kadarını söyleyelim ki, bunların yardımıyla yürütölen propagandanın kışkırtıcı karakteri, «soğuk harp» yıllarında bile kamuoyunun itiraz ve protestolarına yol açıyordu. Şimdi, gerginliğin azalması fonu üzerindeyse, bu tür propaganda artık büsbütün yersiz ve bozguncu bir eski kafalı direniş olarak görünüyor. Kaldı ki, artık Birleşik Amerika içinde de bunun ayırımında olanlar vardır. Amerikan «International Herald Tribune» gazetesinin, Ağustos ayında, söz-konusu iki radyo istasyonunun artık «bundan sonraki tepe toplantısına kadar tutunup tutunamayacakları kaygisına düşmüş oldukları»nı yazması rastgele değildir. (!)

Bu kötü önsezi «Hür Avrupa» yayını yöneticilerini elbette boş yere üz-müyor. Vicdanları, kışkırtıcı ve casus karakterli nice kötücül eylemlerin ağırlığıyla epeyce yüklü olsa gerektir. Oysaki, politik ferahlama ile ideo-lojik kışkırtmacılık hiç de bağdaşır şeyler değildir. Bu şom ağızlı kışkırtıcılar artık büsbütün geçmişe, «soğuk harp» dönemine ait olduklarını, barış ve işbirliği Avrupasında hiç bir gelecekleri olamıyacağını herhalde anlamaktadırlar.

Hemen söyleyelim ki, biz burada, bu radyo istasyonları sorununa, hiç de eylemleri Avrupada sosyalizmin yazgısı için her hangi bir özel tehlike oluşturduğu için değinmiş değiliz. Böyle bir tehlike asla **söz-konusu** değildir. Ne var ki, «hürriyet» kavramı üzerinde kalpazanlık yapan bu iki emperyalizm ajanı propaganda istasyonunun bunca yıllık eyleminin analizi, eğer uluslararası ilişkilerde ferahlananın iyice yer etmesine doğru, «soğuk harp»in geri tepme olanağının giderilmesine doğru hızla yürüyorsa, ideo-lojik savaşın herhalde çözölmesi gereken bazı ortak sorunlarının ileri sürölmesine olanak veriyor.

Doğaldır ki, barış içinde yanyana yaşama prensipleri ideoloji alanını

(!) «International Herald Tribune», August 8, 1974, p. 4.

kapsamıyor. Komünistlerin çoktan belirttikleri bu yargıyı, bugün, bunun şu veya bu kişinin kötü iradesinin ifadesi değil, çoğumuzda objektif koşulların yansıması olduğunu anlayan birçokları kabul ediyorlar. Toplumsal düzenleri karşıt devletler varoldukça, düşünceler alanında savaş yürütülmüştür, yürütülmektedir ve yürütülecektir. Tek tek kapitalist memleketlerde burjuvazi ile proleterya arasındaki sınıf savaşını bir «anlaşmayla» gidermek veya «kaldırmak» nasıl olanaksız bir şeyse, uluslararası ilişkilerden keza bir «anlaşmayla» ideolojik savaş çıkarmak da öylece olanaksızdır.

Peki oma, bu böyle olunca, Avrupada Amerikan radyo istasyonlarının bir üçüncü devlet topraklarında yaptıklarına benzer bir propaganda işi, uluslararası alanda «normal» ideolojik savaş aksiyonu sayılabilir mi? Buna da çoğumuzun bir objektif çizgisinin ifadesi denilebilir mi? Hayır, aslâ! Çünkü, ideolojik savaş eğer ilkesel bakımdan objektif bir olguysa, bunun yanaşım, yöntem, araç ve amaçlarının seçimi işi, artık hükümetlerin, yönetici sınıfların ve politik partilerin bilinçli kararlarının sonucu olan tomamiyle sübjektif bir şeydir. Ve bu hükümet, sınıf ve partiler, yaptıkları seçimin sonuçlarından ötürü, halklar önünde, insanlık önünde bütün sorumluluğu taşımaktadırlar.

Şimdi birçok hükümetin benimsediklerini açıkladıkları barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin kabulü, sosyal düzenleri aynı devletlerin silâhlı cepheleşmesi yerine (ki bu bir nükleer felâket tehlikesi gizlemektedir), barışçı yarışmanın, fikirlerin çarpışmasının, benimsenmesinde aynı görüşte olma anlamına gelmektedir. Fakat bundan, her biçimde ideolojik savaşın, yığınların bilincini etkileme çabasıyla bağlı her eylemin barış içinde yanyana yaşama prensipleriyle bağdaşır olduğu sonucu çıkarılmaz. Daha somut olarak söylemek gerekirse, örneğin iftiralar yaymak, bir başka memleketin yurttaşlarını halk iktidarına karşı eylemlere kışkırtmak, asılsız ve kötücül söylentiler uydurmak, halkın bazı gruplarını diğerlerine karşı kışkırtmak, sosyalist memleketlerdeki hayatı yozlaştırarak yansıtmak, bu memleketler arasında çatışmalar yaratmaya çalışmak (ki Amerikan radyosunun Avrupadaki kolları olanca çabalarını bu noktalar üzerinde yoğunlaştırmışlardır), birarada varolma ve yarışma ruhuyla bağdaşır şeyler değildir. Böylesi (deyim uygunsa eğer) bir propaganda, başkalarının iç işlerine karışma anlamına gelen ve dolayısıyla barış içinde yanyana beraberlikle bağdaşmayan, gerginliğin azaltılmasına düşman bir baltalama eylemidir ve «psikolojik savaş»ın dikâlâsıdır.

Kapitalist memleketlerde bazı ileri gelen yetkililer, tekellerin çıkarlarına aykırı politika güden devletlerin işlerine karışmakta haklı oldukları gibi garip bahane ve sovlardan vazgeçmemekte direniyorlar. Amerikan istihbaratının şimdiki şefi W. Kolbi'nin, Şili'de Salvador Allende hükümetini sorsmak (daha açıkçası devirme hazırlığı) için 8 milyon dolardan fazla

para harcadığı hakkında geçenlerde yaptığı gürültülü açıklama Amerikan Kongresi'nde bile büyük bir tiksintiyle karşılandı. Bu açıklama sırasında, sözkonusu program içinde, halkın belirli katlarını hükümete karşı eylemlere kışkırtan muhalefet yığinsal enformasyon organlarının desteklenmesine ayrılan özel rol de ayrıca belirtiliyordu.

Yabancı memleketlerde Vaşington'un istemediği hükümetleri «sarsma» fikirleri, emperyalizmin yurt dışı propagandasının ve bu arada radyo propagandasının da temelinde yer alıyor. Bu propagandanın örgütçüleri yaklaşıp olarak şöyle düşünüyorlar: Şimdiki güçler oranı koşullarında, sosyalist düzeni silâhlı savaş yoluyla veya ekonomik yöntemler yardımıyla yenmek artık olanaksızdır. Bunun için şimdiki bir tek olanak, yani halkı, nesi olduğunu ve nesi olmadığını, ne istediğini veya istemesi gerektiğini, kimi sayacağını ve seveceğini ve kimden nefret etmesi gerektiğini hükümet içinde kendi temsilcilerinden değil, dışarıdan öğreneceği biçimde «işleyip etkilme» suretiyle sosyalizmi içeriden değiştirme ya da «gevşetme» olanağı kalıyor. «Psikolojik savaş» ideologlarına göre, sosyalist ülkeler halkları, güya bütün bunların düşünülmesine olanak veren «gerçek» enformasyondan, aynı zamanda başka halkların yaşama tarz ve üslûbuna ilişkin enformasyondan yoksundurlar. Ve demek ki bundan ötürü kendilerine uygun porsiyonlar halinde «bağımsız» ve «doğru» haberler sunulmalıdır.

İdeolojik düşmanlarımız bu amaca yönelik çabalarında hiç bir fırsat ve olanağı kaçırmamaları, sözkonusu «sarsma» maksadına ulaşmaya yaradıkça hiç bir kötüsü olmadığı için biçim ve yöntem filân seçmeden eylem göstermeleri gerektiğini düşünüyorlar.

Vaktiyle, ABD Dışişleri Bakanı yardımcısı M. Hillenbrand, Senato Dışişleri Komisyonu'nun 1971 Mayıs toplantısında yaptığı konuşmada aşağı yukarı bu düşünceyi ileri sürerek şöyle dedi: «Ben, radyo ile enformasyon yayımının Sovyetler Birliğinde ve Doğu Avrupada bu halkların kendi menfaatlerini savunma eylemlerine girişme yeteneklerini artırdığı kanısındayım ve arkadaşlarımla çoğu da bu kanıdadırlar. Ve bu halklar durumlarını iyileştirmeye muvaffak oldukları zaman, biz de kendi sorun ve ödevlerimizi Amerikan toplumunun yararına yeniden örgütlenmede ileri adımlar atabileceğiz.» Okuyucu, şu «Amerikan sorun ve ödevlerini yeniden örgütlenme»nin, sosyalist ülkeler halkları «Hür Avrupa» maskesine bürünen okyanus ötesi «dostlar»ının istenmiyen öğütlerine kulak verdiği takdirde, ne gibi bir yön alabileceğini elbette kolayca sezmektedir.

Emperyalizmin sınır ötesi propagandasında araç ve silâh olarak benimsenen metot, besbelli ki, devlet egemenliği prensibinin düpedüz çiğnenmesini de öngörmektedir. Kaldı ki, yayım tarzları, enformasyonun içeriği ve hacmi sorununun çözümü, memlekette varolan devlet ve toplum düzeniyle, aynı zamanda ulusal enformasyon araçları sisteminin karakteriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu çözüm, şu veya bu devlette egemen olan toplum-

sal hayat ve kişilik felsefesine, bir yandan da diğer tarihsel, ekonomik, sosyal ve kültürel etkenlere bağlıdır.

Çağımızda yığinsal iletişim araçlarının geniş ve dinamik gelişmesi, çağdaş toplumsal hayatın olay ve gerçeklerinin zenginlik, çeşitlilik ve çelişikliği, hiç de artık hangi amaca hizmet ettiğine bakılmaksızın her türlü enformasyon ve propagandanın yayılmasından toplumun menfaat umduğu demek değildir. Bugün enformasyonda belirli bir seçme yapmak herhalde zorunluluktur ve bunu hem politik ve ideolojik üstünlük ve öncelikler, hem de ulusal yığinsal iletişim araçları teknik olanakları böylece dikte etmektedir.

Şu var ki, bu zorunluğu, başkalarından hiç bir şeyle sınırlanmamış bir «enformasyon özgürlüğü» isteyenler bile tanıyor ve kendilerine göre yerine getirmeye çalışıyorlar. Örneğin, «The New York Times» gazetesinin belgisini ele alalım. Gazetenin başlığı altında şu prensip yazılıdır: Gazete «basılmaya elverişli her türlü haberi» yayımlar. Neyin basılmaya elverişli olup olmadığını da, gazete sahiplerinden aldığı direktiflere göre ve kendi politik ve ideolojik görüşlerine (ki bunlar okuyucuların görüşlerine her zaman mutlaka uygun düşmez) bağlı olarak, redaktör kararlaştırır. Gazete, okuyucularını, her biri büyük sermayenin temsilcileri olan kendi yayıncılarının istediği ruhta «işleyip etkileme»ye çalışır. Bu bakımdan, yerine göre, bu gazetelerin eylemini nitelerken, enformasyon sözcüğünü değil, Amerikan redaktörlerinin şeytan buhurdan kaçır gibi kaçtıkları propaganda sözcüğünü kullanmak daha doğru olur. R. C. O'Hara yaptığı araştırmada Birleşik Amerikadaki basın pratiği konusunda şöyle bir senteze varmakta haklıdır: «Yığinsal iletişim aracılığıyla verilen bütün enformasyon, propaganda karakterlidir, zira belirli bir görüş doğrultusunu yansıtmak biçiminde ayarlanmaktadır.»⁽²⁾

Peki ama, eğer enformasyona bir «belirli yön» verme hakkı şu veya bu redaktör ya da yayıncıya tanınırsa, bu redaktör ve yayıncılar da her zaman zümresel, dar ve çoğunca anti-toplumsal çıkarları yansıtan kimseler olurlarsa, bu takdirde aynı konuda tüm toplumdan aldığı vekillikle hareket eden sosyalist halk devletin haklarını tanımamak hangi mantığa sığar?

Burjuva dünyasında, sosyalist ülkeler halklarının kendilerini ilgilendiren enformasyonla geniş ölçüde aydınlanma olanağından yoksun oldukları hakkında yaygın söylenti ve sanılar baştanbaşa yanlış ve gerçeğe aykırıdır. Durum bunun tam tersidir. Batının bütün objektif gözlemcileri, sosyalizm koşullarında yaşayan insanların, kendi memleketlerinde ve bütün dünyada olup biten her şey hakkında en geniş ölçüde bilgi edinebildiklerini biliyor ve itiraf ediyorlar. Bu insanların aldıkları enformasyon, alabildiğine zengin, tam, çeşitli ve aynı zamanda sağlıklı şaşırtmacılık ve

(2) R. C. O'Hara, Media for the Millions. New York 1963, p. 238.

çığırtkanlıktan arınmış enformasyondur. Sosyalist memleketlerde televizyon ve radyonun ulaştığı olağanüstü gelişme, yayımlanan gazete, dergi ve kitapların sayısı ve tirajları, giderek en gelişmiş kapitalist memleketlerin bu alandaki göstergelerini bile geride bırakmaktadır. Basılı yayınların gerçekten yığinsal dağıtımı, bunların ucuz fiyatla satılması ve okumayazma bilmezliğin yüzde yüz giderilmesi sonucu olarak ulaşılan okuyucu yığını ölçüleri, sosyalist enformasyon sisteminin üstünlüğünü gösteren inkârı olanaksız bir yeni kanıtı oluşturur. Bununla ilgili olarak, belki, kapitalist memleketler halklarının sosyalist ülkeler halklarının hayatını tanıma derecesi ve bunun tersi, yani sosyalist ülkeler halklarının onları tanıma derecesi arasındaki büyük oransızlığa da dikkati çekmek yerinde olur. İşte birkaç rakam:

Polonya Halk Cumhuriyeti tiyatrolarında, 1945–1971 yılları döneminde, Amerikan yazarlarından 407 piyes sahneye konuldu; Birleşik Amerikadaysa ancak 4 Polonya yazarının piyesi sahneye konuldu. Polonyada Amerikan yazarlarından sanat yapıtı olarak 828 kitap yayımlandı; Birleşik Amerikada Polonya yazarlarının ancak 90 kitabı basıldı. Yine bunun gibi, Polonyada 354 Fransız filmi, Fransada yalnız 54 Polonya filmi gösterildi; bizde Fransız yazarlarından 1.249 kitap, Fransada Polonya yazarlarının 119 kitabı çevrilip yayımlandı. Bizde Fransız yazarlarının 1.073 piyesi sahneye konuldu. Fransada Polonya yazarlarının ancak 13 oyunu sahnelendi. Bu kıyaslamayı, Polonya ile Büyük Britanya'nın, İtalya'nın veya diğer kapitalist memleketlerin bu tür ilişkilerinde de tekrar edersek, aşağı yukarı aynı oransızlıkları görürüz. ⁽³⁾

Bu veriler, sosyalist ülkeler halklarının «kültürden kopmuş» ve kapitalist memleketler halklarının hayatına ve karşılaştıkları problemlere dair enformasyondan yoksun olduklarını savlamaya kalkışanların düpedüz yalancılığına ortaya koyuyor. Onların yersiz ve yanlış sanılarına karşın, bizim (Batı politikacılarının deyimiyle), serbest karşılıklı ziyaret grupları, fikir, kültür ve enformasyon alışverişinden her hangi bir korkumuz yoktur. Ve eminiz ki,

⁽³⁾ Birleşik Amerika, Sovyet edebiyat ve sanatına karşı buna benzer bir özel «kültürel abluka» politikası uyguluyor. İşte, 1974 yazında Amerikan komünistlerinin gazetesinde yayımlanan bazı veriler: Sovyet egemenliği yıllarında, yani 1917 yılından beri, Sovyetler Birliğinde Amerikan yazarlarından 6.305 kitap çevrilmiş ve yayımlanmıştır. Aynı dönem içinde, Birleşik Amerikada Rus ve Sovyet yazarlarından ancak 500 kadar kitap basılmıştır. 1972–1973 yıllarında Sovyet sahnelerinde Amerikan yazarlarından 40 oyun oynanmış, Birleşik Amerikadaysa devrim-öncesi Rus yazarlarından 4 oyun sahnelenmiş, bir tek Sovyet yazarına yer verilmemiştir. Son iki yıl içinde Amerikan aracı firmaları («Columbia Pictures» firması Sovyet sinema epodesi «Kurtuluş» filmi satın almış olsa bile), bir tek Sovyet filmi göstermemişlerdir. ABD televizyonunda hemen hemen hiç Sovyet dokümanter filmi gösterildiği yoktur ve SSCB için aktarma özel yayın yapılmamaktadır («Daily World», July 11, 1974). – Not. red.

bu tür alışveriş de bizim yararımıza olacak, bizim başarılarımızın daha geniş ölçüde görülüp tanınmasına olanak verecektir.

Sosyalist devletler şu sorunu ortaya koyuyorlar: Barış içinde yanyana yaşama ve politik gerginliğin azalması koşullarında, ideolojik savaş artık «psikolojik savaş»ın bir türü ve sosyalist dünyaya karşı bir kışkırtma eylemi olmaktan çıkmalı; uluslararası ilişkiler temel prensiplerini, yani egemenliklere saygı ve halkların içişlerine karışmama prensiplerini bozmayacak tarzda ve bunları koruyacak biçimlerde yürütülmelidir.

Bizce, uluslararası ilişkilerin diğer alanları gibi, bu alan da, halklar arasında dostluk ve işbirliğini güçlendirme adına belirli bir uluslararası düzenlemeye, kurallara bağlanmaya konu olmalıdır. Kısacası, bu alanda da, ferahlama koşullarının gerektirdiği, ideolojik savaş ortamından ideolojik kışkırtma metotlarını çıkarabilecek güçte belirli prensip ve kurallar gereklidir.

Topraklarından veya yurttaşları aracılığıyla «psikolojik savaş»ın yürütüldüğü devletin, diğer devletlere karşı böyle bir baltalama eylemi özel kişiler tarafından yapıldığı takdirde, bundan ötürü uluslararası bir sorumluluk taşımayacağı gibi bir yargıyı asla kabul edemeyiz. Bu düşünce, yalnız uluslararası hukukun sosyalist memleketlerce yorumlanış tarzına değil, yurttaşlarının eylemlerinden devletlerin sorumluluk taşıdıklarına dair Batı literatüründe yaygın görüşlere de ters düşer.

Örneğin, Georgetown Üniversitesi'ne bağlı Dünya Politikası Enstitüsü Direktörü prof. W. R. O'Brien şunları yazıyor: «Açık bir gerçektir ki, her devlet, kendi yargı hakkı sınırları içinde, barışçı ilişkilerde bulunduğu egemen devletlerin toprak bütünlüğü ve politik bağımsızlığını tehdit eden hareketleri bertaraf etmekle yükümlüdür . . . Çağdaş uluslararası ilişkilerde propagandanın iyice bilinen anlamı gözönüne alınacak olursa, harbe kışkırtan propagandanın, tahriklerin ve bazı ahvalde de iftira ve karalama propagandasının devlet tarafından desteklenmesi veya buna göz yumulması kaçınılmazdır.» (4)

ABD'de İkinci Dünya Savaşı sonunda formüle edilen ve Harvad adı verilen «uluslararası gelecek hukuku» şunları saptıyor: «Eğer devletler birarada, giderek iyi komşular olarak, uluslar topluluğu halinde yaşayacaklarsa, sadece diğer ülkelerin içişlerine resmen karışmaktan kaçınmakla yükümlü olmaları yetmez.» Her devletin iç güvenliği «diğer ülkelerin resmi olmayan eylemlerinin baltalayıcı etkisi»ne karşı da garantilenmelidir. Dahası var: «Her devlet, kendi topraklarında, her hangi bir başka devlet içinde kargaşa yaratmayı amaçlayan bir eylem örgütlenmesine yol vermemekle yükümlüdür.» (5)

(4) W. R. O'Brien, International Propaganda and Minimum World Public Order International Control of Propaganda. New York, 1967, p. 155.

(5) The American Journal of International Law, 1944, Vol. 38, Supp. p. 78.

Birçok devletin, öncelikle sosyalist devletlerin iç kanunları, harp propagandasını ve diğer ülkelere karşı, bunlarla barışçı ilişkileri bozabilecek hücumları yasak etmektedir. (6)

Sosyalist devletler, her ülkede sosyal ilerleme ve devrimci değişimlerin, her şeyden önce bu ülkenin iç koşullarının ürünü, yani sosyal-ekonomik gelişmenin, güçler oranının, yığınların ve yığın örgütlerinin politik bilinç düzeyi gibi subjektif bir etkenin objektif sonucu olduğu görüşünü dört elle savunuyorlar. Dış etkenlerin rolü ve etkisi, işçi sınıfına ve emekçilere, kendilerine düşen tarihsel misyonu yerine getirme çabalarında sadece yardımcı olur veya tersine, güçlükler çıkarır. Bu görüş, özdeyiş değerindeki şu formüle ifadesini bulmuştur: «Devrim ihraç edilemez».

Doğaldır ki, sosyal statünün dondurulması veya yığınların sosyal değişim isteme ve gerçekleştirme hakkını tanımama gibi bir şey hiç bir suretle sözkonusu değildir. Her halk, kendi devlet egemenliği biçimlerini bağımsız olarak seçme hakkına sahiptir ve bu hakka dokunulamaz. Uluslararası çapta sınıf savaşının özel bir biçimi olarak barış içinde yanyana yaşama, her halka ve her devlete, kendi ideallerini, kendi maddi ve mânevi alandaki başarıların bir başka toplumsal düzende yaşayan diğer halkların başarılarıyla kıyaslayarak, hiç bir engelle karşılaşmadan, serbestçe yayma olanağı vermektedir. Şu var ki, barış içinde yanyana yaşama, uzlaşmaz ideolojik savaştan ödün verme anlamından tamamen uzak olarak, uluslararası beraberlik, başka halkların iradesine, çıkarlarına, haklarına ve göreneklerine saygı gibi belirli normların da korunmasını gerektirir.

Ve doğal olarak, değil mi ki «devrim ihraç edilemez», o halde karşı-devrim ihracına da aynı titizlikle göz yumulamaz, toplumsal ilerlemeyi durdurma, başka halkların sosyal gelişmesini engelleme, onlara artık zamanını yaşamış ve çoktan tarihe karışmış devlet ve toplum hayatı biçimlerini dayatma gibi yeltenişlere de yol verilemez. Bu konuda sosyalist ülkelerin ikircimsiz ve kesin görüşü ve tutumu budur. Bu görüş ve tutum bütün dünyada büyük bir toplumsal destek görmektedir. Zira, deneyin de gösterdiği gibi, barışı ve gerginliğin azaltılması çabalarını tehdit eden en ciddi tehlike tam da karşı-devrimci kuvvetlerden gelmektedir.

Şunu da memnuniyetle kaydetmeliyiz ki, Batının gerçekçi düşünen poli-

(6) Amerikalı J. V. Whitton ve A. Larson, «söz savaşında silâhsızlanma»ya çağırdıkları ortak yapıtlarında şunları yazıyorlar: «Uluslararası hukukta böyle bir yükümlün varlığını tartışma konusu yaptığı halde, Birleşik Amerika hükümeti bile, Amerikan yargı hakkı sınırları içinde bulunan ve sarfettikleri sözler diğer devletlerce dostane sayılmıyan kişilerin yaptıkları deklârasyonlardan ötürü birçok defa eseflerini bildirmiştir.» (J. V. Whitton and A. Larson. Propaganda Towards Disarmament in the War of Words. New York, 1964, p. 155.)

tikacıları, bütün bu problemler üzerinde artık giderek daha büyük bir ciddiyetle düşünmeye başlamaktadırlar.

Örneğin, ABD Kongresinin çeşitli komisyonlarında bu konu üzerinde tartışmalar yapılmaktadır. Amerikan yönetimi, durum ve koşulların bas-kısı altında, daha önce CIA'nin gizli fonlarından beslenen «Hür Avrupa» ve «Hürriyet» radyo istasyonlarının gösterdikleri eylemin parasal ve do-layisiyle siyasal sorumluluğunu açıkça yükümlenmek zorunda kaldıktan sonra, bu provokasyon ve kışkırtma merkezlerinin varlığının sürdürülme-sine taraftar olanlarla olmiyanların görüşlerini doğrudan doğruya kıyas-lama olanağı ortaya çıkmış bulunuyor. Bunların hâlâ daha çoğunlukta olan taraftarları, eskiden olduğu gibi, bugün de, ABD'nin başka devlet-lerin egemenliğini çiğnemeye ve diğer halklara akıl öğretmeye hakkı ol-duğu gibi kurumlu bir kanı içindedirler. Ama taraftar olmiyanlar, bu «so-ğuk harp» araç ve belirtilerinin varlığına son vermenin, Vaşington'un iş-birliği, barış ve gerginliği azaltma politikası gütmeye niyetinde olduğu yo-lundaki açıklamalarının içtenliğinin önemli kanıtlarından biri olabilece-ğini kesinlikle söylemekte ve bunda direnmektedirler.

Yabancı devletlerin içişlerine karışmama prensipinden, yalnız çeşitli sistemlerle yönetilen devletler temsilcilerinin imzaladıkları uluslararası bildirilerde değil, burjuva politikacılarının demeçlerinde de gitgide daha sık söz ediliyor. Örneğin, ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı K. Raş, Ana-polis'teki Deniz Harp Okulu öğrencileri önünde yaptığı bir konuşmada, Birleşik Amerikanın Doğu Avrupa ülkelerinin içişlerine karışmak niyetinde olmadığını, bu ülkelerle yalnız birarada beraberlikle yetinmeyip, dün-yanın selâmeti adına işbirliği de yapmak istediğini belirtmiş bulunuyor. Dışişleri Bakanı H. Kissincer'in de, Senato Dışişleri Komisyonu'nun Eylül oturumlarından birinde, diğer birçok konuşmasından ayrılmı olarak, şu olumlu sözü söylediği biliniyor: «Zamanımız, rekabet gerçeğinin birarada beraberlik buyruğuyla uzlaştırılmasını gerektiriyor.»

Barış koşulları içinde yaşamaya susamış olan halkların kesin tutumunun, sosyal ilerleme ümitleri barış içinde yanyana yaşamaya bağlı bulunan toplumsal güçlerin tutumunun, dünyada gerginliği azaltmaya doğru olumlu değişimler üzerinde, işbirliği havasının oluşma ve yaygınlaşması üzerinde çözümleyici bir etkisi vardır.

Polonya Birleşik, İşçi Partisi ve PHC hükümeti, bütün dünyada emekçi yığınlarının ve halkların şimdiki gereksinmelerine cevap verecek yeni uluslararası ilişkiler modelinin işlenmesi çabalarına birçok defa somut katkıda bulunmuşlardır.

PBİP MK Birinci Sekreteri Edvard Gerek yoldaşın, yakın geçmişteki ABD ziyaretinde Birleşmiş Milletler Örgütü kürsüsünden yaptığı konuşma bunun son örneğidir. PBİP'nin görüşünü anlatan Gerek yoldaş şöyle dedi: «İçiş-

lere karışmama prensibinin korunması ... Avrupanın geleceğini kurma ortak programının değişmez bileşim parçası olarak kalmalıdır.» Gerek yol-
daş şunları ekledi: «Önyargıları, güvençsizliği, katlanmasızlığı, şovinizm ve
ırkçılığı aşmak ve genç kuşakları, diğer halklara saygı, herkesin özgürlük,
eşitlik ve barış içinde yaşama hakkına inanmışlık ruhunda eğitmek, bizim
kuşağımızın özel ödevi ve boyun borcudur.» (7)

Bunlar, Avrupada gerginliği azaltma, bu kıta halklarının dostluk ve
işbirliğini geliştirme dâvasına en iyi hizmet eden hedeflerdir.

(7) «Tribuna Ludu», 11 pazdziernik, 1974.

Faşizm yenilgiye uğruyor, aşırı-sağ tehlike devam ediyor

Aleksandır Galkin

Tarih bilimleri doktoru (SSCB)

Avrupanın sanayice gelişmiş kapitalist ülkelerinde politik güçlerin yer-alımı bugün iki karşıt eğilimin kuvvetli etkisi altında oluşuyor.

Bir yandan, sola doğru genel değişme göze çarpıyor. Ve bu değişme, sol güçlerin etkisinin iyice artmasında, aşırı sağ ve tutucu politik partilere oy verenler sayısının azalmasında, merkezci partilere oy veren seçmen yığınının erimeye yüz tutmasında, merkezci ve sağcı-reformist politik örgütlerde sol grupların güçlenmesinde, popüler olmaya çalışan burjuva eylem adamlarının ve yığınsal iletişim araçlarından bir bölümünün, belirli (ve çoğu kere sözde kalan) «sola yönelim» çabalarında kendini gösteriyor.

Avrupanın en eski faşist rejiminin, yani Portekiz'deki faşist diktatörlüğün düşüşü ve bunun ardından Yunanistan'da «kara albaylar» diktatörlüğünün iktidardan uzaklaştırılması, sözünü ettiğimiz eğilimi yansıtan dünya çapında önemli olaylardır. L. İ. Brejnev yoldaşın, Berlin'de, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin 25. yıldönümü münasebetiyle yaptığı konuşmada belirttiği üzere, «on yıllardan beri ilk defa olarak, Avrupanın faşist rejimlerden tamamiyle arınması perspektifi açıkça belirdi.»

Şu var ki, bir yandan, 1970 yılları ortalarına doğru, kapitalist dünyanın birçok noktasında aşırı-sağ ve bu arada açık neo-faşist hareketler de bir hayli güçlendi. Bu eğilimde, aşırı-sağcı canlanışın kendine özgü «episentrik» ⁽¹⁾ kesiminin, ekonomik, sosyal ve politik problemlerin bilhassa keskinleştiği, tek tek bölgelerin gelişmesindeki düzensizliğin toplumsal durumu topyekûn karmaşıktırdığı birçok kapitalist memlekete rastladığı görüldü.

İtalya'daki durum en tipiktir. Son yıllarda İtalyan işçi hareketi ve bu hareketin öncüsü önemli başarılarla ulaştı. Bunun yanı sıra, memleketteki aşırı-sağ kuvvetler, İtalyan politik devlet sisteminin tek tek elemanları üzerinde, seçmenlerin bir bölümü üzerindeki hissedilir etkilerini korudular. Şimdi bunlar, iktidar kaldıraçlarını ele geçirmek ve yürürlükteki burjuva-parlâmenter rejimi faşist ruhta değiştirmek için şimdiki durumlarından yararlanma niyetlerini gizlemiyor, bunu açıkça söylüyorlar. Legal neo-faşist partinin, yani İtalyan Sosyal Hareketi'nin, parlâmento plâtfomu üzerindeki burjuva partileri sağcı gruplarıyla temaslarını genişletme denemeleri ve

(1) Episentrik: Yer kabuğunda depremsel ocakların üstüne rastlayan kesim.

bir yandan memlekette güvençsizlik, kararsızlık, korku havası ve silâhlı güçler arasında çok gizli bir komplo eylemi yaratmak isteyen «gerginlik stratejisi» de bu amaca yöneliktir.

Güncel çatışmanın keskin sınıfsal, sosyal-ekonomik ve politik karakterinin dıştan sadece iki dinsel grup (protestanlar ve katolikler) arasında bir çarpışma görünüşüyle gölgelendiği İrlanda'da, pek güçlü olmasa bile, yine böyle bir eğilim görülüyor. Eşit demokratik haklar ve katolik azınlığa karşı ayırıcı uygulamalara son verilmesi isteğiyle yürütülen ve giderek büyüyen yığinsal hareket, bu ülkede gerçekte Britanya hükümet çevrelerince desteklenen gerici protestan çevrelerin sert direnişiyle karşılaştı. Kuzey İrlanda'da yaratılan gerici protestan cephe artık gitgide neo-faşizm halini alıyor ve demokratik dönüşüm isteklerine karşı savaşında her şeyden önce terör ve silâhlı zorkullanım, şovinizm ve dinsel bağnazlık yöntemlerine başvuruyor.

Federal Alman Cumhuriyeti'nde, kamuoyunun psikolojisinde son yıllarda oluşan bütün olumlu değişimlere karşın, sağcı kuvvetlerin mevzileri hâlâ oldukça sağlamdır. Federal çapta ve eyaletler çapında ki son parlâmento seçimlerinde aşırı sağların uğradıkları bir dizi yenilginin doğurduğu belirli bir bocalamadan sonra, yeni aşırı-sağcı örgütler kurmaya yönelik hummalı eylem yeniden alevlendi. Harpten sonraki yıllarda sağcı-radikalist güçlerin önemli dayanağı ve omurgası olan ve «göçmen» birlikleri adı verilen öç alma örgütleri eylemlerini bir hayli artırdılar. Şimdi bu ülkede aynı zamanda sağ cephe durumunu sağlamlaştırma çabasıdadır. Sağ cephenin karakteristik çizgisi, açık neo-faşist güçlerin, «ılımlı sağ» burjuva yığinsal partilerinde ve öncelikle aşırı-intikamcı görüşleriyle tanınan Franz Josef Ştraus'un önderlik ettiği Hristiyan Sosyal Birliği'ndeki en gerici gruplarla birleşmelerinden oluşmaktadır.

Faşist rejimin tutunmakta olduğu son Avrupa ülkesi olan İspanya'da, bu rejimin onyıllar süren içten dağılıp çökme süreci, alabildiğine karmaşık ve çelişkili bir durum yarattı. Bu ülkede, çürüyüp giden Franko rejimine karşı anti-faşist güçlerin savaşındaki güçlenmenin yanı sıra, yönetimdeki seçkin zümrenin, en aşırı zorkullanım biçimlerine başvurarak ve memleketi arka arkaya terör dalgalarıyla kana boyayarak iktidarda tutunma çırpınılarını içinde olduğu görülüyor.

Bu tabloyu tamamlamak üzere bir de şunu eklemeliyiz: Aşırı-sağ, faşist ve askersel-terörist rejimlerin yakın geçmişte alaşağı edildiği ülkelerde, sağ karagerici güçler, olayların akışını değiştirme, yitirdikleri mevzilerini bir bölümüyle de olsa tekrar kazanma çabalarından hâlâ vazgeçmemişlerdir. Söz konusu güçler, bu çabalarında, faşist, askersel-terörist diktatörlük koşullarında işleri tıkırında olan ve yeni koşullarda da kendi etkisi ve zenginliği konusunda yersiz sayılamıyacak bir korkuya düşen tekeli burjuvazinin etkili ve güvenilir gruplarına, bunların gösterdiği desteğe

dayanıyorlar. Bu güçler, bir yandan da, faşizmin getirdiği kanunsuzluk, kontrolsüzlük ve yolsuzluklar koşulları içinde oluşan ve şimdi geçmişte ettiklerinin hesabının sorulacağı korkusuyla titriyen devlet cihazı ileri gelenlerinin hoşgörüsüne dayanıyorlar. Gerici güçler, yıllar yılı işliyen, beyin yıkayan faşist ideolojinin olumsuz etkilerinden henüz kurtulamamış olan zümreler içindeki şaşkınlık ve bocalamalardan da yararlanmaya çalışıyorlar.

Kapitalist dünyada, aşırı-sağ, neo-faşist kampın etki ve olanaklarını değerlendirmede, çeşitli memleketlerdeki bu tip rejim ve hareketlerin, aralarında yalnız legal kanallardan değil, aynı zamanda illegal kanallardan gerçekleştirdikleri sürekli ve yakın ilişkiler kurdukları dikkate alınmalıdır. Örneğin, Franko İspanyası ile Salazar Portekizi topraklarında, diğer memleketlerdeki neo-faşist eylemi uyumlaştıran ve yöneten özel merkezler bulunduğu ve bunların yıllardan beri çalıştıkları bilinmektedir. «Kara albaylar»ın iktidara gelmesinden sonra Yunanistanda da bu gibi merkezler belirmiştir. Netekim, aşırı-sağcı unsurların, ipleri bu merkezlerin elindeki baltalama eylemlerine ilişkin şu veya bu olaylar zaman zaman kamuoyu tarafından da öğrenilmiştir. Portekiz gizli polislerinin çalışmaları üzerinde son zamanlarda yapılan inceleme, neo-faşist baltalama merkezleri eylem ölçülerinin parça-buçuk verilere dayanılarak kestirilebilen ölçüleri bir hayli aştığını göstermiştir. Gerçi, bu merkezlerden ikisi (Portekiz ve Yunanistan) artık ortadan kaldırılmıştır ve bu durum, doğal olarak, neo-faşistlerin devletlerarası temel üzerinde eylem koordinasyonu olanağını bir hayli azaltmaktadır. Fakat, bu böyle olsa da, İspanya'daki merkezler zararlı çalışmalarını sürdürmektedirler.

Yukarıda sözünü ettiğimiz iki eğilimi, yani genel politik durumda sola doğru değişme eğilimiyle yönetici sınıfın ve bu sınıfın politik örgütlerinin aşırı gerici güçlerinin canlanması eğilimini değerlendirmede, bunların gerek bu andaki, gerekse gelecekteki durumunu belirlemenin büyük önemi vardır. Deneyin birçok defa gösterdiği üzere, neo-faşist, sağcı-radikalist tehlikeyi hafife almak, devrimci güçleri demobilize ediyor, karşı tarafın hücumlarını zamanında ve tam hazırlıklı olarak karşılayıp püskürtmelerine engel oluyor. Öte yandan bu tehlikeyi büyütme de, gelişmenin ana yolunu doğrulukla belirlemeyi, politik güçlerin gerçek yeralımını ve bundan doğan olanakları belirlemeyi zorlaştırıyor.

Bundan ötürü, kolektif Marksist fikir, sözü geçen eğilimlerin gerçek oranını değişen duruma göre izliyerek, bu problemi daima dikkat merkezinde tutuyor.

Son zamanların olaylarının analizi, gerek yenilgilerin, gerekse aşırı sağ güçlerin aktifliğindeki rastgele ve geçici yükselişlerin kapitalist toplumun bağrında oluşan tek tipten derinlemesine süreçlerin yansıması olduğunu gösteriyor. Aşırı sağ, gerici ve terörcü rejimler ve bu arada faşizmde sim-

geleşenler, kapitalist üretim ilişkilerinin üstünde bir politik üstyapı tipini oluşturuyor. İktidardaki burjuvazi açısından, bu üstyapı, üretim araçları üzerinde özel mülkiyete dayanan sosyal-ekonomik düzenin doğrudan doğruya varlığını tehlikeye düşürücü şiddetli bunalımlar döneminde özellikle etkilidir. Bu üstyapı, yine burjuvazi açısından, kapitalizm sosyal ve politik sisteminin oransal olarak sakin gelişme koşullarında pek etkin değildir. Ve her iki ahvalde de, aşırı sağ (ve öncelikle faşist) rejimler, kapitalist toplumda yönetici sınıfın egemenliğini gerçekleştirmenin diğer biçiminin, yani burjuva-demokratik biçiminin politik alternatifini oluştururlar.

Şu var ki, egemenliği gerçekleştirmenin şu veya bu biçimini pekiştirme işi, yalnızca yönetici sınıfın kendi iradesini oluşturan ve yansıtan zümrelerinin durumuna bağlı değildir. Emperyalist burjuvazinin aşırı gericiliğe yatkınlığı, devlet-tekel kapitalizminin gelişmesindeki yasallıklardan doğan bu eğilim, geniş halk yığınlarının demokrasi emeliyle, sağcı güçlerin hücumuna direnç gösterme azim ve yeteneklerinin artmasıyla karşı karşıya geliyor, çatışıyor, gerçekleşen sosyalizmin dünya durumu üzerindeki olumlu etkisi, gerginliğin azalması ve sürekli barış içinde beraberlik koşullarında özellikle semereli olan bu etki, geniş halk yığınlarının bu direnişi için eiverişli dış koşullar yaratıyor.

Kapitalist Avrupanın birçok bölgesinde sağcı-radikalist ve bu arada açık neo-faşist eylemin şimdiki canlanması, ekonomik, sosyal ve politik alanlarda artık alabildiğine çitişen ve derinleşen bunalım süreçleriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bunalımın başlıca yükünü halk yığınlarının sırtına yükliyerek güçlüklerden sıyrılmaya denemeleri, şimdi örgütlülüğü, sınıfsal bilinci ve savaş azmini her zamankinden daha yüksek olan işçi sınıfı tarafından sert bir direnişle karşılanıyor.

Geçmişte bir dereceye kadar etkili olabilen «dış tehlike» masalını öne sürerek sınıfsal cepheleşmeyi «yumuşatma» oyunları, gerginliğin azaltılması koşullarında etkenliğini bir hayli yitirdiği için, tekellerce oluşturulan hükümetlerin emekçilerin yaşama düzeyini düşürmeye yönelik saldırısına karşı direniş artık özellikle keskin biçimler alıyor. Bu direniş şimdi yalnız savunu değil, taarruz karakteri de kazanmaya başlıyor ve tüm toplumsal ilişkiler sistemini günden güne daha çok kaplıyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda kapitalist ülkelerin çoğunda kullanılan burjuva-parlâmentoculuğu iktidar mekanizması, yönetici seçkin zümrenin yeni koşullarda kendisine yönelttiği pratik istekleri yerine getirebilecek kadar duruma uyarlanmış görünmedi. Bunalımın bütün yükünü halk yığınlarının sırtına yükleyerek bunalımları önlemeye çalışan burjuva partilerinin politikasından gitgide artan hoşnutsuzluk, orta-sağ seçim temelinin yıpraması sürecini hızlandırdı. Geniş emekçi yığınlarının ve öncelikle işçi sınıfının menfaatlerini ve özlemlerini şu veya bu ölçüde yansıtan örgütlerin parlâmento kurumlarında temsil oranının genişlemesi, bu

kurumların yığınlar üzerinde baskı mekanizması olarak kullanılması olanaklarını birçok ahvalde zayıflattı. Öte yandan, bürokrasinin kemirdiği yürütme gücü de, duruma hâkim olabilmek için yarım-yamalak tedbirleri bile gerçekleştirmeyecek hale geldi.

Bu koşullarda kapitalist ülkelerdeki iktidar sınıfının bir bölümü arasında (öncelikle burjuvazinin bakış açısından durumun çok tehlikeli olduğu bölgelerde) iktidarı gerçekleştirme biçimi olarak geçmişte denenmiş açık terör yöntemlerinden yararlanma eğilimi güçlenmeye başladı. Ayrıca buna elverişli daha birçok dış durumdan yararlanılması öngörülüyordu.

Son onyılların ekonomik ve sosyal gelişmesi, köyde (son zamanlarda gitgide artarak aynı zamanda şehirde) nice kategorilerden küçük mülk sahiplerini eski mevcut araçlarından, yaşama tarzından ve statüsünden yoksun etti. Aynı zamanda bunalım olgularının ağırlaşması, varolan sistem, yani devlet-tekel sistemi konusunda eski görüş mevzilerini korumakta olan küçük mülk sahiplerinin düşmanlığını artırdı. Bu sosyal grupların politik tutumunda örgütlü işçi sınıfının politik mevzilerine yaklaşma eğilimi belirliyordu. Böylece anti-monopolist cephenin objektif temeli derinleşiyordu. Ne var ki, bu tutumun ara ve özellikle ilk evrim aşamalarında, söz konusu eğilim, devlet-tekel kapitalizminin reddi elemanlarıyla birlikte geleneksel burjuva ataerkil ve tutucu bilincin elemanlarını da içeriyordu. Bu durum, burjuva egemenliğini gerçekleştirmede açık terörist biçimlere geçilmesi fikrine yandaş olanlara, gerektiği gibi bir sosyal program hazırlandığı ve ustalıklı formüle edildiği takdirde, bu sosyal gruplardan oluşan yığının bir bölümünü kendilerinden yana çekebileceklerine güvenme hakkı kazandırıyordu.

Bundan başka, birçok kapitalist ülkede, bazılarında hükümetlerin dayanıksızlığı biçiminde, bazılarında iç anlaşmazlıklar yüzünden bunların çalışamaz olması, diğer bazılarında da kanunların çiğnenmesi, yolsuzluk ve kayırmacılık biçiminde iyice belirgin olarak kendini gösteren iktidar mekanizması etkinlik noksanlığının parlamento demokrasisi konusunda büyük bir hayal kırıklığı yaratması durumundan yararlanma olanağı da hesaba katılıyordu. Bu gibi psikoloji ve ruh hallerinin yaygınlaşması, örgütlü devrimci işçi hareketi için, burjuva parlamentarizminin gerçek ve ensonu sosyalist demokrasi sistemi haline getirilmesi gereğini, bu olgunlaşmış zorunluluğu yeniden doğrulamaktadır. Şu var ki, halkın her zaman burjuva merkezci ve sağcı partilerinin peşinden giden geleneksel tutucu bölümü arasında, çoğu kere, böyle bir hayal kırıklığı, güya «yalın kararlar» ve «enerjik eylemler» yardımıyla ekonomiyi, sosyal ilişkileri ve politik alanı yoluna koyabilecek «güçlü hükümet» isteme ve buna bel bağlama eğilimi doğuruyor. Onlar böyle bir güçlü hükümeti, ya otoriter «harizmatik» bir kişi olarak, ya «geçici» bir askersel diktatörlük olarak, ya da başka türlü düşünenlere karşı kanlı terörü yeterince esneklikle hazırlanmış bir

sosyal-demagojik programla bağdaştırabilecek aşırı-sağcı, neo-faşist bir parti olarak tasarlıyorlar.

Toplumsal yönetim mekanizmasında devlet-tekel kapitalizmi gelişmesinden doğan ve gitgide ilerliyen bürokratlaşma, aşağıdan bir demokratik kontrol gereğini tanımayan ve bütün toplumsal yönetim problemlerini yönetimin «meslek haline getirilmesi»ne ve yukarıdan aşağıya buyruklamanın tam bir sistem olarak örgütlenmesine indirgeyen eliter-teknokratik görüşlerin geniş ölçüde yayılmasına yol açtı. Geleneksel burjuva-parlâmenter mekanizmasının gitgide işlemez olduğu koşullarda, bunafım durumlarının derinleşmesi halinde bu gibi görüşler son biçimleriyle yakınlaşmaya ve birçok ahvalde aşırı-sağ ve neo-faşist ideolojiyle açıktan açığa birleşmeye başlıyorlar.

Şu da gözönüne alınmalıdır ki, yönetim cihazının orta ve yüksek düzeylerinde meydana gelmiş sosyal-mesleksele gruplar için, burjuva iktidarı gerçekleştirilmede diktatörlük biçimleri, yalnız grupsal değil, aynı zamanda kişisel durumların güçlenmesi anlamına gelir, mevki sahibi olmak, tutunmak vb. için ek olanaklar açar. Bu gibi psikoloji ve ruh halleri, zor-kullanım cihazında, her şeyden önce ordunun ve polisin yüksek yönetim çevrelerinde çoğunca elverişli bir ortam bulur. Pratik olarak bütün (başarılmış veya başarılammış) aşırı sağ komplolarda ordunun ve polisin yüksek çevrelerinin birincil bir rol oynaması ve buna karşılık daha aşağı düzeylerde ve genç subaylar arasında demokratik görüşlerin benimsenip tutunması rastgele değildir.

Gerek iç politik, sosyal ve gerekse uluslararası plânda yeni güçler oranından ileri gelen şimdiki durumun özelliği, «güçlü iktidar» taraftarı olan aşırı sağların ve bunların kulis arkası destekçilerinin güvindikleri bütün bu etkenlerin belirleyici olmamasından ibarettir. Bunlara çok daha büyük önemi olan gerçekliklerle karşı konulmaktadır.

Bu gerçeklikler arasında her şeyden önce şimdiki uluslararası durum, yani özü «soğuk harp»ten barış içinde yanyana yaşamaya dönüş olan durum gelir. Karşıt toplumsal-ekonomik sistemlerin karşı karşıya askersel-politik cepheleşmesi halinde, sağcı burjuvazinin en gerici grupları kendi memleketlerinin politik hareket hattı üzerinde belirleyici bir etki yaparak, buralarda «kuşatılmış kale» atmosferi yaratıyorlardı. Bu atmosfer, tutucu güçlere, bir yandan yönetici sınıfın kendi içinde gerçekçi bir iç ve dış politika hattından yana olanların ağızlarını tıkamalarında, öte yandan halk yığınlarını yanlış yola saptırıp bölerek aşağıdan yukarı sosyal baskıyı zayıflatmalarında yardımcı oluyordu. Şimdi artık «kuşatılmış kale» havasının sürdürülmesi güçleşiyor ve giderek olanaksızlaşıyor. Vaktiyle «soğuk harp»e başlamış olan ve şimdi de uluslararası gerginliğin azaltılmasını engellemeye çalışanlar, hep o «güçlü iktidar» fikrinin en ateşli taraftarı olan güçlerdir. Artık evvelki dış politika görüşleri yeniden göz-

den geçiriliyor, şiddetle eleştiriliyor, bunların taraftarları ve aktif iletkenleri de yavaş yavaş sahne önünden uzaklaştırılıyor. «Kuşatılmış kale» atmosferinin bertaraf edilmesiyle, geniş emekçi yığınlarının ruh halini, istek ve özlemlerini yansıtan toplumsal güçlerin mevzileri güçleniyor. Buna göre de, yönetici çevreler üzerinde, daha ayık bir sosyal ve politik strateji yaparına toplumsal baskı büyüyor.

Dış politika ortamı, aşırı sağ komplocular ve yarattıkları rejimler için gitgide daha az elverişli oluyor. «Soğuk harp» koşullarında başlıca emperyalist devletlerin aşırı gerici ve bu arada açık neo-faşist rejimlere gösterdikleri parasal, siyasal ve askersel destek, genellikle «güvenlik» düşünceleriyle maskeleniyordu. Uluslararası gerginliğin azalması halinde, bu maskeleye artık önceki etkinliğini yitirmiş bulunuyor.

Doğaldır ki, aşırı sağlar dışarıdan destek görmeye devam ediyorlar. Yalnız bu desteklemenin daha üstükapalı biçimde yapılmasına dikkat ediliyor. Öyle ki, bu maksatla krediler açmakta güçlükler boyuna artıyor, aşırıları yararına doğrudan doğruya askersel müdahaleler ise, gayet ciddi iç ve dış sarsıntılara yol açabiliyor.

İşçi sınıfının giderek yükselen bilinçlilik, örgütlülük ve savaşkanlık düzeyi, iktidardaki burjuvazinin en gerici zümrelerinin salık verdikleri dolaysız zorkullanım politikasına doğru dönüşü güçleştiren çok önemli bir etken olarak beliriyor. Bu düzey, yalnız ekonomik savaş alanında değil, aynı zamanda genel politik savaş alanına da kesinlikle yansıyor. Evvelce, faşist rejimler (dolaysız askersel saldırı sözkonusu olmadıkça), ancak aşırı sağ güçlerin karşısında politik ve örgütsel bakımdan dağınık bir işçi sınıfının yer aldığı ve bu sınıfın, gerici ve terörist idare biçimlerine aktif veya potansiyel olarak düşman diğer sosyal zümrelerle bağlaşma ilişkilerinin henüz doğuş halinde bulunduğu hallerde tutunabiliyordu. Ve tersine, işçi sınıfının ve bu sınıfın örgütlü birliklerinin vakitli ve etkili bir eylembirliği sağlayabildikleri, diğer anti-faşist yönelimli sosyal ve politik güçlerle gerekli temaslar kurabildikleri hallerde faşistlerin hücumları daima suya düşürülüyordu. Ve faşistlerin, yoksul zümreler ve bu arada işçi sınıfının bazı birlikleri hesabına sosyal temeli genişletme amaçlı demagojisi de beklenen sonucu vermemiştir.

Aşırı sağ güçlerin tasarladıkları plânları gerçekleştirmek için objektif koşulların çok daha az elverişli olduğu durumlarda, bunların çabalarına karşı direniş belirleyici bir anlam ve önem kazanıyor.

Totaliter-diktatör ve neo-faşist idare biçimlerinin pratik olarak denendiği ülkelerde alınan sonuçlar hakkındaki geniş enformasyon, bu idare biçimlerinin geniş ölçüde kullanılmasına engel olmaya devam ediyor. «Kanonik» (kilise kanunlarına dayanan, örnek alınan) faşist rejimlerin Almanya ve İtalyada faşist mihver devletlerinin askersel yenilgisi sonucunda çöküp gitmesi, faşistlerin şu veya bu süreli egemenliğinin yarattığı

toplumsal çürüyüp dağılma ve moral düşüşün olanca derinliğini en açık biçimde göstermiş bulunuyor. (2)

Kanlı terörün yardımıyla derinlere itilen sosyal çelişkiler, ardından gelecek patlama için objektif koşullar yaratarak katmerleniyordu. O dönemdeki faşist rejimlerin çöküşüyle, sol, demokratik ve devrimci güçlerin ve öncelikle komünist partilerinin her bakımdan güçlenmelerinin birarada oluşması rastgele değildi.

Harpten sonraki yıllarda faşist ve askersel diktatörlük rejimleri deneyi, Avrupada 1945'e kadarki faşizmin karakteristik çizgilerinin burjuva diktatör-terörist yönetim biçimi genel yasallıklarını yansıttığını tamamiyle doğruladı.

Faşist egemenliğin sonuçları, askersel-terörist ezgiden 1974 yılında kurulmuş olan iki ülkenin örneğinde olanca açıklığıyla görülüyor. Faşizmin sürekli egemenliği, Portekize, diğer bütün zararlarından başka, bir Avrupa ülkesi için hiç yaraşık olmıyan ve bu devleti kıtanın en az gelişmiş ülkelerinden biri haline getiren bir ekonomik gerikalmışlığa maloldu. Aynı zamanda, rejimin iç çürüme ve dağılması, çöküşü anında hemen hemen kendisine aktif destekçi olabilecek hiç bir sosyal güç bulamıyacak kadar ilerledi. Yunanistan'da ömrü daha az olan «kara albaylar» egemenliği, ekonomik sarsıntılardan ve iktidar mekanizması tutukluklarından yakasını kurtaramıyor, sadece terör sayesinde ve eldeki rezervleri devlet hazinesinde hiç bir şey kalmıyacak kadar harcıyarak tutunabiliyordu. Portekiz'de olduğu gibi, Yunanistan'da da, dıştan görkemli görünen ve sağlamlığıyla öğünen koskoca iktidar mekanizması, iskambıl kâğıdından köşk gibi birden yıkılıverdi. Bu rejimlerin, yönetici sınıfın kaymak tabakasının gözünden düşmemek için çırpınarak, sollardan ötürü «ezdik», «temizledik» yollu bütün «başarı» bildirilerinin böbürlenmeden başka bir şey olmadığı an-

(2) İktidara tırmanabilmiş serüvencilerin keyfi hareketleri, başka türlü düşünenlere reva görülen kanunsuzluklar ve uygulanan kıyıcı terör, her biçimde toplumsal aktifliğin amansızca boğulması, emekçi yığınlarının ve her şeyden önce işçi sınıfının ekonomik, sosyal ve politik kazanımlarının topyekün yokedilmesi, ulusal zümrelerin birbirine düşürülmesi, kaçınılmaz silâhlı çatışmalara yol açan saldırgan dış politika faşizmin sanayiye gelişmiş en büyük iki Avrupa kapitalist memleketinde iktidarda bulunduğu yıllardaki en karakteristik çizgilerini oluşturur.

O zaman, bir yandan, faşistlerin, daha önceki burjuva-parlâmenter rejimlerde bunalım yaratan en çetin ekonomik ve sosyal problemleri çözmeye yeteneğine sahip oldukları efsanesi yayılıyordu. Faşistlerin harpten önceki yıllarda kıvrak ve becerikli bir iktisat politikası güttükleri hakkındaki sanıların, iyiniyetle incelenince, kurnazca bir propaganda ürünü olduğu anlaşıldı. Giderek, başlangıçta faşist seçkin zümre arasında Yalmar Şaht gibi ünlü uzman ekonomistlerin yer aldıkları, halkın yapıcılık ve örgütlülüğünün dillere destan olduğu Almanyada bile, ekonomi sistemi devamlı duraklamalar yapıyordu. Bu sistem son rezervleri de harcıyarak, olağanüstü tedbirler sayesinde tutunuyordu.

laşıldı. Halkın geniş yığınlarını saptırmaya yönelik bütün yasaklara, kovuşturmalara, kanlı teröre, iftiralara ve sosyal demagojiye karşı, her iki ülkenin devrimci güçleri, mevzilerini yalnız korumakla kalmayıp, bir hayli güçlendirmeye de muvaffak oldular.

Ne yandan baksak, faşist ve askersel-terörist rejimler, tekelci burjuvazinin kendilerine verdiği stratejik ödevi hiç bir ahvalde yerine getiremediler. Ödev, tekelci burjuvaziye (doğal olarak onun kendi açısından) sonsuz (ya da epey uzun süreli) sakin ve normal bir ekonomik, sosyal ve politik gelişme sağlamak, üretim araçları sahiplerinin barışçıl, uslu ve ucuz işgücünden istedikleri gibi yararlanacakları «sosyal barış» koşullarında bu burjuvazinin egemenliğine her hangi bir gölge düşürmeden sürdürmeye çalışmaktı. Geçici bir başarıya ulaşan bu rejimler, eninde sonunda korumak üzere, iktidara getirildikleri düzenin kendi temellerinin oyulup sarsılmasına yardım ediyorlardı. Doğal olarak, kapitalist memleketler yöneticileri toplumu yönetmede hangi metotları tercih edecekleri sorunu çözerken, bu durumu elbette gözönüne aldılar.

Şu da var ki, tekelci burjuva egemenliğinin gerçek bir tehlikeye düştüğü anlarda, rasyonel düşünceler, kendi nüfuz ve servetini kurtarmayı amaçlıyan güdüsel çırpınış eylemleri karşısında ikinci plâna geçiveriyor. Ve o zaman, denize düşenin yılana sarıldığı gibi, tekelci burjuvazi, kendisine «uygun» bir çıkış vaadeden her güce, hele yeterince «kararlı» ve «azimli» olduğuna inandığı güce hemen elini veriyor. İşte bu durumda, artık, ordu-dan uzaklaştırılmış ya da görevde kalmış, ama yıllar yılı en uygun fırsatı kolluyarak beklemiş nice gücenik yüksek rütbeli subaylar, komünistlere ve bütün sol güçlere karşı öteden beri dış bileyen aşırı sağ bağnazlar, iktidarın doruğuna tırmanabilmek için yığınların kör inançlarını sövmeye hazır prensipsiz demagoglar, topluma bir şey vermekten çok, ondan her şeyi almaya alışmış entelektüel (aynı zamanda entelektüel olmıyan) lümpenler, faşist ve neo-faşist rejimlerin kadro gereksinmelerini giderdikleri hazneyi oluşturan sayısız sosyal döküntüler, hepsi birden yüze çıkıyorlar. ⁽³⁾

Bu söylediklerimiz, Avrupada faşist kuvvetlerin geçtiğimiz yıl içinde özellikle göze çarpar bir hal alan düşüşlerine karşı, aynı zamanda dünya durumunun bunların aktifleşmesine pek de elverişli olmamasına karşı,

⁽³⁾ Daha çok Avrupa sınırları dışında, kapitalist dünyanın kenar-kıyı çevrelerinde aşırı sağ rejimlerin ihraç malı faşizm gibi bir türü de bulunuyor. Bunu dışarıdan, askersel-terörist rejimler biçimi altında, burjuva demokrasisi vasıflarını şu veya bu ölçüde koruyan hükümetler açılıyorlar. Bu rejimlerin başlıca üstencisi ve desteği her şeyden önce Birleşik Amerika emperyalizminin kişiliğinde uluslararası sermayedir. Bak: Essen (FAC)'de yapılan uluslararası bilimsel sempozyum materyalleri, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» – «Yeni Çağ» dergisi, No 4, 5, 1973. Not. red.

devrimci işçi hareketinin neden ötürü aşırı sağcı eğilimlerle mücadele konusu üzerinde büyük bir dikkatle durduğunu açıklamaktadır. 1969 yılında Moskova'da yapılan Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı, emperyalizmin kendine özgü hırslarından doğan bir tehlikeyi, demokratik özgürlükleri yoketmek ve toplumsal-politik hayatı faşistleştirmek istemesi tehlikesini duyurarak bizi uyarıyordu. 1974 yılı başında Avrupa kapitalist ülkeleri komünist ve işçi partilerinin Brüksel'de yaptıkları konferans da, neo-faşizmin aktifleşmesine karşı savaş gereğine işaret etmişti. Bu problem, birçok komünist partisinin, özellikle bu savaşın kendileri için birincil ve güncel bir ödev olan komünist partilerinin dokümanlarında etraflı olarak ele alınmıştı.

Halen aktifleşmiş veya iktidar kaldıraçlarını ellerine geçirmiş sağcı-radikalist ve askersel-faşist hareketlere karşı savaşmakta olan politik güçlerin deneyi, işçi sınıfının ve bu sınıfın bütün potansiyel bağlaşıklarının geniş birliğini sağlamanın, eskisi gibi, bugün de, bu savaşta başarının garantisi olduğunu bir daha ve inandırıcı biçimde göstermektedir. Faşist örgütler, geniş bir sosyal temel yaratma çabalarında, geleneksel strüktürlerin yıkılması ve ekonomik sarsıntılar dolayısıyla ciddi güçlüklerle boğuşmakta olan orta tabakalara seslenmekte oldukları için, işçi sınıfı devrimci öncüsünün bu alandaki pratik çabaları şimdi ara tabakaların menfaatlerini kollayan ve bunların proletarya ile bağlaşıklık ilişkilerini güçlendiren sosyal programlar hazırlanmasına ve hayata geçirilmesine yöneltmiş bulunmaktadır.

Bugün, yalnız işçi sınıfını değil, geniş emekçi tabakalarını da temsil eden parti ve örgütleri birleştirici politik bağlaşımlar meydana getirme sorunu günün konusudur. Yönetici sınıfın kendi içinde çelişkilerin derinleşmesi koşullarında, burjuvazinin, parlâmenter yönetim metotlarından vazgeçmeyi protesto eden bölümü böyle politik bağlaşımlara katılabilir ve netekim birçok ahvalde artık katılmaktadır. Devlet-tekel sisteminin temellerini sarsmayı hedef tutan köklü dönüşüm programları, yalnız toplumun her bakımdan demokratikleşmesini ileri götürmekle kalmamakta, aynı zamanda baştaki gerici zümrenin demokratik kurumlara ve halkın haklarına karşı ordu-polis güçleriyle zorkullanıma başvurma olanağını önleyecek tedbirler alınmasını öngörmektedir.

Demokratik güçlerin ideolojik alanda yürüttükleri savaş çok büyük bir rol oynuyor. Bu alanda, milliyetçi mağrurluk, körükörüne katlanmazsızlık, zümresel bencillik ve eliter kendini beğenmişlik gibi duyguların oluşturduğu güdü ve körinancılar kapsayan mitolojik yanılmaya, insanlığın mânevi mirasını oluşturan eşitlik, sosyal adalet, insan toplumunun uyumlu örgütü, ilerici gelişme, genel barış ve enternasyonalizm gibi en iyi değerleri biriktiren fikirler toplamıyla karşı konuluyor.

Sağcı tehlikeye karşı savaşta, proletaryanın devrimci öncüsü, işçi sınıfının menfaatlerini savunarak, aynı zamanda, insan toplumunun ilerici gelişmesinin en genel menfaatlerini dile getiren ve savunan bir sınıf olmak sıfatıyla işçi sınıfının yükümlendiği evrensel-tarihi misyonun tam olarak hayata geçirilmesine yardım ediyor.

TÜSTAV

Dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş hareketi arasında birlik

Bilimsel-teorik konferans

Dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş hareketinin etkileşmesi ve birlikte eylemi objektif bir süreçtir. Bu süreç boyunca, sosyalist devletlerin ve ulusal kurtuluş güçlerinin devrimci-dönüştürücü eylemi bir akakta birleşiyor, aralarındaki işbirliği biçimleri zenginleşiyor ve yetkinleşiyor. Dünya devriminin bu iki kolunun bağlaşması, kurtuluş savaşının bütün aşamaları için önemini koruyor. Halklar bu bağlaşmaya dayanarak, sömürgecilere ve yeni-sömürgecilere ezici darbeler indiriyor, kendi devletlerinin politik ve ekonomi bağımsızlığını güçlendiriyor, sosyalist ilerleme yolunda güvenle ilerliyorlar. Komünistler ve bütün devrimciler, bu bağlaşmayı, bütün emperyalist entrikalardan, gericiliğin, sağcı ve oportünist çevrelerin bütün baltalama eylemlerinden korumayı kendileri için ödev sayıyorlar.

İşte, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin ve Arap Sosyalist Uyanış (Baas) Partisi ile Irak Komünist Partisi tarafından 1973'te meydana getirilen İlerici Ulusal-Yurtsever Cephe'nin birlikte örgütliyerek Bağdat'ta yaptıkları uluslararası bilimsel-teorik konferansa katılanlar bu konuyu görüştüler.

Bilindiği gibi, konferansla ilgili materyalleri, dergimizin onuncu sayısında yayımlamaya başlamış bulunuyoruz.

Konferansı, Irak Devrimci Komuta Konseyi Başkan Yardımcısı ve Baas Partisi Genel Sekreter Yardımcısı *Saddam Hüseyin* açtı ve şunları belirtti: Devrimci mücadele problemlerinin bilim açısından çözülmesi, bu mücadelenin başarısının ana koşullarından biridir. Konferansımız bundan ötürü günceldir. Sosyalist ülkeler ile ulusal kurtuluş hareketi arasında karşılıklı ilişkiler sorunları olağanüstü bir önem kazanıyor, zira gerçekte dünyanın ve tek tek devletlerin yazgısı sözkonusu oluyor. Irak da bu devletlerden biridir. Irak devrimi, Arap kurtuluş hareketinin canından ve kanından bir parça, dünya devrim sürecinin de bileşen bir parçasıdır. Irak devriminin başarıları ve İlerici Ulusal Yurtsever Cephe'nin yaratılması deneyi, bütün Arap dünyası için önemlidir. Bu devrimi stratejik hedeflerine (birlik, özgürlük, sosyalizm) ulaştırma sorumluluğu, Baas Partisine, Irak halkına, onun yurtsever ve ilerici güçlerine düşmektedir.

Bizim savaşımız, güçlü ve tehlikeli düşmanlara, yani emperyalizme, siyozizme ve gericiliğe karşı yöneltilmiştir. Bundan ötürü de, prensipleri, so-

runları ve menfaatleri bakımından bize en yakın olan ve aynı zamanda gerekli güce sahip bulunan sosyalist ülkelerle bağlaşmanın bizim için çok büyük önemi vardır. Bu bağlaşımın doğup oluşması da yasal bir sonuçtur, zira özgürlük ve ilerilik adına halk devrimleri, her birinin bütün özgüllüğüne karşın, hep dünya ilerici hareketi genel akağı içinde bulunurlar. Bunun için, Sovyetler Birliğıyle, sosyalist devletlerle stratejik bağlaşma hattı, Baas Partisinin hedeflerine ve Arap ulusunun emellerine uygun olan bu hareket hattı (prensipten bakımından da, pratik menfaatler bakımından da) doğrudur. Şu var ki, burada sözkonusu olan, iki taraf arasında imzalanan şu veya bu anlaşmaların sayısı değildir. Kaldı ki, vaktiyle sosyalist sistemle geniş ilişkiler kurmuş olan, amma bunları yozlaştırarak yorumlayan veya bozan nice rejimler vardır. Irak'ın sosyalist ülkelerle ilişkileri ise bambaşka bir karakter taşıyor. Bu ilişkiler, sağlamlık ve sürekliliğı, daha ileri gelişmeyi garantileyen prensiplere ve menfaatlara dayanma bakımından örnek ve eşsiz sayılabilecek ilişkilerdir. Halklarımız, emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı, kurtuluş, sosyal ilerleme ve âdil barış uğrunda savaşıta omuz omuza yer alıyorlar.

Irak yöneticileri, sosyalist dünya ile ilişkilerinde her zaman tam açıklık ve içtenlik temeline dayanmayı prensip edinmiş, bazı problemlere yavaş yavaş belirli ayrılıkları hiç gizlememiş, bizleri yaklaştıran yanları önemle belirtmeyi de ihmal etmemişlerdir. İkinci derecede önemi olan bazı ayrılıkların ağır basması, bizleri birleştirici hedef ve sorunların üstüne çıkması elbette doğru olmaz. Buna dikkat etmenin, böyle bir hataya düşmekten kaçınmanın, şimdi, Arap ülkelerinin Sovyetler Birliğı ve öteki sosyalist ülkelerle ilişkilerinin, Arap halklarını esas bağlaşıklarından koparmaya ve Arap dünyasında kendi egemenliklerini canlandırmaya çalışan emperyalizmin ve gericiğin sürekli hücumlarına konu olduğı günümüzde, büyük bir önemi vardır.

Bölgemizde devrimci süreçler gelişiyor. Arap kurtuluş hareketinin üstün geleceğı günler uzak geçildir. Bu hareket şimdi mânevi ve maddi desteğe her zamankinden daha çok gereksinme duyuyor. Sosyalist ülkeler, Arap halklarına, geleneksel olarak, ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmelerine, emperyalizmin ve siyonizmin hücumlarını püskürtmelerine olanak veren bir destek gösteriyorlar. Bu ülkelerle, özellikle Sovyetler Birliğıyle ilişkiler, Irak'ın dış politika ilişkilerinde baş yeri tutuyor. Biz, Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist devletlerin, düşman kuvvetlere karşı, bunların çeşitli entrikalarına karşı mücadelede Araplara gösterdikleri destek ve çokyanlı yardıma büyük bir değer veriyoruz.

Etkileşme ve hareket birliğı temeli

Dünya devrimci sürecinin bileşen bölümlerinin etkileşmesi, sosyalist ülkeler ile kurtuluş hareketi arasındaki bağlaşmanın içeriğı ve temelidir. Bir

ülkenin başarısı, öteki ülkelerin başarılarını tamamlar ve zenginleştirir. Konferansa katılanların kanısınca, emperyalizme karşı, sosyal ilerleme için dünya ölçüsünde verilen savaşta sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçlerini birleştirici tarihsel ödevlerin ortaklığı, bu güçlerin etkileşmesini ve hareket birliğini daha fazla artırmanın olağanüstü önemli koşuludur.

Tarihsel ödevlerde ortaklık

Kazakistan Komünist Partisi MK Sekreteri S. İmaşev şunları söyledi: Dünya devrimci sürecinin ana kolları, tek amaçta, emperyalizme karşı savaşta birleşmişlerdir. Tarihsel deney şunu gösteriyor: Politik bağımsızlıklarını pekiştirmek, geri kalmışlıklarını gidermek, ekonomik bağımsızlıklarını elde edebilmek için, genç devletlerin önünde, emperyalizmin diktasını eski ve yeni biçimiyle silkip atmak, kendi ulusal kaynaklarına buyruk olma hakkını kazanmak, düşman entrikalarından sakınmak ve bunları sonuçsuz bırakmak gibi ödevler duruyor. Dünya kapitalist ekonomi sistemi içinde bağımlı durumdan, uluslararası gericiliğin etki alanından çıkmak ise, objektif olarak, ancak emperyalizmin başlıca uzlaşmaz karşıtı olan ve kapitalist kanunların hüküm sürdüğü alanın dışında varolan toplumsal sisteme dayandığımız takdirde mümkündür. Sosyalist ülkeler genç devletlerin anti-emperyalist güçlerini destekliyor ve bunu çıkar gözetmeden, emperyalizmin pençesindeki halklara karşı enternasyonal bir ödev olarak yapıyorlar. Dünya sosyalizminin yeryüzündeki kurtuluş devrimleriyle dayanışmasının temelinde aynı zamanda sınıfsal menfaat vardır. Sosyalist devletler topluluğu, kendi doğal bağlaşığını desteklemekle, emperyalizmin üzerindeki ortak baskıyı artırmış, ilerilik güçlerinin etkisini yaklaştırmış oluyor.

Bu düşünceleri benimsiyen diğer konuşmacılar da şunu belirttiler: Dünya devrimci sürecinin iki ana kolunun birleşme ve dayanışma çabalarının sonucu olarak, emperyalizmin genç devletlerdeki evrimsel gelişmeyi olumsuz yönde etkileme olanakları kesinlikle sınırlanıyor. Emperyalizm, çağdaş tarihsel koşullarda, artık bu genç devletler halklarını kendi sosyal gelişme yollarını seçme özgürlüğünden yoksun edebilecek güçte değildir.

Sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçlerinin ortak anti-emperyalist hedefleri, halkların sosyal ilerleme uğrunda savaşının ödevleriyle organik olarak örülüyor. Ulusal kurtuluş devrimlerinin sosyal devrimlere yükselip dönüşmesi ve birçok genç ülkenin kapitalist olmanın gelişme yoluna koyulması koşullarında, bu savaşın başarısı büyük ölçüde dünya sosyalizmiyle ilişkilerin derinlik ve sağlamlığına bağlı kalıyor.

Irak Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri A. Muhammed bu konuda şunları söyledi: Irak-Sovyet ilişkilerinin daha fazla güçlendirilmesi, iki ülke

arasında bir dostluk ve işbirliği antlaşmasının imzalanması sonucu olarak, bugün Irak'ta sosyalist düşüncelerin çekim gücü artmakta, toplumsal gelişmede sosyalist eğilimlerin güçlenmeye başladığı görülmektedir. Bütün bunlar, emekçilerimizi enternasyonalizm ruhunda eğitmemize, sağcı kuvvetlerin gerici milliyetçi ve şovnist niyet ve plânlarına karşı koymamıza yardım ediyor.

Sosyalist ülkelerle ilişkiler, diğer genç devletlerde devrimci süreçlerin derinleşmesi üzerinde de buna benzer etkiler yapıyor. Güney Yemen Halkçı-Demokratik Birliği Politbüro üyesi *A. Badib*, bu yargıyı benimsiyen konuşmasında, sosyalist ülkelerin gösterdikleri destek ve dayanışmanın, Güney Yemen'deki radikal toplumsal dönüşümlerin gidişi üzerinde olumlu etkiler yaptığını belirtti.

Arjantin Komünist Partisi MK üyesi *H. Şmireld* şöyle konuştu: Amerika kıtasında ilk sosyalist devletin, Küba'nın doğuşuyla, Latin Amerika halklarının devrimci hareketinde yeni bir aşamaya geçildi, sosyalizme yol açan anti-emperyalist kurtuluş sürecinin gelişmesi büyük ölçüde hızlandı.

Konferansa katılanlar, sosyalizm ile ulusal kurtuluş güçleri arasında etkileşme ve hareket birliği probleminin öbür yanı üzerinde de dikkatle durdular. Irak Baas Partisi Bölge Yönetimi üyesi *H. Haddad* şöyle dedi: Devrimci savaşın başarıya ulaşmasının ana koşulu, genç devletler halklarının kendi öz çabalarıdır. Bu, devrimin alfabesidir. Sosyalist devletlerin böyle bir savaşı desteklemeleri, artık ulusal kurtuluş hareketinin amaçlarını gerçekleştirme işinin bu devletlere bırakılacağı anlamına gelmez.

Söz alanların çoğu, kurtuluş hareketinin, devrimci, demokratik dönüşümler için savaşta aktif bir etken olduğunu belirttiler. Bu konuda, Romanya Komünist Partisi MK Uluslararası İlişkiler Şubesi Yönetmen Yardımcısı *K. Vasiliu* şöyle dedi: Kurtuluş hareketi, anti-emperyalist cephede başlıbaşına bir güçtür ve diğer devrimci birliklerin bir «yedeği» olarak düşünülemez.

Ürdün Komünist Partisi MK üyesi *N. Aşhab* şunları belirtti: Bağlaşmayı oluşturan yanların çabalarını birleştirme sürecinin, tekyanlı değil, gerçekten karşılıklı, ikiye bölünmüş bir karakteri vardır. Bundan başka, ulusal kurtuluş hareketinin kendisi de, çağdaş dünyanın yeniden kurulması için aktif olarak savaşmakta, dünya ölçüsünde güçler oranının değişmesi üzerinde güçlü bir etki yapmaktadır. Bu hareket emperyalist çevreleri gitgide daha fazla izole ediyor ve zayıflatıyor. Dünya sosyalizmi ve anti-emperyalist savaşın diğer ilerici birlikleri tarafından desteklenen kurtuluş devrimlerinin darbeleri altında, az gelişmiş ülkelerin muazzam insan gücü, hammadde ve yeraltı kaynaklarından artık yoksun hale gelen emperyalizmin egemenlik alanı epeyce daralmış bulunuyor.

Gine Demokrat Partisi MK üyesi ve Genel Müfettişi, bakan *L. Diane*,

Portekizdeki demokratik darbenin, Portekiz sömürgelerinde yürütülen kurtuluş hareketinin metropoldeki devrimci durumun olgunlaşması üzerinde ne kadar güçlü bir etki yaptığını gösterdiğini söyledi. Zimbabwe Afrika Ulusal Birliği Askersel Genel Konseyi üyesi *R. Hove* de şunu belirtti: Biz, Rodezya'da ırkçı rejime karşı silâh elde yürümekle, kendi öz devletimizi kurmak için, Zimbabwe halkının esenlik ve kalkınması için savaşmakla, emperyalizmi boyuna zayıflatıyoruz. Böylece, bir yandan da kapitalizmin temelleri sarsılıyor ve insanlık sosyal ilerleme savaşında yeni başarılarla ulaşıyor.

Macaristan Sosyalist İşçi Partisinin «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisindeki temsilcisi *L. Nagi*, bu savaşın şimdiki aşamada çok önemli bir doğrultusunun da, sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçlerinin tüm uluslararası ilişkiler sistemini yeniden kurmaya ve demokratikleştirmeye, sömürgeciliğin son ocaklarını da ortadan kaldırmaya yönelik devrimci-dönüştürücü ortak eylemi olduğunu söyledi. Kurtuluş ve Sosyalizm Partisi (Fas) ⁽¹⁾ Genel Sekreteri *A. Yata*, Afrika halklarının bu kıtada sömürgecilik artıklarının hâlâ tutunmasına göz yumamayacaklarını söyleyerek, şöyle devam etti: Sömürgeciler özellikle Fas'a ait toprakları işgale çalışıyorlar. Sömürgeciliğin son kalelerinin yıkılabilmesi için, sosyalizm dünyası ile işbirliğinin daha fazla güçlendirilmesi gerekiyor. Tarih, kıtamız ülkeleri gerçek yurtseverlerinin, sosyalist devletlerce gösterilen desteğe dayanarak ve özgürlük hakkı konusunda azimle direnerek, sömürgeciler üzerinde kayda değer zaferler kazanabildiklerine tanıklık ediyor.

Sosyalizmin ve kurtuluş devrimlerinin çabalarının birleştirilmesi, kapitalist devletlerle az gelişmiş devletler arasında hak eşitliğine dayanmayan ekonomik ilişkiler sistemine karşı yürütülen savaşın menfaatlerine uygundur. Az gelişmiş devletler bu alandaki ayırım politikasına karşı gitgide daha aktif biçimde direniş gösteriyorlar. Alman Sosyalist Birlik Partisi MK Uluslararası İlişkiler Şubesi Yönetmen Yardımcısı *F. Trappen* dedi ki: Sosyalist topluluk ülkeleri, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının ekonomik sömürgecilik ve yeni-sömürgeciliğin bütün beliriş biçimlerini kökünden kazıma isteklerini ardıcıl olarak destekliyorlar. Bu halklar, sosyalizmin dış politik mevzilerinin güçlenmesine yardım eden gelişme halindeki devletlerin politikasına da büyük bir değer veriyorlar.

Filipin Komünist Partisi MK üyesi *F. Malaya'nın* ASBP delegasyonuna sorusu: ADC'nin gelişme halindeki ülkelerle temasları, dünya alanındaki mevzilerinin güçlenmesine ne ölçüde yardım etti?

F. Trappen'in cevabı: ADC, resmi diplomatik ilişkilerin kuruluşuna kadar, gelişme halindeki ülkelerin politik ve toplumsal örgütleriyle aktif bir

(1) Fas'ta 1974 Ağustosunda İlerilik ve Sosyalizm Partisi kuruldu. Ali Yata bu yeni partinin genel sekreteridir. Not. red.

işbirliği yapıyordu. Bu bizim emperyalist diplomatik ablukayı yarmamıza, uluslararası hukuk kurallarına göre bütün devletlerce tanınmamıza ve bugün uluslararası yaşamda aktif bir eylem göstermemize yardım etti.

S. İmaşev dedi ki: Sosyal ilerleme ideallerinin geliştirilmesi ve genç devletlerin ulusal uyanış ve kalkınması, ancak sürekli barış koşulları içinde başarılı olabilir. Sürekli barış, sosyalizmin gücünü artırmanın da zorunlu dış politik koşuludur. Sovyetler Birliği Komünist Partisi, barış uğrunda savaşı sınıfsal, enternasyonalist bir politika olarak ele alıyor. Halkların anti-emperyalist hareketini etraflı olarak desteklemek bu politikanın bileşen bir bölümüdür.

«Pravda» gazetesinin politik gözlemcisi V. Korionov (SSCB), barış uğrunda savaş konusundaki düşünceleri şöylece açıkladı: Partimizin belgelerinde, programında, toplumsal sistemleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları politikası, sınıf savaşının özel bir biçimidir. Ve bunun amacı da, emperyalizmin en saldırgan çevrelerini dizginlemek ve böylelikle kurtuluş devriminin gelişmesi için daha elverişli koşullar yaratmaktır. Sosyalist devletlerin uluslararası gerginliği azaltmayı amaçlayan hareket hattı, bu politikanın organik bir uzantısıdır. Bu hareket hattı, gelişme-halindeki ülkelerde de gittikçe artan taraftarlar bulmaktadır.

Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi Merkez Yürütme Kurulu üyesi M. Faruki şunları belirtti: Bugün sosyalist devletler, bütün kurtuluş hareketleri gerçek demokratik elemanları, dünya ilerici güçleri halkların barış ve güvenlik uğrunda savaşımda sınıksız bir birlik meydana getiriyorlar. Bu konuda Güney Asya halklarını sosyalist ülkelerle birleştiren şey, Asya'da barışı tehdit eden tehlikeyi ortadan kaldırma, bu bölgede bir kolektif güvenlik sistemi yaratma yolunda adımlar atma emelidir. Hindistan-Sovyet işbirliği, Güney Asya'da gerginliğin azaltılmasına, Hindistan, Pakistan ve Bangladeş arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi yönünde önemli adımlar atılmasına büyük ölçüde yardım etmiştir.

Madagaskar Bağımsızlık (Kongre) Partisi Genel Sekreter Yardımcısı A. Ratsifehera, bu fikri şöyle sürdürdü: Asya ve Afrikanın ilerici güçleri, yani Hint Okyanusunu askersel bölge haline getirmeyi amaçlayan emperyalist plânlarına karşı çıkan güçler, bu kesimin bir barış bölgesine çevrilmesi için çalışan sosyalist ülkelerin ve öncelikle Sovyetler Birliğinin tutumunu büyük bir takdirle karşılıyorlar.

H. Şmirgeld, Lâtin Amerika halklarının, barış içinde yanyana yaşama savaşını güçlendirme, eylemlerini sosyalist devletlerle daha yakından birleştirme gereksinimiyle karşı karşıya bulunduklarını söyledi.

F. Trappen şunu belirtti: Sosyalist topluluk devletleri barış dâvasına dört elle sarılıyor, güvenliği sağlamanın ve bir nükleer felâketi önlemenin bütün halkların yaşamsal menfaatlerine uygun olduğu görüşünden hare-

ket ediyorlar. Bunu, yeni bir dünya harbi tehlikesinin sürüp gitmesini istemiyen, silâhlanma yarışına son verilmesinden yana, silâhların azaltılmasından yana ve bugün askersel harcamaların yuttuğu kaynakların barışçı amaçlar için kullanılmasından yana olan azgelişmiş ülkeler temsilcileri de gayet iyi anlıyorlar.

Genel tarihsel sorunların çözümünde sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçlerinin işbirliği, gelişmesi boyunca her iki devrimci kolun görüş ve davranışlarında birliğin doğduğu, aralarındaki etkileşme ve hareket birliğinin arttığı dinamik bir süreçtir. Bu kollar arasında, konferansta belirttiği üzere, kimi zaman bazı görüş ayrılıkları ve anlaşmazlıklar da belirebilir. Anti-emperyalist cepheyi oluşturanların tarihsel misyon ortaklığı, bu gibi görüş ayrılığı ve anlaşmazlıkların dostça bir tutumla çözümünün garantisidir.

Hedef birliği – görüş ayrılıklarını gidermenin temeli

Dünya sosyalizmi ile kurtuluş devrimlerinin bağlaşıklığı her şeyde aynı müfreze ve akımların birliğini simgeleştirmez. Konuşmasında bu fikri ileri süren Çekoslovakya Komünist Partisi MK üyesi ve «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi sorumlu sekreteri *P. Auersperg* şunları ekledi: Ulusal kurtuluş hareketi, hem savaşın özel koşullarının, hem ulusal geleneklerin, hem de tarihsel, sosyal-ekonomik ve kültürel etkenlerin etkisi altındadır.

Bu konuda *N. Haddad* şunları söyledi: Sosyalist ülkelerle ulusal-devrimci kurtuluş hareketi arasında, belirli problemlere davranışta, plâtlformlarda ve devrimci eylem metotlarındaki ayrımlar uzlaşmaz zıtlık karakterinde değildir. Sosyalist ülkeler ve genç bağımsız devletler devrimci savaşın değişik aşamalarında bulunuyorlar. Esas olan ve ayrımları doğuran da budur. Biliyoruz ki, Asya ve Afrika halkları, sosyalist ülkelerin yıllarca önce uğraştıkları problemlerin çözümüne henüz yeni girişiyorlar. Sözü geçen devletler gruplarının toplumsal gelişme düzeylerinde objektif olarak beliren ayrımlar, devrimci sürecin akışı boyunca, kurtuluş hareketinde ilerici ulusal-devrimci eğilimlerin artıp güçlenmesiyle giderilecektir.

Suriye Komünist Partisi MK üyesi *M. Salibi* şunları belirtti: Sosyalist ülkelerle kurtuluş hareketi arasında bazı anlaşmazlıkları, bu hareket içinde eksik olmanın ikircimli elemanları etkileyebilen emperyalistler de yaratabilirler. Bizim bağlaşmamızı engelleyen güçlükler, genç devletler içinde sağcı akımların sosyalizme doğru yönelişe karşı çıktıkları, sosyalist ülkelerle ilişkilerin güçlenmesinde kendi çıkarları için tehlike gördükleri halde de ortaya çıkmaktadır.

Baas Partisi (Irak) heyeti üyelerinden *B. Bazzaz* şöyle dedi: Sosyalist ülkelerle burjuva ve aynı zamanda küçük burjuva rejimleri arasındaki ilişkilerde beliren güçlük ve karmaşıklıkları çelişkiler kategorisinden saymak

gerekir. Bu ilişkilerin hacmi ve biçimleri ne olursa olsun, bu gibi çelişkiler uzaşmaz zıtlık derecesine varabilir ve belirli rejimler emperyalizmin «kucağına» düşebilirler. Ama sosyalist memleketler ile kurtuluş hareketi ve dünya sosyalist sistemiyle bağlaşıklığa stratejik açıdan bakan devrimci-demokratik partiler arasındaki çelişkilere gelince, bunlar elbette uzaşmaz zıtlık niteliğinde değildir.

M. Salibi tekrar söz aldı: Bizce, şu son durumda sözü edilen «çelişkiler» kavramı biraz kuvvetli söylenmiş gibi geliyor. Gerçekte, bazan görüşlerde ve değer yargılarında beliren ayrılıklar sözkonusudur. Kimi zaman, görüş ayrılıkları, yanlış anlaşılımlar yüzünden, birbirini tanımamak yüzünden de ortaya çıkıyor. Böylesi artık hiç de çelişki olamaz. Şu da var ki, sosyalist ülkeler böyle anlaşmazlıklara elden geldiğince süratle son vermeye çalışıyor ve çoğu kez bunda muvaffak da oluyorlar. Zira sosyalist dünya ile kurtuluş devrimlerinin ana hedef ve menfaatleri arasında uygunluk vardır. İşte, Irak ile sosyalist ülkelerin karşılıklı ilişkiler deneyi bunun inandırıcı bir örneğidir.

V. Korinov dedi ki: Şu veya bu somut sorunla ilgili görüşlerde ve bu sorunlara yaklaşımда hayatın kendisinden doğan ayrılıkları dramatize etmeye de gelmez. Komünistler için en önemli olan, dünya sosyalizmi ile ulusal devrimlerin temel ve çözümleyici tarihsel hedeflerdeki ortaklığıdır. Komünistler dünya sosyalizmiyle ulusal kurtuluş hareketini birleştiren noktaları vurguluyorlar. Pratik hayat, uygulama, şu veya bu olguları değerlendirmedeki geçici ayrımların çoğunca ortak anti-emperyalist eylemler içinde silinip gittiğini gösteriyor. Emperyalizme ve çevirdiği entrikalara karşı savaş başlıca ortak hedefimiz olarak kalıyor.

B. Bazzaz bu görüşü benimsedi. Ayrıca, emperyalizmin ve gericiğin, sosyalist ülkeler ile Arap devrim hareketi arasındaki bağlaşıklığı sarsmak için yararlanmaya çalıştıkları anlaşmazlık gediklerinin zamanında meydana çıkarılıp yok edilmesi yolunda ciddi bir çaba gösterilmesi gereğine işaret etti.

Söz alanların çoğu, anti-emperyalist savaşta, bağımsızlık ve sosyal ilerleme ideallerini savunmada ortak eylemlerin önemi üzerinde durdular. Sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçleri arasında etkileşme ve eylembirliği tarihsel deneyini tahlil ettiler ve aynı zamanda bu iki kolun bağlaşıklığının oluşması problemleri üzerinde önemle durdular.

ENTERNASYONAL DESTEĞİN ETKİNLİĞİ

Sosyalizm ile ulusal kurtuluş hareketinin bağlaşmasının oluşma tarihi yarım yüzyıldan fazladır. Konferansa katılanların belirttikleri üzere, kurtuluş hareketinin bütün gelişme aşamaları boyunca, bu bağlaşma önemini

ve güncelliğini korudu, hareketin devrimci, anti-emperyalist olanaklarının pekişmesini sağlayan edimsel bir araç olarak hizmet etti ve ediyor.

Geçilen yolun aşamaları

Ulusal-Demokratik Birlik Partisi (Yemen Arap Cumhuriyeti) temsilcisi C. Macid şöyle konuştu: Oktobr Devrimi'nin üstün gelmesine kadar, uluslararası proletarya, ezgi altındaki halklara daha çok moral-politik bir destek gösteriyordu. O zaman, dünyada, kurtuluş hareketini canavarca boğmaya çalışan uluslararası emperyalizm hüküm sürüyordu.

N. Aşhab şu eki yaptı: O zaman, kurtuluş hareketi sosyal-sınıfsal bakımdan sınırlı bir karakter taşıyor, kültürel veya yönetsel bir özerklik kazanma emelleri çerçevesinden çıkamıyordu.

M. Salibi de söz alarak şunları söyledi: Gerçekte, sosyalizm ile ulusal kurtuluş hareketinin bağlaşması Oktobr Devrimi'nin üstün gelmesiyle belirdi. Sömürge boyunduruğundan kurtuluş devrimlerini desteklemek Sovyet Rusya'nın izlediği politikanın temeltaşı oldu.

Afrika Senegal Bağımsızlık Partisi Politbüro üyesi A. Dansoko: Rusya, toplumun sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulmasına, sömürge halklarının kölelikten kurtarılmasına yönelik güçlü tarihsel hareketin merkeziydi.

Halk Öncü Partisi (Yemen Arap Cumhuriyeti) temsilcisi Y. Muhammed: «Bu güçlü devrim sayesinde, dünyanın çeşitli kesimlerinde devrim süreçleri gerçekten coşkun bir hızla gelişmeye başladı»dedi.

Diğer sözcüler de, Oktobr Devrimi'nin sömürge ve yarı-sömürge ülkeler üzerinde çokyanlı bir etki yaptığını söylediler.

Birincisi, bu devrim, emperyalizme ve onun sömürge sistemine güçlü bir darbe indirdi. M. Sahibi, Çarlık Rusyayı pomeşçik-burjuva düzeninin yıkıntıları üzerinde, büyük ve küçük halklar arasında kardeşlik ve eşitlik ilişkileri kuruldu, dedi. Diğer konuşmacılar da şunları belirttiler: Sovyet iktidarı, ulusal sorunu yalnız kendi ülkesinde çözmekle kalmadı, dünya alanında da ulusların kendi kaderlerine buyruk olma ve bu arada ayrılma ve bağımsız devletler kurabilme hakları uğrunda bir mücadeleye önayak oldu. Dünyada, halklar ve devletler arasında artık yeni ve ilerici ilişki prensipleri oluşup yerleşmeye başladı.

İkincisi, Oktobr Devrimi sonucunda, Doğu'nun ezilen halklarının her bakımdan desteklenmesi olanağı ortaya çıktı. Sovyet hükümeti, çarlığın Asya halklarına dayatmış olduğu bağlayıcı antlaşmaların hepsini yırtıp attı, zulüm idaresinin emperyalist devletlerle yaptığı bütün gizli pazarlık-

ları, sömürge halklarından gizlenen ve onların zararına olan bütün anlaşmaları açığa vurdu. Buna paralel olarak, bu ülkelerle hak eşitliğine dayanan yeni ilişkiler kurdu. C. Macid, Yemen 1928'de Sovyetler Birliğiyle ilk anlaşmayı imzaladı ve buna dayanarak, bağımsızlığını savunmaya, o zaman Aden'de hüküm sürmekte olan Britanya emperyalizminin ve topraklarımızı özümseyip katmaya yeltenen İtalyan faşizminin hücumlarını püskürtmeye muvaffak oldu, dedi. Doğu'nun kurtuluş hareketlerini desteklemenin örgütlenmesinde şahsan V. İ. Lenin büyük bir rol oynadı. Irak'ta ilk ulusal devrimin (1920) yöneticileri onunla bağlam kurmaya çalıştılar (A. Muhammed). Ve şimdi de Arap Doğusu ülkelerinde, emekçilerin ulu önderiyle o zamanki karşılaşmalarını kıvançla anımsayan kimseler vardır (N. Aşhab).

Üçüncüsü, Büyük Oktobr bütün mazlum halklar için yüreklendirici bir örnek oldu, sömürge halklarının bilinci üzerinde güçlü bir etki yaptı. Gana Barış ve Dayanışma Konseyi temsilcisi D. Dvaco, bu düşüncüyü destekledi ve K. Nkruma'nın yıllarca önce Leningrad'da «Elektrosila» işletmesinde Sovyet işçilerine hitaben yaptığı konuşmadan şu alıntıyı aktardı: «Vaktiyle yabancı sermayecileri memleketinizden sizler kapıdışı ettiniz. İşte biz de Afrika kıtasında tam bunu yapmaya çalışıyoruz.»

A. Badib ve Yemen Devrimci-Demokratik Partisi MK üyesi A. Harbi şunları belirttiler: Dünyanın ilk sosyalist ülkesinin işçi sınıfı, kapitalist ve kapitalizm öncesi sömürü ilişkilerini ortadan kaldırarak, sonra yeni, sosyalist toplumsal ilişkiler kurarak, kendi bilinçlilik ve örgütlülüğü sayesinde, aynı zamanda sahip olduğu tecrübeli yönetim sayesinde ne büyük dâvaları başarmaya yetenekli olduğunu gösterdi.

Sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçleri arasında bağlaşmanın daha sonraki gelişme aşaması, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle başladı. Faşizmin yenilgiye uğratılması, SSCB'nin büyük ve kesin katkısıyla elde edilen bu zafer, sonra da dünya sosyalist sisteminin meydana getirilmesi, yeryüzünde güçler oranını temelli değiştirdi, sömürgecilik sisteminin çöküşünü büyük ölçüde çabuklaştırdı (AKEL Merkez Kontrol Komisyonu Başkanı G. Savvidis). Bunun sonucu olarak, sömürgecilik boyunduruğundan kurtuluş savaşı bölgesinin, daha önce görülmedik ölçüde genişlemesine ve ezgi altındaki nice halkların politik bağımsızlıklarını kazanmalarına elverişli uluslararası koşullar yaratıldı (A. Muhammed). Dünya ölçüsünde güçler oranında daha sonraki olumlu değişme de, birçok halkın önünde silahlı zorkullanıma başvurmadan özgürlüğe kavuşma olanağı açtı. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sadece iki yıl sonra, Hindistan'da yığınların anti-emperyalist hareketi Britanya sömürgecilik rejimini silip süpürdü (M. Faruki).

Sosyalizm ile kurtuluş hareketleri arasındaki ilişkilerin gelişmesinde yeni aşama, Sovyetler Birliğinin savaş yaralarını sarmasından, savaşın yıkım

izlerini gidermesinden, sosyalizm yolunu seçen halkların da yeni düzenin temellerini atmalarından sonra başladı. Söz alanlar, o zamandan beri uluslararası koşullarda, devrimci güçler için sonuçları olumlu yönde değişen karşılıklı temasların geliştiğini belirttiler. Bugün bu koşulların ayırıcı vasıfları olarak, sosyalist topluluğun ekonomik ve askersel-politik gücü durmadan arttı, dünyada sosyalizmin itibar ve etkisi yükseldi, gitgide daha büyük bir güçle ve daha büyük boyutlarda sömürücü ilişkilere (feodal ve kapitalist) karşı cephe alan kurtuluş hareketinin sosyal içeriği derinleşti, uluslararası işçi hareketi başarıdan başarıya ulaştı, emperyalizmin mevzileri günden güne zayıfladı, dünya durum ve koşullarında çok büyük olumlu değişimler meydana geldi ve her şeyden önce uluslararası gerginliğin azaltılmasına doğru bir dönüm gerçekleştirildi. *N. Aşhab* şöyle dedi: Dünya sosyalizmi ile kurtuluş hareketleri arasındaki ilişkilerin şimdiki gelişme aşamasının ayırdedici çizgisi, sosyalist ülkelerle Asya-Afrika ülkeleri halkları arasındaki işbirliğinin ulaştığı geniş atılımıdır; Asya-Afrika ülkelerinin sosyalist sistemden almakta oldukları yardımın büyük ölçülere varmış olmasıdır.

TEK CEPHEDE

Konferansa katılanlar, sömürgecilğe karşı savaş yürütmekte olan Asya ve Afrika halklarına sosyalist dünyanın gösterdiği desteğin çok büyük bir önem taşıdığını belirttiler. Cezayir Sosyalist Öncü Partisi temsilcisi *A. Ben-naser* şöyle dedi: Cezayirli, kurtuluş savaşı yürüttükleri yıllarda bu desteği pratik olarak hissettiler. Bugün de, sosyalist ülkelerin, İsrail tarafından işgal edilmiş Arap topraklarındaki yurtseverlerle, İran Körfezi kesimindeki anti-emperyalist hareketle dayanışması sayesinde, devrimci savaşlara katılanların gücü artmakta ve mevzileri sağlamlaşmaktadır.

Zimbabve Afrika Halk Birliği Basın ve Enformasyon Sekreteri *C. Silundika* şunları söyledi: Sosyalist ülkeler, Güney Afrika kurtuluş hareketinin gördüğü maddi desteğin ana kaynağıdır. Sosyalist ülkelerin, kurtuluş savaşı kesimleriyle sınırdaş bağımsız Afrika devletlerine yaptıkları yardımın da bizim başarılarımızda dolaylı bir etkisi vardır.

Güney Afrika Komünist Partisi MK üyesi *M. Harmel* şunları belirtti: Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun diğer ülkeleri, ırkçılığa ve aparteyd'e karşı savaştan Afrika halklarına daima tükenmez bir esin kaynağı olarak hizmet etmişlerdir ve etmektedirler. Sovyet devleti, daha varlığının ilk gününden itibaren, ırkçılık teori ve pratiğinin temellerine birbiri ardısıra darbeler indiregeldi. Halklarının ünlü ve değerli oğulları olan Amilkar Kabral, Eduardo Mondlane, Agostinyo Neto'lar, halkla yaptıkları konuşmalarda, sosyalist ülkelerin, Portekiz sömürgecilğine ve faşizme karşı savaşa katılanlara gösterdikleri yardımı daima şükranla andılar. Sosyalist ülkeler ve gelişme halindeki devletler halklarının emperyalistlerin ve

ırkçıların mevzilerine karşı giriştikleri ortak taarruz yüzkıztarıcı sömürgecilik sisteminin çöküp gitmesine yol açtı.

Sosyalist ülkelerin gösterdikleri desteğin rolü, doğrudan doğruya politik bağımsızlığı elde etme ve güçlendirme döneminde alabildiğine artıyor. Bu destek, amacı genç devletlerde sömürgeciliğin tekrar canlanmasına yol vermemek ve bu devletlerin ulusal egemenliğini güçlendirmek olan moral-politik, diplomatik, askersel, ekonomik karakterli çeşitli aksiyonlardan oluşuyor.

S. Sudiman (Endonezya Komünist Partisi Yönetim Kurulu üyesi): Sovyetler Birliğinin Endonezya'yla özellikle bu ülkede bağımsızlığın ilân edilmesinden sonraki ilişkisi, moral-politik yardımın parlak bir örneğidir. Büyük güçlüklerle karşılaştığımız o çetin yıllarda, Sovyetler Birliği uluslararası alanda cumhuriyetimizi aktif olarak savunuyor, memleketimize karşı İngiliz-Hollanda sömürgeci saldırısına son verilmesinde ısrar ediyordu.

A. Ul-Hak (Bangladeş Halk Birliği Başkan Yardımcısı): Eğer Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler ve diğer ilerici güçler, dış politika alanında, Bangladeş halkının ulusal emellerini aktif çıkışlarla desteklememiş olsalardı, ABD Yedinci Filosu Güney Asya'daki dramatik değişimlere herhalde seyirci kalmıyacaktı.

S. Rahman (Bangladeş Komünist Partisi MK Uluslararası İlişkiler Şubesi görevlisi): Sosyalist topluluk, Bangladeş'in Birleşmiş Milletler Örgütü'nde yasal yerini alması savaşını destekledi, emperyalistlerin ve Maocuların hücumlarına karşı genç devletimizi yine o sovundu. Cumhuriyetimiz, sosyalist dünya ile dostane ilişkilerine dayanarak, ilericilik yolunda hareketine devam ediyor.

Konuşmacıların birçoğu, sosyalist devletlerin, Asya ve Afrika halklarına, emperyalizmin ve gericiliğin saldırılarını püskürtebilmeleri için gösterdikleri askersel-politik desteğin büyük önemine işaret ettiler. *N. Aşhab* bu konuda şöyle dedi: Viyetnam halkının destanlara yaraşır utkusunun gerçekleşmesine yardım eden güçlü etken elbette bu destektir. Sonra, 1973 Ekim Savaşı'nda İsrail saldırganlarının ve arkalarındaki Vaşingtonlu efendilerinin tamamiyle kendi yararlarına bir sonuç almalarını engelliyen güç de sosyalist topluluğun gücüydü.

S. Sudiman: Endonezya halkının anti-emperyalist savaşın Sovyetler Birliğinin desteklemesi sayesinde, Hollanda sömürgecilerinin işgal ettikleri Batı İrian'da memleketimizin egemenliği tekrar kurulabildi.

M. Salibi: Bizler Sovyet silâhlarını kullanmayı öğrendiğimizden beri, Arap ülkeleri bölgesinde güçler oranı kurtuluş hareketi yararına değişti. Ekim Savaşı sırasında Suriye göklerinin İsrail uçaklarından temizlenmesine yardım eden Sovyet roketleri halk arasında takdirle anılıyor.

Konferansta diğerk söz alanlar da, kurtuluş devrimlerine sosyalist ÷lkelere gösterilen diplomatik ve askersel-politik desteğinin, genç devletlerde bu devrimlerin prestijini artırdığını ve genç devletlerin güçlenmesine yardım ettiğini belirttiler.

Ulusal kuruculuğa gösterilen destek

Konferansa katılanlar gelişme halindeki devletlerin sosyalist dünya ile ekonomik ilişkilerinin özel bir önem taşıdığına işaret ettiler. Sosyalist ÷lkeler, Afrika-Asya halklarına, bağımsız bir ekonomi temeli kurmalarında yardım ediyor, en önemli sanayi kollarını meydana getirmelerinde onlara destek oluyorlar. Azgelişmiş birçok ÷lke, Sovyetler Birliğinin ve diğerk sosyalist ÷lkelerin teknik yardımı sayesinde, nice büyük halk ekonomisi sorunlarının çözümüne girişebildiler. Bunu, Varşova Üniversitesine bağılı Siyasal Bilimler Enstitüsü Direktörü *B. Mrozek* ve İran Halk Partisi MK Yürütme Bürosu aday üyesi *H. Safari*, yaptıkları konuşmalarda özellikle belirttiler.

M. Faruki: Hindistan, Sovyetler Birliğinin yardımıyla, bağımsız gelişme yılları boyunca devlet sektörü çerçevesinde sağlam bir ulusal sanayiin temellerini atabildi. 1971 yılında Hint-Sovyet Antlaşmasının imzalanmasıyla, ilişkilerimizde yeni bir aşama başlamış oldu. Ulusal ekonomimizin gelişmesine diğerk sosyalist ÷lkeler de katkıda bulunuyorlar. Memleketimizde, SSCB'nin yardım ve desteğiyle 70 kadar büyük sanayi işletmesi (fabrika, elektrik santralleri, ilaç fabrikaları vb.) kuruldu ve bir kısmının da kuruluşu devam ediyor. Sovyet teknik yardımıyla kurulan işletmeler, bugün Hindistan çelik üretiminin % 30'unu, ağır makine yapımı ürünlerinin hemen hemen % 90'ını, ağır sanayi için elektro-makine donatımının % 60'ından fazlasını, elektrik enerjisinin % 20'sini, petrol ürünlerinin hemen hemen üçte birini ve petrol çıkarımının da % 80'ini veriyorlar. Memleketimizde ulusal petrol sanayiinin kurulmasına Sovyetler Birliğinin gösterdiği yardım, bu alandaki İngiliz ve Amerikan sermayesi tekelinin ortadan kaldırılmasını sağladı.

Şri Lanka Komünist Partisi MK Politbüro üyesi *A. Vaidialingam* şöyle dedi: Şri Lanka'da ekonominin gelişmesine sosyalist ÷lkelerin yaptıkları ekonomik yardım da buna benzer bir rol oynadı. Sosyalist ÷lkeler bize gayet elverişli koşullarla kredi açtılar. Bu kredilere dayanarak, memleketimizde bir demir-çelik işletmesi, oto lâtığı, boru ve hırdavat üretimi fabrikaları, büyük bir tekstil kombinası, üğütme ve eleme kombinası ve diğerk birçok öbekler kurabildik. Bugün, sosyalist ÷lkelerin teknik yardımıyla kurulmuş olan devlet sektörümüz, Şri Lanka sanayi üretiminin üçte birinden çoğunu üretiyor. Halkımız, ekonomik bağımsızlık yolunda ilerlemede sosyalist dünyanın desteğine güvenebilir. Halkımız, sosyalist topluluk ÷lkeleriyle çeşitli biçimlerde ilişkileri geliştirip güçlendirmeye çalışıyor. Önü-

müzde, yalnız ikili ilişkiler değil, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ile kolektif temel üzerinde ilişkiler kurma olanakları da açılmaktadır.

H. Şmirgeld şunları belirtti: Emperyalizme bağımlı olma feci durumundan reel kurtuluş çaresi sosyalist dünya ile yakın ilişkiler kurmaktır. Bu gerçeği anlamaya başlayan Lâtin Amerika ülkeleri insanların sayısı da günden güne artıyor. Çünkü sosyalist ülkeler her hangi bir egemenlik amacı gütmüyorlar. Böyle bir amaç onların sınıfsal özlüğüne ters düşer. Onlar, tam tersine, dünya kapitalizminin gerikalmış durumda tutmaya çalıştığı devletlerin ilerlemesinden yanadırlar ve bunda yarar görmekte-dirler.

H. Safari: Asya ve Afrika ülkelerinin problem ve güçlüklerini, özellikle ülkenin kenar bölgelerinde varlığına son verilmiş sömürücü düzenden korkunç bir sosyal-ekonomik gerikalmışlık devralmış bulunan Sovyetler Birliği halkları ve diğer sosyalist ülkeler halkları da gayet iyi biliyorlar.

P. Auersperg: Bundan 57 yıl önce, çarlık Rusyası, ekonomik ve kültürel bakımdan, sanayice gelişkin kapitalist devletlerden gözle görülürcesine geri kalmış bir ülkeydi. Ekim Dervimi'nden sonraki ilk yıllarda, bu ülkede ataerkil olanı da içinde, birkaç toplumsal-ekonomik strüktürün varlığı devam ediyordu. Bugünse SSCB yüksek gelişimli bir sanayi ülkesidir. Demek ki, Sovyetler Birliğinin gerikalmışlığı yenme deneyinde, hâlâ düşük sosyal-ekonomik gelişme düzeyinde bulunan memleketler için çok yararlı şeyler bulunacaktır.

M. Ahmad (Bangladeş Ulusal Halk Partisi Başkanı): Bugün her hangi bir genç devletin hayatında, çözümüne çalışılırken aynı konudaki sosyalist çözüm tarzlarının bir kenara bırakılabileceği bir problem olabileceğini düşünmek zordur. Bu durum sanayileşmede de, tarımsal dönüşümlerde de, ulusal-yurtsever güçlerin bağlaşımlarını yaratmada da böyledir.

S. İmaşev: Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist topluluk devletlerinin ulusal sorunu çözme deneyi, gelişme halindeki ülkeler için özellikle ilginç olsa gerektir. Bazı burjuva ideologları, kehanette bulunurcasına, Orta Asya'da geriliğin giderilebilmesi için 4 bin yıl gerekeceği savını ileri sür-düler. Bugün böyle «öngörü»ler sadece gülüp geçmeye değer. Biliyor-sunuz, bir tek kuşağın hayatı boyunca, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızis-tan, Tacikistan ve Türkmenistan yüksek gelişimli sanayi-tarım sosyalist cumhuriyetleri haline geldiler. Benim görevli olduğum Kazakistan'da bu-gün 22 binden fazla sanayi işletmesi var. Bu işletmeler, ürünlerini dünya-nın 70 memleketine gönderiyorlar. Sovyet egemenliği yıllarında cumhuri-yetimizin sanayi üretimi hacmi birkaç yüz defa arttı. Çarlık Rusyasının eski kenar bölgeleri gerçek bir ulusal devletsellik kazandılar. Buralarda çağdaş işçi sınıfı ve ulusal aydınlar zümresi oluştu. Okuma-yazma bilmezlik, işsizlik, yoksulluk, hastalıklar, erken ölümler, kadınların hak eşitsizliği

ortadan kaldırıldı. Halkın mânevi çehresi temelli değışti, sosyalist moral ve sosyalist psikoloji ruhlara sindi, hayatta yer etti. Sosyalizm kuruculuğu boyunca, bütün ulusal cumhuriyetler büyük Rus halkının hiç bir çıkar gözetmez kardeş yardımlarından yararlandılar. Ulusal sorunun çözümünde partimiz daima Lenin'in bilinen yargısını, yani uluslar arasında biçimsel bir eşitlik ilânıyla yetinmeme, onların elle tutulur ekonomik ve kültürel eşitsizliğini gidermeye çalışma düşüncesini kılavuz ediniyordu.

N. Haddad: Sosyalist ülkelerin deneyinden geniş ölçüde yararlanma, plânlamada, kuruculukta, bilim ve teknikte ve diğer alanlardaki ulaşımları tanıyıp öğrenme, Irak için, sosyalist ülkelerle, dünyanın komünist ve ilerici partileriyle stratejik bir bağlaşma kurmaya yönelen partimiz için derin bir anlam kazanıyor.

A. Dansoko: Şu veya bu tür milliyetçi bir tutum ve bahaneyle sosyalist ülkelerin deneyini hafife almak ergeç uğranılacak bir hayal kırıklığına yol açar. Milliyetçi benbenlik ve burnubüyüklik kurtuluş hareketine zarar verir.

N. Aşhab'ın N. Haddad'a sorusu: Ulusal sorunun sosyalistçe çözümü prensipleri, Irak hükümetinin Kürt sorununu çözmeye yanaşımına ne kadar etki yapmıştır?

H. Haddad'ın cevabı: Baas Partisi'nin bu konuda kılavuz edindiği sosyalist prensipler, memleketimizde Kürt probleminin radikal çözümüne doğru yol açtı. Bizim amacımız Irak'ta Kürt halkının haklarını sağlamak ve güven altına almaktır. Ama biz aynı zamanda şovnist ve milliyetçi eğilimlere karşı savaşıyor, bu problemin çözümüne ırkçılık mevzilerinden hareket ederek yönelenlere karşı da cephe alıyoruz. Gerçek odur ki, 17 Temmuz 1968 devrimine kadar, Kürtler üzerinde insanlık dışı bir ulusal ve sınıfsal baskı ve ezgi politikası uygulanmıştır. Biz ise, Araplarla Kürtler arasında kardeşliğin hukuksal, gerçek temellerini kurmak için büyük bir çaba harcıyoruz.

Kürdistan Demokratik Partisi (Irak) Politbüro üyesi *A. Akravi* söz alarak şunları söyledi: Sosyalist devletler, ulusal sorunun çözümüne yönelik bütün ilerici adımları her zaman destekliyorlar. Irak Kürtleri, 1970 Martında, Kürdistan Demokratik Partisinin, Baas Partisinin ve Komünist Partisinin ortak çabalarıyla memlekette kardeş kırımı savaşına son verme anlaşmasının imzalandığı dönemde sosyalist devletlerin gösterdikleri dayanışmayı daima anacaklardır. Biz, Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin yıllar boyunca Kürt ulusal kurtuluş hareketine yaptıkları mânevi ve maddi yardımları unutmıyacağız. Bu kurutuluş hareketi ancak sosyalist dünya ile bağlaşma sayesinde tutunup ilerleyebilmiştir.

Konferansa katılanlar, sosyalist devletlerin gelişme halindeki ülkeler halklarına kurtuluş devriminin çeşitli aşamalarında gösterdikleri çokyanlı

destek ve yardımı yüksek bir takdirle belirttiler. Bu destek ve yardım, gelişme halindeki devletlere, keskin tarihsel dönemelerde güçlükleri yenmelerinde; politik ve ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmelerinde dayanak olmaktadır. Böyle bir destek ve yardım, şimdi, dünya sosyalizmi ile kurtuluş hareketi güçleri arasında bağlaşma kurulmasını istemiyen düşman kuvvetlerin ve çevrelerin bir hayli aktifleştikleri günümüzde, alanüstü bir önem kazanmaktadır.

DÜŞMAN ENTRİKALARINA KARŞI SAVAŞ

Dünya sosyalist sistemi ile kurtuluş hareketlerinin bağlaşıklığı, emperyalizmin, gerici kuvvetlerin ve her boydan ve soydan oportünistlerin kıyıcı hücumlarına hedef oluyor. Konferansa katılanlar, bu çevrelerin bütün entrikalarına kesinlikle direnç gösterilmesi gereğine işaret ettiler. Bu direnci yaratmak ve bütün entrikaları suya düşürmek, dünya sosyalist sistemi ve kurtuluş hareketleri bağlaşımını daha güçlü ve daha yekpare hale getirecektir.

Emperyalizmin baltalama stratejisi

F. Suares (Şili Komünist Partisi temsilcisi): Amerikan emperyalizmi Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının yeminli düşmanıdır. Bugün, halka karşı olup da, içinde emperyalizmin parmağının bulunmadığı bir tek çıkış gösterilemez.

N. Haddad: Dünya emperyalizmi gitgide daha saldırgan oluyor. Emperyalizmin yordakçıları, örneğini Şili'de gördüğümüz gibi, ulusal-yurtsever kurtuluş hareketini boğmak için neo-faşist metotlara başvuruyorlar.

L. Nagi: Bu söylenenler doğrudur. Emperyalistler dünya ölçüsünde üstünlüğü yitirmiş olsalar da, tek tek bölgelerde güçleri yine dengelemeye, dünya sosyalizmi ile ulusal kurtuluş ve uluslararası işçi hareketinin bağlaşımını baltalamaya çalışıyorlar.

Son zamanlarda yeryüzünün birçok kesiminde emperyalizmin politik yayılışı hızlanıyor. Yakın-Doğuda, bu bölge ülkeleri temsilcilerinin belirttikleri üzere, emperyalizm, Arap halklarını sosyalist devletlerden koparıp yalıtıma ve böylelikle gerici komplolara ve siyonist saldırılara karşı Arap haklarının direnişini zayıflatmaya çalışıyor. Yemen Baas Partisi temsilcisi **Radman**'ın tespit ettiği gibi, emperyalizmin entrikaları, Arap devriminin daha fazla geliştirilmesini engelliyen büyük güçlükler çıkarıyor.

Lübnan Komünist Partisi MK Politbüro üyesi **G. Rifai** şunları belirtti: Emperyalizmin taarruzu bugün yalnız büyüyen ölçütleriyle değil, aynı zamanda yeni, daha ince ve kurnaz biçimleriyle ortadadır. Görülüyor ki,

emperyalizm, açık zorlama yerine, çoğu kez sözümona mekik diplomasi-siyle «aracılık» ve «görüşmecilik» metotlarına başvuruyor. Amerikan em-peryalizmi, Arap-Sovyet dostluğunu baltalama eylemlerinden geri durmu-yor, bu bölgede yaşamsal önemli problemlerin çözümüne katılmaktan Sovyetler Birliğini uzaklaştırmak istiyor.

L. Nagi: Demek ki, Amerikan emperyalizminin stratejik hedefleri değiş-memiştir. Birleşik Amerikanın Yakın-Doğuda ilkesel bakımdan başka bir hareket hattı izlediğini ve bu bölgede gerçek bir âdil barış sağlanmasına çalıştığını sananlar, ya kendi kendilerini aldatıyor, ya da bile bile emper-yalist politikanın yandaşları oluyorlar. En büyük emperyalist devletin, Arap halklarının Ekim Savaşı'ndaki başarıları ve petrol silâhının kullanılması konusundaki eylemlerinde görülen değişmeler sadece taktik karakterlidir. ABD tekelleri, stratejik hedeflerine, yani Arap ülkelerini emperyalizmin sömürülen yedeği durumunda elde tutma hedeflerine yine eskisi gibi bağ-lıdırlar.

S. Rahman: Amerikan tekelleri diğer genç devletlere de aynen böyle bir rolü uygun görüyorlar. Emperyalizm, Bangladeş'in son derece güç ekonomik durumundan yararlanarak, hükümetimiz üzerinde baskısını artır-dıkça artırıyor, onu ilerici bir politika gütmekten alakoymaya, sosyalist ülkelerle ilişkilerini sınırlaması için zorlamaya çalışıyor.

Tartışmaya katılanlar, emperyalizmin ve yerli gericiliğin Arap Yarıma-dası kesiminde çevirdiği bütün dolapların içyüzünü açığa vurdular.

C. Macid: Kuzey Yemen'de feodallerin ve emperyalizm yanlısı ticaret burjuvazisinin elele vermişliği, sosyalist ülkelerle ilişkilerimizin gelişmesini köstekliyor ve aynı zamanda memleket kapılarını yabancı tekellere ardına kadar açıyor.

Vaheybi (Oman Halk Kurtuluş Cephesi temsilcisi): İran Körfezi kesiminin bazı ülkelerinde şeyhler ve emirler, «eski» sömürgeci İngilizlerin ve yeni-sömürgeci Amerikalıların sağlam dayanakları olarak hizmete devam ediyorlar. İngiliz-Amerikan askeri üsleri, Oman'da silâhlı bir devrimi ve aynı zamanda bu kesimde diğer kurtuluş devrimlerini önlemekle görevli-dir. Bu üslerin topları bir yandan da sosyalist ülkelere karşı çevrilmiş bulunuyor.

A. Şerif (Irak Ulusal Barış ve Dayanışma Konseyi Genel Sekreteri ve bakan): Toplumsal dönüşümleri derinleştirme mücadelesi aşamasında, emperyalizm, genç devletlerin içişlerine dolaylı olarak gitgide daha sık karışma yolunu tutuyor, nice yapay ekonomik güçlükler yaratıyor ve böylelikle iç hoşnutsuzluğu körüklüyor, askersel çatışmalar kışkırtıyor, ulusal kurtuluş hareketini doğal bağlaştığı olan dünya sosyalist sisteminden ko-parıp yalıtmak için türlü dolaplar çeviriyor.

Irak Kürt İlerici Hareketi temsilcisi *A. İsmail*, memlekette emperyalist

casusluk ve kışkırtma merkezlerinin entrikalarını artırdıklarına dikkati çekerek şunları belirtti: Emperyalistler ve siyonistler, Kürt hareketinin sağcı elemanlarını Irak'taki devrimci rejime karşı kışkırtıyor, tarihsel bir yasa olarak Kürdistan'ın özerkliğinin gerçekleştirilmesini savsaklamak emeliyle onları paraca destekleyip silâhlandırırlar.

A. Muhammed: Bu hareketin sağcı kanadı, Irak'ta köklü sosyal dönüşümlerin gerçekleştirilmesinden, bir toprak reformu yapılmasından korkuyor. Sağcı kanat, Sovyetler Birliğiyle yapılan antlaşmaya doğrudan doğruya karşı çıkıyor. Ne var ki, gericilerin bu ve benzeri entrikaları Irak-Sovyet dostluğunu sarsamaz; Sovyetler Birliğiyle ilişkilerin önemi Arap halklarının ve yiğit Filistin direniş hareketinin gözünde durmadan artıyor.

P. Auesperg: Emperyalistler, sosyalist devletler içinde de halk düşmanı ve oportünist kuvvetler artıklarını kendi amaçları için kullanma çareleri arıyor, 1968 Çekoslovakya olaylarının tanıklık ettiği gibi, sosyalizm ile kuruluş devrimlerinin bağlaşmasına karşı çevirdikleri dolaplarda bu kuvvetlerden yararlanmaya çalışıyorlar. Uluslararası gericilik, aynı zamanda, emperyalizmle bağlı ve sosyalist dünya ile gelişme halindeki memleketler halklarını çatıştırmaya hevesli rejimlerin sosyalist devletlere karşı yönelttikleri yersiz hücumlara ve tutarsız savlara göz yumuyor.

N. Aşhab'ın ÇKP ve ASBP heyetlerine soruları:

Çekoslovakya'da oportünistlerin bizim bağlaşmamıza karşı baltalama eylemi somut olarak nasıl belirmiştir?

Siz, İsrail siyonist yöneticilerinin, İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudilerin uğradıkları kayıplardan ötürü kendilerine büyük bir ödenti verilmesi isteğiyle ADC ve FAC'ye başvurmalarını nasıl karşılıyorsunuz?

P. Auesperg'in cevabı: Size ilkönce az bilinen bir olayı söyleyeyim: Memleketimizde Batı Avrupa siyonist çevreleriyle bağlı sağcılar, Çekoslovakya'yı Arap halklarını destekleme politikasından vazgeçmeye zorluyorlardı. 1967 Haziran Savaşından sonra, bu elemanlar, Çekoslovakya için Araplarla dostluktan daha «elverişli» olduğunu savlıyarak, İsrail'le diplomatik ilişkilerin yeniden kurulmasını istiyorlardı. Giderek, bu sağcı kuvvetler 1968'de Prag'da İsrail'le diplomatik ilişkilerin yenilenmesi yararına bir imza toplama aksiyonu bile örgütledirler. Çekoslovak komünist-enternasyonalistleri bütün bu dolaplara karşı da gereken direnişi gösterdiler.

ASBP MK Uluslararası İlişkiler Şubesi Yakın-Doğu sektörü yönetmeni V. Bator'un cevabı: ADC İsrail devletine hiç bir zaman ve hiç bir ödenti vermedi ve vermek niyetinde de değildir. İsrail yöneticileri, böyle sorunlar ileri sürerek, gerçekte, Almanya'nın Hitlerci saldırı kurbanı olan devletlere uğradıkları yıkım ve kayıplardan ötürü ödenti vermesini öngören Potsdam Antlaşması'nın uygulanması boyunca bunların tamamıyla çözülmüş olduğunu kasten gizlemek istiyorlar. Oysa gayet iyi biliniyor ki, Birleşik Ameri-

ka'nın baskısıyla FAC İsrail'in istediği ödentiği vermiştir. Fakat İsrail yöneticileri bunu ... ordunun modern silâhlarla donatılmasında kullanmışlardır.

Söz alan diğer konuşmacılar, emperyalizmin sosyalist ülkelerle kurtuluş hareketinin bağlaşıklığına karşı giriştikleri baltalama eylemi hazinesinde ekonomik stratejinin de özel bir yeri olduğuna işaret ettiler.

G. Gürov (Bulgaristan Komünist Partisi MK Uluslararası Şube görevlisi): Bu strateji, gelişme halindeki devletleri kapitalist ekonominin yürün-gesinde tutmakla ödevlidir.

A. Yata: Yabancı sermaye, genç devletlerin emperyalist çevreler yarara olan gelişme eğilimlerini teşvik ediyor. Kapitalizm bu devletlere kendi finans ve ekonomi politikasını dayatmaya çalışıyor.

A. Dansoko: Yeni-sömürgecilik stratejisi, bu devletlerin ulusal ekonomilerinin dünya kapitalist ekonomi sistemine tamamiyle bağlanmasını, sosyalist dünya ile ilişkilerinin güçlenmesine de yol verilmemesini amaçlıyor.

A. Vaidialingam: Şu var ki, Asya ve Afrika ülkelerinin toplumsal gelişmesinin kaderi üzerinde sosyalist sistemin etkisinin güçlenmesiyle, emperyalizm, kendi ekonomik stratejisinde bazı düzeltmeler yapmak zorunda kalıyor. Evvelce, kapitalist devletler ulusal ekonomide devlet sektörüne düpedüz düşmandılar. Şimdiyse, bazı yabancı firmalar devletle birlikte bazı karma sanayi öbekleri kurulmasına yanaşılıyor, birçok hafif endüstri işletmelerinin kurulmasına ve işletilmesine ulusal burjuvaziyle birlikte katılıyorlar.

F. Malaya: Netekim, Güney Asya ülkelerinde, ABD ve Japon tekelleri, otomobil, ev işlerinde kullanılan makineler, gereçler, köy ekonomisi teknik araçları, petro-kimya ürünleri ve yiyecek maddeleri üretecek fabrika ve işletmeler kurulmasına destek ve yardımcı oluyorlar.

Söz alanlar şunu da belirttiler: Emperyalistlerin stratejisindeki bu yeni olgulara karşın, bu stratejinin ilkesel olarak değiştiği söylenemez. Uluslararası tekellerin, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinde altyapısal gelişmeye özellikle önem vermeleri ve bu suretle yabancı sermayenin içeri girmesine yol açmaları elbette rastgele değildir. Bu memleketlerde kapitalist devletlerin yardımıyla kurulan işleme sanayii kolları da, emperyalist strateji uzmanlarının düşüncesine göre, yalnızca bu devletlerin ekonomisine bir eklenti olarak çalışacaktır. Böylelikle, emperyalizm, genç ülkeleri keddi ekonomi mekanizmasına bağlama, onların sosyalist dünya ile çokyanlı bir ekonomik işbirliği örgütleme olanaklarını sınırlama çabasındadır. Bir yandan da, gelişme halindeki devletlerden bazıları diğerlerinin karşısına geçirme denemeleri yapmakta ve bu cümleden olarak, petrol üreticisi devletlerin bir «dördüncü dünya» meydana getirebileceklerini ve bu-

nun «üçüncü dünya» içinde imtiyazlı bir yeri olabileceğini ima etmek istemekteler.

· *A. Bennaser*: Netekim, bu gibi deklârasyonların sahteciliği petrol tüketicisi 13 memleketin Vaşington'da yaptıkları toplantıda bütün açıklığıyla görüldü. Bu toplantı, emperyalist devletlerin petrol üreticisi devletleri de kendi diktalarına boyun eğdirmek için hiç bir şeyden geri durmayacaklarını gösterdi.

G. Savvidis: Emperyalist politikanın çeşitli metotları arasında en çok belbağladığı ideolojik silâh da anti-komünizm ve anti-sovyetizmdir.

S. Namsaray (MDHP MK aday üyesi): Emperyalist burjuvazinin politikacı ve ideologları, sosyalist ülkelerin gelişme halindeki ülkeler halklarıyla bağlaşmasının bu ülkelerin ulusal bağımsızlıklarını «yitirme»lerine eşit olduğunu ispatlama çabasındadırlar.

İ. Babirak (MSIP MK Yüksek Politik Okulu öğretim üyesi, profesör): Bu politikacı ve ideologlar, sözü geçen devletlere yapılan Sovyet yardımının «sızma» hedefleri güttüğünü savlıyor ve öte yandan emperyalizmin eylemlerini göklere çıkıyorlar. Örneğin AFL-CIO sendikal birliği başkanı, ünlü gerici C. Mini, Yakın-Doğuda özgürlük ve adaletin savunulmasında Birleşik Amerikanın çözümleyici bir rol oynadığını söyleyecek kadar ileri gidiyor. Böyle konuşmalar şu veya bu safdilleri aldatabilir, ama İsrail'in arkasında kimlerin durduğunu bilen Arapları asla yanıltamaz.

A. Ratsifehera: Emperyalist propaganda son zamanlarda Hint Okyanusu kesiminde «Sovyet tehlikesi» söylentilerini harıl harıl yayıyor, böylelikle kamuoyunu şaşırtmaya ve emperyalizmin bu bölgedeki askersel-politik aksiyonlarını kendileri için elverişli bir ışık altında göstermeye çalışıyor. Oysa gerçek bunun tam tersidir. Bizim adamızın komşusu olan topraklarda özellikle Fransa, Birleşik Amerika ve Büyük Britanya gibi devletlerin nice askersel üsleri ve diğer kuruluşları vardır. ABD ve Büyük Britanya'nın daha birçok üslerinin bulunduğu Etiyopya, Arap Yarımadası, Güney Viyetnam, Tayland, Avustralya vb. gibi Hint Okyanusu çevresi ülke ve bölgelerini de hesaba katarsak, Hint Okyanusu kesiminde militarizasyonun sorumluluğunun Sovyetler Birliğine değil, emperyalizme düştüğü görülür.

Söz alanların konuşmalarıyla, emperyalizmin ideolojik kışkırtmalarının yalnız dünya sosyalizminin gelişme halindeki ülkelerde durmadan artan etki ve itibarını sarsmayı değil, aynı zamanda kurtuluş hareketini doğru yoldan saptırmayı amaçladığı iyice belirdi. H. Şmireld, emperyalist ideologların yaydıkları «artan ümitlerin devrimi», «modernizasyon» vb. gibi görüşleri şiddetle eleştirdi. Bu gibi görüşlerin bilime aykırı karakteri, sosyal gelişme süreçlerini her şeyden önce moral-psikolojik ve kültürel-teknik kriteriumlardan hareketle açıklamaya çalışmalarından, hem ulusal çerçeveler içinde, hem de dünya ölçüsünde yürütülmekte olan sınıf savaşı objek-

tif süreçlerini inkâr etmelerinden ileri geliyor. Demek oluyor ki, «bilimsellik» perdesi arkasında, gelişme halindeki devletlerin sadece sosyal-ekonomik yapıları üstünkörü yenileme yolundan yürümekle yetinebilecekleri, ancak sosyalizmin dayanak olmasıyla gerçekleşebilecek köklü bir sosyal devrimden kaçınmalarının akla uygun olacağı gibi sözümona bir fikri kalfalara yerleştirmeye çalışıyorlar.

P. Auesperg: Tarihsel deney, SSCB'yle ve diğer sosyalist ülkelerle bağlaşma politikasından şu veya bu biçimde uzaklaşma denemesinin, bu politikayı sosyalizm dünyası ile emperyalist devletler arasında sözümona «eşit mesafeli» bir «durum alma» tutumuyla değıştirmenin, memlekette sosyal-ekonomik dönüşümlerin sınırlanması sonucuna ve ensonu bağımsızlığın sarsılması sonucuna götürdüğüne tanıklık ediyor.

Diğer söz alanlar da, geçmişin ve günümüzün sayısız olay ve kanıtlarının, emperyalizmin yarar umduğu her metoda başvurduğunu, sosyalist ülkelerle kurtuluş hareketinin birliğini sarsmak için, aralarındaki etkileşme ve hareket birliğinin güçlenmesine yol vermemek için bütün anti-sosyalist ve anti-komünist kuvvetlerle elele verip ortaklıklar kurduğunu gösterdiğini ortaya koydular.

Burjuva çevrelerinin ikiyüzlü tutumu

N. Aşhab: Sosyalist ülkeler ile kurtuluş hareketi arasındaki karşılıklı ilişkilerin gelişmesinde göze çarpan olumsuz diyebileceğimiz olgular, genellikle bu hareketin yersel burjuva çevreleriyle bağı birlikerinin bazı eylemlerinden doğuyor.

A. Vaidialingam: Ulusal burjuvazinin bizim bağlaşmamız konusundaki tutumunun ayırıcı vasfı ikiyüzlü oluşudur. Ulusal burjuvazi, sosyalist devletlerle işbirliğini belirli bir çerçeve içinde sınırlamak, yani dışına çıkılmasında kendisi için tehlike gördüğü çerçevede bırakmak istiyor. Şu var ki, aynı burjuvazinin temsilcileri, bir yandan kendileri de objektif olarak böyle bir işbirliğinde yarar görüyorlar. Bu işbirliği, ulusal burjuvazinin, emperyalizme karşı bağımsızlığını koruyabilmesine yardım ediyor.

H. Şmirgeld: Bu hususta, bazı Lâtin Amerika devlet adamlarının ve özellikle Arjantin Ekonomi Bakanı H. Helbard'ın sosyalist dünyayla yaklaşma yolunda ileri sürdükleri kanıtlar cidden dikkate değer. Bu bakan, böyle bir yaklaşımdan yana olduğunu söylemekte ve bunun, memleketimize, enerji krizine karşı, kapitalist dünyadaki ekonomik düşüşün sonuçlarına karşı, enflasyona ve «ulusal gelişme için son derece tehlikeli diğer olgulara» karşı, yeterince savunma olanağı kazanmasında yardımcı olacağını düşünmektedir. Bugün Lâtin Amerika ülkeleri büyük çoğunluğunun SSCB ile ilişkiler kurmuş olmaları çok anlamlıdır.

S. Sudiman: Bugünkü Endonezya'da, ulusal burjuvazi, sosyalist ülkelerle normal ilişkilerin canlandırılması gerektiği kanısına kendi deneyiyle varıyor. Memleketimizde gerici rejimin yabancı tekeli sermayeyle ilişkilerini güçlendirmesi, ulusal burjuvaziye bir sürü hayal kırıklığından başka bir şey getirmedi. «Yeni düzen» yerli sanayii boyuna sınırlıyor. Sermaye sahibi birçok ulusal sanayici iflâsa sürüklenmiş bulunuyor. Endonezya kamuoyu arasında, iş adamları çevresinde, SSCB'yle, sosyalist ülkelerle eski yakın temasların canlandırılmasından yana düşünceler gitgide yaygınlaşıyor ve bu yığın psikolojisi güçleniyor.

Suudi Arabistan Ulusal Kurtuluş Cephesi Yürütme Komitesi üyesi Abdullah Muhammed şöyle dedi: Şu var ki, burjuva çevrelerinin, bunlarla bağlı politik güçlerin davranışında başka bir eğilim de ağır basabilir. Bazı Arap rejimleri, emperyalistlerin baskısı karşısında yıldı ve gerileme gösteriyor, onlara yaranmak için devlet sektörünü zayıflatacak bazı tedbirleri kabulleniyor, bu arada SSCB'ne dil uzatmaya bile kalkışıyorlar.

G. Rifai: Arap kurtuluş hareketi içinde sağcıların gösterdikleri eylemler, Arap ülkelerinin sosyalist sistemle savaşçı birliğini tehdit ediyor. Bu eylemler, İsrail'in desteği olan Amerikan emperyalizmini «aklama»yı amaçlıyor. Sağcılar, Yakın-Doğuda Arap gericiliğinin yıllardır itilmiş bulunduğu izole durumdan tekrar politik sahneye çıkmasına yardım ettiler.

N. Haddad: Arap dünyasında gericilik ve burjuva güçleri, Sovyetler Birliğine ve öteki sosyalist ülkelere karşı yersiz suçlama ve iftiralara başvuruyorlar ve bunun sonucu olarak Amerikan emperyalizmine «açık kapı» politikasına sapma da gecikmiyor.

A. Badib: Savaşı sürdürme yeteneğinden, şüphesiz güç ve çetin olan ulusal kuruculuk problemlerini çözmeye yeteneğinden yoksun nice sağlam yönetici çevreler, kendi hatalarının sorumluluğunu Sovyetler Birliğine ve sosyalist sisteme yüklemeye kalkışıyor, sosyalist ülkelerle işbirliğini sınırlama bahaneleri arıyorlar.

A. Harbi: Bazı Arap devletlerinde sağcı güçler ve gericilik, kurtuluş devrimini geri itmek istiyorlar. Vaktiyle feodallere ve büyük burjuvaziye darbeler indiren ve demokratik reformları gerçekleştirmiş olan yöneticiler, şimdi tutucu güçlere belbağlıyorlar.

G. Rifai: Arap kurtuluş hareketi içindeki sağcı akım, hiç de şu veya bu liderin sübjektif iradesinden doğmuş değildir. Gerçek odur ki, kapitalizm ve yeni zenginleşen zümreler, belirli Arap ülkelerinde, anti-emperyalist dönüşümlerin gerçekleştirilmekte olduğu ekonomi sektörlerinde bile kendilerini gösterdiler. Bu ülkelerde, yığınlara, özellikle işçi sınıfına karşı kaba ve hoyrat davranış politikası da olumsuz bir rol oynuyor. Şu da var ki, buralarda yarım-yamalak reformları bile köstekliyen bürokrasi cihazı da

baştanbaşa sökülüp yenibaştan kurulma gibi radikal bir işlemden geçirilmedi.

S. Sudiman: Endonezya deneyi de gösteriyor ki, bürokrasi, anti-emperyalist rejim koşullarında da sosyalist topluluk ülkeleriyle ekonomik işbirliğini köstekliyor. Bürokrasinin kodaman temsilcileri bu ülkelerin yardımını kendi kişisel çıkarıcı maksatları için kullanmaya çalışıyorlar.

Diğer söz alanlar da, iç gelişmedeki sağcı eğilimlerin, zamanla genç devletlerin dış politika hareket hattına da yansıdığını belirttiler.

Bölücülerin kışkırtmaları

Konferansta, sosyalist ülkelerle ulusal kurtuluş güçlerinin objektif hedef birliğini inkâr eden ve bu devrim kollarını birbirine karşı koymaya çalışan çeşitli görüşler ve bu görüşlere dayanan politik eylem şiddetle eleştirildi.

Birçok sözcü, konuşmalarında, bazı azgelişmiş devletlerde yayılan ve Maocular tarafından harıl harıl sömürülen «yoksul ve zengin» ülkeler, «kuzey ve güney» ayırımı gözetici sözümona teoriler üzerinde dikkatle durdular. Bu teorilerin taraftarları, sosyalist ülkelerin güya kurtuluş hareketiyle yalnız geçmişte bağlaşıklık olarak hareket ettiklerini, «zenginleştikten» sonraysa artık emperyalist uluslara el verdiklerini savlıyorlar.

H. Safari ve *A. Yata*, devletleri «yoksul» ve «zengin» diye ayırmanın, kapitalist ve sosyalist ülkelerin toplumsal düzenlerindeki ilkesel ayrımları örtbas etmeye yetmeyecek boşuna bir çaba olduğunu söylediler. *D. Dvaco* da şöyle konuştu: Bu gibi «teorisyenler», kurtuluş hareketiyle sosyalist ülkeleri karşı karşıya koyarak, asıl halklar arasındaki kültürel veya ırksal ayrımlara ağırlık veriyorlar. Eğer ilerici toplumsal düzen koşullarında da ulaşılan maddi zenginliği kötü saymaya kalkarlarsa, bu adamlara sosyalizm uğrunda savaşın son hedeflerini nasıl düşündüklerini sormak gerekir.

S. Namsaray: Maoistlerin silâh edindikleri sözümona «süper devletler» görüşünün de iler-tutar yanı yoktur. Bunun taraftarları, anti-emperyalist savaşın dayanağı olan SSCB'ni en saldırgan emperyalist devlet olan Birleşik Amerika'yla bir tahtaya koyuyorlar. Bunları nasıl eşitleler, akıl almaz. SSCB bir sosyalist devlettir ve bu inkâr götürmez. Peki, öyleyse, bu SSCB emperyalist sömürüye ve talan harplerine mi katılmaktadır, yoksa gelişme halindeki ülkelere sermaye mi ihraç etmektedir, sormak gerekir.

Maoistler, yapmacık bir hoşnutsuzlukla, Sovyetler Birliğinin Birleşik Amerika'yla aktif bir işbirliği yaptığından ve bu devletle birçok büyük anlaşmalar imzaladığından söz ediyorlar. Ama bunu dile dolarken, bu işbirliğinin ilkesel bir sınıfsal temel üzerinde geliştiğini, SSCB'nin proletarya

enternasyonalizmine ve devrimci ödevine sadık kaldığını kasten suskunlukla geçiştiriyorlar.

L. Nagi: Sovyet-Amerikan ilişkilerinin iyileşmesi sürecine karşı Çin yöneticilerinin hücumları, Maocuların iyi maskeliyemedikleri bir emelinden, yani az gelişmiş ülkelerde egemen olma hırslarından ileri geliyor.

G. Güröv: Evet, Maocuların, kurtuluş hareketiyle ilişkilerinin kuruluşuna dayanak olan ilkeleri açıklıkla belirtmekten kaçınarak, gelişme halindeki memleketleri «iki süper devlet»e karşı koyma fırsatını hiç kaçırmıyorlar. Pekin'in devrimci palavraları ile eylemi, sözü ile işi arasındaki tutarsızlık, Şili halkına kıyan cellâtlarla işbirliği yapması olayında apaçık kendini gösterdi. Çin yöneticileri, Yakın-Doğuda son savaş sırasında da Sovyet-Arap dostluğuna karşı kötücül bir kampanya açtılar.

M. Harmel: İki «süper devlet» gibi yuvarlak bir deymi dil persengi haline getirenler veya sözde sosyalist sol sloganlar ardına gizlenerek kurtuluş hareketi saflarına anti-sovyetizm ve anti-komünizm tohumları saçmaya kalkışanlar, kurtuluş savaşı birliklerini devrimci hedeflerinden saptırıyor, bilerek veya bilmiyerek emperyalizme yardım ediyorlar.

Söz alanların çoğu şu noktayı da önemle belirttiler: Sözkonusu görüşler, SSCB'nin ve diğer sosyalist ülkelerin dünya devrim süreci içindeki öncü rolünü küçümsemekle kalmıyor, bir yandan kurtuluş hareketinin rolünü (bu hareketi zamanımızın başlıca devrimci gücü sayarak) kasten haddinden fazla büyütüyor ve en tehlikelisi, Asya-Afrika devletlerinde sağcı güçlerin, emperyalizmin politik pratiğiyle dolaylı veya dolaysız birleşen eylemleri kutsallaştırıyorlar.

A. Ul-Hak: Güney Asya ülkelerindeki aşırı-sollar aşırı-sağcılarla bo-yuna el sıkışıyorlar. Sözde Marksist sloganları dillerinden düşürmeyen bu aşırılar, enisonu gericiliğe hizmet kapısına çıkan serüvenlere giriyorlar.

M. Ahmad: Bangladeş halkı, şimdi, memlekette sabotajın ve komplo hazırlıklarının hep emperyalist casusluk merkezlerince satın alınmış Maoçu grupların başları altından çıktığını biliyor.

A. Vaidialingam: Maocular Şri Lanka üzerinde sürekli bir baskı yapıyorlar. Memleketimizle olan ekonomik ilişkilerinden yararlanan bu ele-manlar, bizi Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle temaslarımızdan vazgeçirmeye çalışıyorlar.

F. Malaya: Güney-Doğu Asyada Çin Halk Cumhuriyeti Maoçu yönetimi, söz plânında durmadan dünya devrimi diye çağrılarda bulunur ve giderek Amerikan emperyalizmini kötüler. Ama gerçekte Birleşik Amerika askersel bakımdan bu bölgeden ayak çekmemesini önerir. Maoistler, Sovyetlerin Asyada bir kolektif güvenlik sistemi kurulması yolundaki önerilerinden manyakça bir gafletle korkuyor, Asya halklarının Sovyet halkıyla dostlu-

ğunu her araca başvurarak baltalamaya çalışıyorlar. Ellerinden gelse, Asya ülkeleri komünist partilerini kendilerinden yana çekeceklerdir. Bu yoldaki denemeleri Filipinlerde fiyaskoyla sonuçlanınca, partimizden çıkarılan Maoistler hemen kendilerine özgü bir örgüt kurdular, ve bu örgüt çok geçmeden SSCB'ne ve FKP'ne karşı bir iftira kampanyasına girişti.

S. *Sudiman*: Endonezyada 1965 yılı olaylarına kadar, Pekin, cumhuriyetimiz içinde anti-sovyetik psikolojiyi hayasızca körüklüyor, anti-emperyalist hükümeti ve politik partileri Sovyetler Birliğine karşı düşmanca bir tutum takınmaya kışkırtıyor ve böylelikle de sağcıların, anti-komünist kuvvetlerin değirmenine su taşıyordu.

Konuşmacıların çoğu özetle şunu tespit ettiler: Sağ gericilik ve aşırı solcular, sosyalist ülkelerle kurtuluş hareketini birbirinden ayırmayı amaçlıyor, anti-emperyalist cephede anlaşmazlıklar yaratmaya çalışıyorlar. Bundan ötürü de, uluslararası alanda sosyalizm ile kurtuluş hareketinin birlikte eylemlerini güçlendirmek kaçınılmaz bir zorunluk oluyor.

BAĞLAŞMANIN SAĞLAMLIĞI EYLEMBİRLİĞİNDEDİR

Konferansa katılanlar, anti-komünist ve anti-sovyetik kuvvetlerin entrikalarına karşı ortak direnişi örgütlemenin bugün büyük bir önem kazandığını belirttiler. Bu konuda *N. Haddad* şunları söyledi: Baas Partisi, sosyalist ve kapitalist ülkeleri bir tahtaya koymayı amaçlayan savları kesinlikle açığa vuruyor, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist devletlerle dostluk ve dayanışma gerekliliğini şüphe altına alma yolundaki her denemeyi şiddetle kınıyor. Bizim bu devletlerle bağlaşmamız gerçekten ilkesel ve stratejik karakterlidir. Baas Partisinin bu bağlaşma konusundaki yanaşımı, sosyalist ülkelerle ilişkilerinde kararsızlık pratiğini ve tüketimci davranışı yeğliyen ve sözümona «Batı» ile «Doğu» arasında denge sağlamaya çalışan yurtsever burjuva ve küçük burjuva rejimlerinin tutumundan apayrıdır.

G. *Savvidis*: Anti-emperyalist cepheyi oluşturan güçler, gelişme halindeki devletlerin ve bütün insanlığın ciddi problemlerinin, ancak sosyalist dünya ile yapıcı ve kardeşçe işbirliği koşulları içinde çözülebileceği bilincine varmalıdırlar.

I. *Babirak*: Bunun için, bizim bağlaşmamıza düşman olanların mevzilerine karşı bir ideolojik taarruzun geliştirilmesi, bütün iyiniyetli insanlara, emperyalizmin ideologlarının demagojik savları ve şu veya bu aksiyonu arkasında hangi emperyalist somut çıkarların gizlenmekte olduğunun tam bir açıklıkla gösterilmesi kaçınılmaz bir zorunluk oluyor.

B. *Mrozek*: Ancak bu taarruzun elbirliğiyle yapılması gerekiyor. Çünkü

emperyalizmin ideolojik-politik kışkırtmaları, sosyalist topluluğu olduğu kadar, kurtuluş devrimi birliklerini de zayıflatmayı amaçlıyor. Maoistlerin kampanyaları da özü ve yönüyle bu soydandır. Bu durum, uluslararası alanda dünya sosyalizmi ile ulusal kurtuluş hareketi arasında daha sıkı bir ideolojik savaş koordinasyonu gerektiriyor. Sömürücü ideolojiler, şovinst görüşler, saldırgan niyet ve plânlar ancak ideolojik savaşlarla geriletilecektir.

H. Şmireld: Anti-sovyetik, anti-komünist körinancaların sağduyuyu saran çemberini kırmak çok önemlidir. Anti-komünizm, emperyalist burjuvazinin işçi ve yığınsal halk hareketine karşı savaş aracıdır.

F. Suares: Komünizme karşı bir başka çeşit olumsuz davranış daha vardır. Lâtin Amerikada ardıcıl anti-emperyalist mevzilerde yer alan, amma ne yazık ki komünistlerin devrimci-yurtsever rolünü küçümseyen hükümet ve partiler de vardır. Bu gibi bir psikolojinin aşılması gerekiyor. Gerçek devrimciler, anti-emperyalist harekette komünistlerin katkısını takdir eder ve onlarla bağlaşılmaya girerler. Şili'de Halk Birliği döneminin deneyi, sonra yeni Portekiz deneyi bunun böyle olduğunu göstermiştir.

F. Trappen: Irak'ın tarihi de, komünistler, basistler ve diğer yurtsever elemanlar arasında yoldaşça işbirliğinin sağlam bir ilerici gelişmenin garantisi olduğuna tanıklık ediyor. Diğer sözcüler de, kurtuluş hareketi devrimci kolları arasında birliğin bu harekette başarının güvencesi olduğunu belirttiler.

Sosyalizm ve ulusal kurtuluş güçleri arasında karşılıklı bağıntı ve işbirliğini derinleştirme hattı, komünistlerin ve bütün devrimcilerin bilinçli eylemleri boyunca gerçekleştiriliyor. Konferansa katılan komünist partileri temsilcileri, dünya sosyalizmi ile ulusal kurtuluş hareketinin yılların yoklamasından geçmiş işbirliği biçimlerini yetkinleştirme ve yeni biçimler bulma gereğine işaret ettiler. G. Gürov iktidarda bulunan komünist ve devrimci-demokratik partiler arasındaki ilişkilerin geniş perspektifler vadedtiğini belirterek, bunların son yıllarda özellikle canlanıp geliştiğini söyledi. K. Vasiliu, anti-emperyalist devrimleri ve doğal afetlerden zarar gören genç devletleri enternasyonalistçe desteklemede somut biçimler bulup uygulamanın önemine dikkati çekti. Tartışmaya katılanlardan hiç birinin, bağlaşıklığımızın güçlenmesi için amaca yönelik çalışmalarda bulunmanın, bunun temel fikirlerini propaganda etmenin ve Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinde yığınlara dünya sosyalizmi ile kurtuluş hareketi arasında etkileşme ve hareket birliğinin ilerici özlüğünü iyice açıklayıp kavratmanın önemi konusunda zerrece kuşkusu yoktu.

Bugün gerek komünistler, gerekse diğer devrimci parti ve örgütlerin temsilcileri bu yönde büyük çabalar harcıyorlar. A. Muhammed, çağdaş koşullarda, yeryüzünün bütün devrimci müfrezelerinin birliğinin önemini

belirtenlerin yalnız komünizm ideolojisi taraftarlarından ibaret olmadığını söyledi. Bu birliğin önemini, bugün Asya ve Afrikada resmi politikada enternasyonal dayanışma prensiplerini kılavuz edinen ve sosyalist dünya ile stratejik bağlaşma kurulması çağrısında bulunan ilerici güçler de kabul ediyor ve bunu eylemleriyle de gösteriyorlar. G. Gürov, kurtuluş hareketinde, bu hareketin sosyalist sistem ve uluslararası işçi sınıfıyla ilişkilendirini güçlendiren enternasyonal çizgilerin kaçınılmazlıkla belirlediğini, bu devrimci kollar arasında uygulanan bağlaşma biçimlerinin artık zenginleşmekte olduğunu belirtti. Kürdistan Devrimci Partisi (Irak) Merkez Komitesi Sekreteri A. Şerif, emperyalizmin ezgisi altındaki halkların, dünya devrimi kollarıyla birleşmekten başka çareleri olmadığını söyledi.

Konferansa katılanlar, sosyalizm ve kurtuluş hareketi güçleri arasındaki bağlaşmayı her bakımdan güçlendirmeye yönelik bilinçli eylemlerin büyük önemini belirttiler. Anti-emperyalist cephe saflarında yekpare bir birlik ve dayanışmanın sağlanmasıyla, dünya devrimci savaşı kollarından her birinin olanakları büyümekte, sosyalist topluluğun daha fazla sağlamlaşması süreci hızlanmakta, ulusal kurtuluş kesimi ilerici ve yurtsever çevrelerinin birliği güçlenmekte, uluslararası işçi hareketinin kudreti artmaktadır. Bunun sonucu olarak da, dünya devrimci güçlerinin, tarihin bütün akışı üzerinde (gerek dünya ölçüsünde, gerekse tek tek ülkeler çerçevesinde) etkisi kıyaslanamayacak kadar büyümektedir.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında, dünya sosyalist sistemi ile kurtuluş devrimlerinin etkileşme ve eylembirliği, bütün ulusal ezgi biçimlerine karşı yürütülen savaşın çerçevesinde ilerliyor. Bir yandan, bu güçlerin birleşik cephesi, sosyal ezgi ve eşitsizlik sistemine de güçlü darbeler indiriyor. Bugün genç devletlerin devrimci-demokratik çevreleri, yurtseverlik, demokrasi ve ilerilik yüksek ideallerinin, dünya sosyalizmine dayanılmadıkça, gerçekleştirilemeyeceğini açıkça anlıyorlar. Ve bundan ötürü de, gitgide daha bilinçli olarak, sosyalist dünya ile yakın işbirliğini geliştirme stratejik yolundan yürüyorlar. Bütün devrimci hareket birliklerinin, emperyalizmin, gericiliğin, her boydan ve soydan oportünist akım ve grupların çeşitli entrikalarını suya düşürmeyi amaçlayan ortak eylemlerini uyumlaştırmadaki aktif ve dirençli çalışmaları, sosyal ilerilik uğrunda ki savaşları, dünya sosyalizmi ile ulusal kurtuluş hareketi arasındaki bağlaşıklıkla güçlendirmenin, aralarındaki etkileşme ve eylembirliği düzeyini yükseltmenin çok önemli bir koşulu oluyor.

Yunanistan'daki gelişmeler

Vasilis Venetsanopulos

*Yunanistan Komünist Partisinin dergimizdeki
temsilcisi*

Yunanistan'da geniş halk yığınları «kara albaylar» faşist rejiminin devrilmesini sevinçle karşıladılar; Atina sokaklarında ve meydanlarında, memleketin bütün şehir ve köylerinde o günlerde bir bayram havası esiyordu. Dikta rejiminin alaşağı edildiği o 1974 Temmuz günlerindeki halk şenlikleri, Yunanistan'ın 1944 yılı Ekiminde faşist işgalinden kurtuluş dönemini hatırlatıyordu.

Bu değişiklikler devamlı bir politik gelişme sürecinin sonucuydu. Askerel cuntanın yedi yıl süren yönetimi yüzünden, Yunanistan feci bir duruma gelmişti. Diktatörlük halk arasında şöyle-böyle bir dayanak bile bulamadı; rejimi «liberalleştirme», «politikleştirme» gibi demogojik palavralarla kamuoyunu aldatma çabaları sökmedi; memleketin ekonomik durumu alabildiğine bozuldu ve bundan en çok emekçiler zarar gördü; rejime karşı savaş hiç durmadı ve diktatörlük aleyhtarı çıkışlar ordu içinde de görüldü. Bu savaşta, Sovyetler Birliği, diğer sosyalist ülkeler ve bütün ilerici insanlık Yunan halkından yanaydılar.

Daha geçen yılın Kasım ayında yığinsal anti-emperyalist gösteriler başladı. Önce Atina'yı, sonra tüm memleketi saran bu büyük halk hareketleri, faşist rejimin silâhlı güçleri tarafından gaddarca bastırıldı. Cuntanın buyruğuyla tanklar göstericilere ateş açtı, yüzlerce üniversite öğrencisi ve genç işçi öldürüldü, öncelikle Atina politeknik enstitüsü dolayındaki çatışmada büyük kayıplar verildi.

Kasım olayları, bu niteliğiyle, geniş halk yığınlarının bilincinde birçok şeyi değiştirdi; dikta rejiminin devrilmesi gerektiği fikri yığınları iyice sardı. Ve yığınlar, diktatörlüğün ne Amerikan «koruyucular»ın yardımıyla, ne de demokrasiye «dönüşme»si yolundaki gürültülü ve geniş reklâmlarla devrilemeyeceğine bir kez daha inandılar. Faşist diktatörlük, ancak halkın amaca yönelik ve fedakârca savaşıyla ve (asıl önemlisi) ordu ilerici çevrelerinin de bu savaşa çekilmesiyle devrilebilirdi. Faşist diktatoranın kurulmasının daha ilk günlerinden itibaren, anti-faşist savaşçıların ön safalarında yer alan, bütün demokratik güçlerin birliği fikrini yorulmak bilmesizin propaganda eden ve bu birliği örgütlemeye çalışan Yunanistan Komünist Partisi'nin politik hareket hattı tamamiyle doğrulandı.

Kasım olayları sırasında, Amerikan CİA örgütünün buyruğunda ve yöne-

timi altında hareket eden belirli askersel çevreler, Papadopoulos'u ve Markezinis'i iktidardan uzaklaştırdılar ve cumhurbaşkanlığına general Gizikis'i, başbakanlığa da avukat Androtsopulos'u getirdiler. Yüksek komuta heyetinin bu yeni hizmetkârları da, memleketi kısa zamanda normal politik hayata kavuşturacakları yofunda aldatıcı bildiri ve vaatlerle işe başladılar. Fakat beklendiği gibi, eğri cetvelden doğru çizgi çıkmadı, her şey eskisi gibi kaldı. Bu olay, cunta içinde, gerçekte rejimin karakteri bakımından hiç bir önemli değişim getirmeyen bir darbeydi. Tek sözle, Papadopoulos, vaktiyle kendisini iktidara getiren ve dört elle tutan güçler tarafından devrilmişti.

Bu böyle olsa da, Kasım olaylarının çok büyük bir önemi vardı. Bu olaylar, Yunan halkının memleketteki rejime karşı muhalefetine gücünü, bu rejimi devirme isteğinin ne kadar içten olduğunu gösterdi. İşçi sınıfının, üniversite öğrencilerinin ve diğer halk katmanlarının kahramanca uygulamaları Kasım gösterileri, hükümetin halk düşmanı politikasını gizliyen aldatma ve yalan perdesini yırtıp indirdi, rejimin çelişkilerini daha da sertleştirdi, onu ergeç yuvarlanacağı uçurumun ta kenarına getirdi ve yaklaşan sonun müjdecisi oldu. Diktatörlük geçici olarak toparlanıp tutunabildi, fakat artık ağır darbeyi yemiş bulunuyordu. Bu olaylar, aynı zamanda, rejimin ana desteği olan silâhlı güçlerin pek o kadar yeypâre ve sağlam olmadığını gösterdi. Kasım gösterilerini yapan işçilere ve öğrencilere motorlu-zırhlı birlikler ateş açmış olsa da, ordunun asıl yığınyla rejime sempati beslemediği, komuta heyetinin birkaç gruba ayrıldığı anlaşıyordu.

Olaylar sırasında, Komünist Partisi'nin yönetmenliği altındaki işçi sınıfının, diktatörlüğe karşı halkın giriştiği savaşın öncüsü durumuna geçmesi, neo-faşist rejimin yıkılabilir olduğuna halkın kendi deneyiyle inanmasına, bunun için yalnızca güçlerini doğru biçimde ve cesaretle kullanmanın yeterli olduğunu anlamasına yardım etmesi çok önemliydi.

Şu da unutulmamalıdır ki, Yunan halkının faşist rejime karşı savaşı, son yıllarda, SSCB ve öteki sosyalist ülkelerce ardıcıl olarak uygulanan dünyada gerginliği azaltma ve barış içinde yanyana yaşama politikasının sonucu olarak yaratılan ve eskisinden çok daha elverişli olan koşullar içinde geliyordu.

İşte bütün bu koşullar içinde askersel-faşist diktatoranın bunalımı keskinleşti. Halkın yerli ve yabancı zalimlerinden kurtulma iradesi ve isteği her zamankinden daha büyük bir açıklıkla belirdi. Bir başka deyişle, 1974 Temmuzundaki olaylar sonucu olarak faşist diktatörlüğün devrilmesi, beklenmedik bir şey değildi. Gerçi, diktatörlük aleyhtarı mücadele uzun süredir geliyordu, fakat asıl (Kıbrıs'ta yaptırılan askersel darbeyle ilgili olarak, Kıbrıs ve Yunan halklarının ulusal menfaatlerine askersel cuntanın

doğrudan doğruya ihaneti dolayısıyla) özellikle kesin bir karakter kazanmıştı.

Cuntanın Kıbrıs Cumhuriyetine karşı ihanete eşit askersel eylemleri ve bunun ardından Türk silâhlı birliklerinin adaya çıkarılması, Kıbrıs'ın Yunan ve Türk kesimleri olarak ikiye bölünmesini amaçlayan Amerikan genel plânının bir parçasıydı. Bu plân, Makarios hükümetinin devrilmesini, Kıbrıs Cumhuriyetinin varlığına son verilmesini ve adanın Doğu Akdenizde Pentagon'un ve NATO'nun askersel üssü ve atlama tahtası olarak kalmasını öngörüyordu. Bütün bunlar, sosyalist ülkelere karşı, Doğu Akdeniz ülkelerine karşı, Arap halklarına karşı yönetilmişti.

Bunun üzerine, Yunan halkının bütün katmanları, cuntanın karşısına dikildiler, onun Kıbrıs'la ilgili yeni kıyıcı hareketini suçladılar. Politik partiler (komünistlerden tutuculara kadar) Kıbrıs'taki darbe girişimini lânetlediler; her parti elbette bunu kendi mevzilerinden hareket ederek yapıyordu, fakat hepsi de diktatörlüğün daha fazla devam etmesinin memleketi felâkete sürükleyeceğini itiraf ediyorlardı. Bu zor günlerde, Yunanistan Komünist Partisi, askersel diktanın karşısına dikilen bütün parti ve örgütlere, ortak eylemlere geçmek üzere şu plâtförüm üzerinde anlaşmayı önerdi:

– Cuntanın devrilmesi ve dikta aleyhtarı ulusal kurtuluş hükümetinin kurulması için eylem koordinasyonu;

– Kıbrıs'ın işlerine her ne suretle olursa olsun karışmaktan el çekilmesi, Kıbrıs'ın bağımsızlık ve toprak bütünlüğünün, yasal hükümetinin ve demokratik kurumlarının savunulması;

– Yunan halkının demokratik özgürlüklerinin, iradesini serbestçe belirtme hakkının, ayırım yapılmaksızın bütün partilerin ve örgütlerin açıkça varolma ve çalışmaları, memleketçe bağımsız bir politikaya geçilmesi olanağının garantilenmesini sağlayacak tedbirler alınması.

Komünistler, işçi sınıfının, köylüleri, gençleri, Yunan halkını, bütün yurtseverleri ve silâhlı güçleri, Kıbrıs'ı savunmak için, cuntayı devirmek için, halk eğemenliğini, ulusal bağımsızlığı ve barışı güven altına almak için birleşmeye çağırdılar. Yunanistan Komünist Partisi, Kıbrıs halkının menfaatlerini ardıcıl bir tutumla savunagelen Sovyetler Birliği Komünist Partisine, hükümetine ve halkına derin şükranlarını bildirdi. Parti, Sovyet hükümetinin Kıbrıs'ı savunma konulu bildirisinin, Kıbrıs ve Yunan halklarının hürriyet ve bağımsızlık savaşına önemli bir katkı olduğu kanısındadır.

Cunta iktidarı, kendi cinayet ve ihanetlerinin ağırlığı altında, geniş halk yığınlarının eylem birliğinin güçlü etkisi altında yıkılıp gitti. Yunanistanın politik yaşamında böylece başlayan değişmelerin temel nedenleri, özetle, askersel-faşist diktatörlüğe karşı Yunan halkının azimle yürüttüğü savaş, cuntaya karşı gösterdiği çetin direniş, ordu içinde muhalefet ruhunun güç-

lenmesi ve cuntanın uluslararası alanda izole duruma düşmesi olarak sıralanabilir. Bütün bunlar, kıyıcı kanlı rejimin bunalımını alabildiğine şiddetlendirdi. Diktatörlük ve ardındaki Amerikalı ve NATO'lu koruyucuları adamakıllı çıkmaza saplandılar ve politikaları tam bir başarısızlığa uğradı. Böylece cunta yönetimi, kendisini destekleyenler için de dolaysız bir tehlike olmaya başladı. Bu duruma düşen cunta, en son, memleket yönetimi dümenini burjuva politikacılarına bırakmak zorunda kaldı. Bu değişimlerin gerçek niteliği ve nedenleri arasında, bir yandan da, halkın hoşnutsuzluk ve öfkesini yumuşatma, memlekette köklü bir demokratik değişim olanağını önleme emeli verdi.

Faşist rejimin yerine, eski başbakan ve ERE (Ulusal Radikal Birlik) sağcı burjuva partisi lideri Konstantinos Karamanlis başta olmak üzere, tutucu burjuva politikacılarının iktidarı getirildi.

Bu hükümetin politikasını değirlendirmede, ancak memlekette oluşan sözkonusu değişmelerin karakteri, gericilik ve ilerencilik güçlerinin somut oranı gözönüne alınarak isabetli yargılara varılabilir. Görülüyor ki, halk mücadelesinin yükselişi koşullarında, işçi sınıfının, köylülerin, gençlerin, tüm halkın verdiği savaşın etkisi altında, Karamanlis hükümeti, bilinen kararı, yani Yunanistanın NATO askersel örgütünden çıkması kararını aldı. Kıbrıs sorununun NATO dışında, BMT çerçevesi içinde görüşülüp çözümlenmesini isteyen Sovyet hükümetinin önerisini kabul etti. Şimdi, Yunan halkı, memleketin NATO'yla tamamen ilişkisini kesmesi için, Amerikan üslerinin kaldırılması için, bağımsız bir dış politika için ve memleketin tamamiyle demokratikleştirilmesi için savaşa devam ediyor.

Cunta doğrudan doğruya memleket yönetiminden uzaklaştırıldı. Fakat orduda, poliste, ESA'da (askersel polis), devlet cihazının bütün halkalarında daha birçok faşist eleman vardır. Bazı faşist kanunlar hâlâ yürürlükte kalmakta, faşizmin cinayetlerinin dolaysız suçlularını cezalandırmak üzere kesin tedbirler alınmamakta ve bu durum faşizmin geri gelmesi tehlikesini gizlemektedir.

Şu var ki, Karamanlis hükümeti, yığınların baskısı altında, memleketin demokratikleşmesi yolunda ilk önemli adımları atmış bulunuyor. Bu cümleden olarak, bütün siyasal hükümlü ve tutuklular serbest bırakılmış, Yüra adası toplama kampı ortadan kaldırılmış, cunta rejimi zamanında göçetmiş olanların yurda dönmelerine izin verilmiş ve şimdilik bunlar arasından yalnız küçük sayıda bir kısım yurttaş tekrar Yunan uyrukluğuna alınmıştır. Yunan Komünist Partisi'nin ve diğer örgütlerin varlığını ve çalışmasını yasaklayan kanun kaldırılmış, bunların gazeteleri serbestçe çıkmaya başlamıştır. Memlekette sıkıyönetim uygulamasına ilişkin buyruğu ve karar-nameler kaldırılmıştır.

Hükümet parlamento seçimlerinin 17 Kasım'da yapılmasını kararlaştırdı.

Gerçi, bazı anti-demokratik kanunlar hâlâ yürürlükte kaldığı ve askersel diktatörlük cihazına hemen hemen ilişilmediği için, halkın serbestçe iradesini belirtebilecek koşullar henüz tamamiyle yaratılmış olmadı, ama memleketin politik partileri ve bu arada Yunanistan Komünist Partisi, yine de, bu seçimlere katılmaya karar verdiler. YKP, bütün sol ve demokratik güçlerin, eylemde birliği sağlamak üzere, memleketin daha ileri doğru demokratikleşmesine yardım etmek ve iç gericiliğin yeniden halka karşı harekete geçmesi gibi olası bir tehlikeyi önlemek üzere, öncelikle EDA (Sol Demokratik Birlik Partisi) (1) ile açık bir anlaşmaya vardı. YKP ve EDA, güçlerini ve eylemlerini, seçimlerde gericiliğe ciddi bir direniş göstererek memlekette gerçek demokrasiye ulaşma yönünde uyumlaştırmayı kararlaştırdılar. Bu konudaki ortak bildiride şöyle deniliyordu: «Asıl amaç, yurdumuzda gerçek bir demokratik düzen kurulmasını isteyen ve Yunanistanın ulusal bağımsızlığı uğrunda savaşı genişletilmesi için, tekellerin bukağılarından ve emperyalizme bağımlılıktan memleketin kurtarılması için savaşı bütün sol güçlerin ve akımların, bütün ilericihlerin çabalarını birleştirmektir.» Biz bu yazıyı kaleme aldığımız sırada, Yunanistan'da, Yunanistan Komünist Partisinin, Sol Demokratik Birlik Partisinin ve memleketin diğer sol ve demokratik örgüt ve gruplarının katıldıkları Birleşik Sol Cephe politik bağlaşımlı oluşmaktadır.

Birleşik Sol Cephe'nin Programında, Balkanlar ve Akdeniz kesiminde bir atomuz bölge yaratılması, Kıbrıs'ın bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünün savunulması ve Kıbrıs topraklarından bütün yabancı askerlerin çekilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Demek oluyor ki, Yunanistan'da şimdiki durum ve koşullar birçok bakımdan çelişkilidir. Cunta yenilgiye uğratılmış ve memleket yönetiminden uzaklaştırılmıştır. Fakat onun, halkı zincire vurmak üzere çıkarmış olduğu kanunlar hâlâ yürürlükte kalmaktadır. Diktatörlük rejimi bütün halk tarafından, politik partiler tarafından ve hükümet tarafından suçlanmıştır. Fakat bu rejimin elebaşları, Yunan halkını büyük acılara ve kayıplara sürükleyen baş suçlular, Kıbrıs halkının menfaatlerini satan ve çiğniyen hainler hâlâ mahkeme önüne çıkarılmış değildirler ve giderek bugün yeni bir darbe hazırlığı için plânlar kurmaktadır. Yunanistan'ın NATO askersel örgütünden çıkması kararı isabetlidir ve bu kararın kesin ve dönüşsüz olduğu defalarca açıklanmıştır. Bu böyleyken, Yunanistan'ı NATO'ya bağlayan zincirler, Yunan-Amerikan ve NATO antlaşmaları zincirleri hâlâ yerli yerindedir, topraklarımıza yerleştirilmiş bulunan nükleer silâh üsleri kompleksine de dokunulmuş değildir.

Bütün bunlar, Yunanistan'ın gelişmesinde iki ana eğilim arasındaki sert çatışmayı yansıtır. Bunun birincisi, gerçek demokrasi ve ulusal bağımlı-

(1) 1950 ve 1960'larda aktif bir eylem gösteren bu parti, Temmuzda askersel diktatöranın devirilmesinden sonra tekrar politik sahneye çıktı.

sızlık yolundan yürüme eğilimidir. İkincisi de, bu yoldan vazgeçerek, yönetici sınıfın çıkarlarına, dünya emperyalizminin çıkarlarına uyacak bir «demokrazi» yoluna dönme eğilimidir. Bugünkü Yunan hükümeti bu iki eğilim arasında, yol kavşağındadır. İlk adım atılmıştır, fakat hükümet daha ileri yürümekten kaçınmakta, memlekette hayatı gerçekten demokratikleştirmeye ve memleketin ulusal bağımsızlığını güven altına almaya yanaşmamaktadır. Şimdi onun başlıca amacı, olayların doğal akışını durdurmak ve bu akışı halkın isteklerine değil, kendi arkasında duran belirli politik güçlerin çıkarlarına uygun olacak hale getirmektir.

Yunanistan Komünist Partisi, yayımladığı seçimönü bildirisinde, bütün üyelerini, seçim kampanyasının ve seçimlerin memlekette demokrasiyi gerçekten güçlendirme etkeni halini alması için ellerinden geleni yapmaya çağırdı. Yunan komünistleri, aynı bildiride, halkın, gericilik ve faşizm güçlerine karşı savaşabilecek durumda olduğuna güvindiklerini belirttiler.

TKP MK Politik Büro üyesi Ahmet Saydan yoldaşın Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Budapeşte Hazırlık Toplantısında yaptığı konuşma

Sevgili yoldaşlar,

Avrupa'da soğuk harbin gerilemesi, barış ve güvenliğin güçlenmesi süreci aralıksız devam ediyor. Barış ve güvenliğin güçlenmesi aynı zamanda Avrupa'da emekçi yığınlarının daha geniş ölçüde demokratik haklarına kavuşması için elverişli şartlar yaratıyor. Barışçı, demokratik akımlar kuvvetlendikçe, faşizan, militarist güçlerin etkenliği de geriliyor.

Avrupa'da bu sürecin gelişmesinde Sovyetler Birliğinin, öteki sosyalist ülkelerin barıştan, güvenliğin güçlenmesinden yana çabaları büyük ölçüde yardımcı oluyor. SBKP genel sekreteri Brejnev yoldaşın Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Ford'la, Fransa Cumhurbaşkanı Ciscard D'Esteng'le yaptığı görüşmeler, bağladığı anlaşmalar, silâhlanma yarışını frenlemek, soğuk harbi daha da geriletmek bakımlarından çok olumlu sonuçlar veriyor, barış ve güvenlik sürecinin gelişmesine yardım ediyor.

Bir yandan da kapitalizmin bunalımlarının derinleşmesi süreci sürüp gidiyor. Kapitalizmin bunalımlarının derinleşme hızının artması, kapitalist alemin 1929–1933 yılları arasında görülen bir çöküntüye doğru yönelmesi, Avrupa Komünist Partileri için çok dikkatli olmalarını gerektiren bir durum da yaratıyor. Geçmişin acı tecrübeleri ile biliyoruz ki, kapitalizmin bunalımları yıkıma yaklaştıkça, faşist yöntemleriyle tekellerin açık diktaturasını kurmak eğilimleri de baş gösteriyor.

Büyük sermaye ve emperyalist çevreler tarafından yönetilen küçük faşist grupların saldırılarının başgösterdiği ülkelerden biri de Türkiye'dir. Kampalarda saldırı eğitimleri gören bu faşist gruplar fabrikalarda işçi militanlarına, sendikacılara, üniversite ve fakültelerde devrimci gençlere saldırıyorlar. Öte yandan bu faşist grupların saldırılarına karşı işçi sınıfı devrimci gençlik hareketini savunuyor. 14 sendika federasyonu 7 Aralık tarihinde yayınladıkları bir ortak bildiri ile bu tutumlarını açıkladılar. TKP programı ile, tezleri ile devrimci gençlik hareketinin Maocuların, anarşistlerin bozgunculuğundan arınmak için çaba harcıyor. Bu çabanın konkre sonuçları, devrimci gençliğin «silâhlı saldırılara kışkırtmak» için yapılan provokasyonlara düşmemesi ile beliriyor.

Faşist grupları geliştiren işbirlikçi çevreler bir yandan da parlamento

seçimlerinin yenilenmesine yanaşmıyorlar. Anti-komünizmi hâlâ kullanmakta direnen bu en gerici çevreler, parlamento seçimlerinin yenilenmesiyle daha da büyük bir yenilgeye uğrayacaklarını görüyorlar.

Türkiye'de anti-komünizm bayraktarlarının, işbirlikçi çevrelerin bu gerilemesini sağlayan etkenlerden biri de Avrupa'da barış ve güvenliğin güçlenmesidir.

Avrupa'da barış ve güvenliğin güçlenmesinde komünist ve işçi partilerinin rolü büyüktür. Komünist ve işçi partilerinin eylem birliği ile hareket etmeleri, dayanışmaları, proletarya enternasyonalizmi, Marksist-Leninist partilerinin yenilmez büyük gücüdür. Danışma toplantıları bu birliği güçlendiriyor. Düşman bu dayanışmayı, proletarya enternasyonalizmini yenmek için boşuna çaba harcıyor.

Bu bakımdan Avrupa komünist ve işçi partilerinin ADC'nin başkenti Berlin'de yapacakları konferans büyük bir önem taşımaktadır. Bu konferansın gecikmeden gelecek yılın ilk altı ayında yapılması doğru olur.

Konferans belgelerinin hazırlanması için bir Redaksiyon komisyonunun ve bir çalışma grubunun kurulması gereklidir. Redaksiyon komisyonuna isteyen her kardeş parti katılmalıdır.

Konferansta konkre politik bir program kabul edilmelidir. Bu programda sosyalist ülkelerin, barışın korunmasında, insanlığa ilerleme ve emperyalizmi yenme olanaklarını sağlamada tarihsel rolleri belirtilmeli. Kapitalizmin bunalımlarının hızlandığı bugünkü aşamanın nitelikleri çizilmeli. Komünistlere, bugünkü aşamada bütün barışçı, demokratik, anti-emperyalist güçleri bir araya getirmenin yolları gösterilmelidir.

Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Hazırlık Toplantısının Budapeşte'de yapılmasını sağladıklarından ve gösterdikleri konukseverlikten ötürü Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesine candan teşekkürlerimizi sunarız.

**TKP MK Politik Büro üyesi Ahmet Saydan yoldaşın
Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK organı
«Nepszabadsag» gazetesine verdiği mülâkat**

Soru: 1974 yılı Avrupa Güneyinde önemli değişmelerin yılıdır. Barış, güvenlik ve ulusal bağımsızlığın güçlendirilmesi bakımından partiniz en önemli yurtiçi ödev olarak ne görüyor?

Cevap: Türkiye Komünist Partisi'nin çözmeğe çalıştığı en önemli sorun, emperyalizme bağlı en gerici politik güçlerin, yerli-yabancı büyük sermayenin, büyük toprak beylerinin zümresel çıkarlarını temsil edenleri daha da geriletmektir, demokratik haklardan yana, bunların genişletilmesine taraftar anti-emperyalist bütün güçleri bu hedefe yöneltmektir.

14 Ekim 1973'te yapılan parlamento seçimleri, onu izleyen 9 Aralık yerel seçimler bu gibi eylem için yığınsal bir temelini varlığını ispatlamıştır.

29 Aylık kanlı bir sıkıyönetim terörünün yenemediği, Kıbrıs saldırısının kabarttığı şovenist dalgaının hedefinden şaşırtmadığı işçi sınıfının nicel ve nitel bakımlardan gelişen sınıf savaşının paralelinde öteki demokratik güçler, bu arada devrimci gençlik daha cesaretle savaşa atılmak imkânlarını buluyorlar.

İşçi sınıfı yalnız güncel hedefler için değil, sendikalaşma, sendikaları burjuva ajanlarından, sarı yöneticilerden temizlemek gibi politik hedefler için de mücadele ediyor. Dürüst, her türlü baskıdan uzak referandum hakkının uygulanmasıyla kendi öz sınıfsal nitelikte sendikalarında örgütlenmek istiyor.

Bugünlerde yurt ölçüsünde gelişen zincirleme grevlerin ana hedefi budur. Bu grevler hükümetin, açık-gizli polisin, provokatörlerin, sarı sendikacıların, gangster çetelerinin saldırılarına göğüs gererek çok zor, yer-yer kanlı şartlarda yürütülüyor. İşçi sınıfını bu hedeflerinden şaşırtmak için körüklenmek istenen anti-komünizm, milliyetçilik gibi şaşırtmalar burjuvazinin eskiden elde ettiği sonuçları vermiyor. Aksine, bu grevler işçi sınıfının birliğini geliştiren bir ortam içinde sürüyor. Bu grevlere bütün sendikalara üye işçiler, komünistler, sosyalistler, partisiz yurtseverler elbirliğiyle katılıyor. İşçi sınıfının birliğine yönelik bu savaş sıra-sıra «sosyalist» partiler kurmakla işçi hareketini parçalamak isteyenlerin işçi sınıfına yabancı kaldıklarını da ortaya koyuyor. İşçi hareketi emperyalizm ajanlarının uyguladıkları faşist saldırılara karşı devrimci gençliği savunuyor. 14 sendika federasyonunun bu yöndeki bildirisi, işçi sınıfının daha yüksek politik bir savaş aşamasına ulaştığını gösteriyor.

Yeryüzünün enflasyonunun en hızlı olan ülkelerden biri Türkiye'dir. En-

flâsyonun hızı bu yıl % 25,9'a ulaşmıştır. Bazı uzmanlara göre ise, enflasyon % 35'i bulmuştur. Emekçi yığınların yoksullaşma süreci durmadan hızlanıyor. Büyük sermayenin, toprak beylerinin sağladığı birikimler bu oranda artıyor.

Türkiye, emperyalizmin bütün politik-askersel-ekonomik sistemlerine, NATO'ya, CENTO'ya, Ortak Pazara bağlı, dolayısıyla kapitalizmin derinleşen genel bunalımlarına açık bir ülkedir. Silâhlanma yarışı milli gelirin önemli, bütçelerin aslan payını yutuyor.

1974 yılının bütçesi 80 milyar TL. civarındaydı. Gelecek yılın bütçesi 125 milyar TL olacaktır. 45 milyarlık bu büyük artış yeni-yeni fiyat yükseltmeleriyle emekçi yığınların sırtından sağlanacaktır. Bir yandan da karşılıksız para basılacaktır. Bu artış yatırımların artırılmasına, emekçi halkın kalkınmasına ayrılmamıştır. Silâhlanma yarışına, büyük tekellerin vurgunlarına gidecektir.

İşbirlikçi burjuvazinin yarattığı bunalımlar öylesine derinleşmiştir ki, bu zümrenin temsilcisi olan politikacılar artık sürekli bir hükümet kurmak imkânlarını bile önemli ölçüde yitirmişlerdir. Eskiden hükümeti elde etmek için birbirleriyle yarışan burjuva partileri şimdi hükümetten kaçmak için birbirleriyle yarışıyorlar. Bunalımların süratle derinleşmesi militarist kliğin müdahale veya darbe tehlikesini artırıyor.

Öte yandan, Sovyetler Birliğinin, öteki sosyalist ülkelerin sağladığı yu-
muşama, soğuk harbin gerilemesi, emperyalizmin bunalımlar içinde zayıflama sürecini hızlandırıyor. Bu gelişme, Türkiye'deki devrimci ve demokratik güçlerin savaşı için daha elverişli bir ortam yaratıyor, anti-komünizm silâhını körleştiriyor.

Türkiye Komünist Partisi, Türkiye İşçi Partisi yasaklanmıştır. Parlamento seçimlerinde burjuva partileri egemen olacaktır. Ne var ki, burjuvazide derin bir bölünme vardır. Ulusal sanayi burjuvazisinin liberal kolu demokratik hakların genişletilmesinden yanadır. Burjuvazi, egemenliğinin, kapitalizmin gelişmesinin, feodalite kalıntıları, faşist İtalya'dan aktarılmış kanun maddeleri, terör ve baskı şartlarında geliştirilemeyeceğini görüyor. Bir toprak reformuyla iç pazar açmak, işçi sınıfının partisine, TKP'sine, öteki demokratik akımlara serbestçe örgütlenmek hakkının tanınmasını, kanunların faşist maddelerden temizlenmesini bugünkü toplumsal gelişme aşamasında kaçınılmaz buluyor.

TKP, bu şartlarda maksimalist bir platformla değil, toplumun demokratik yönde gelişmesini sağlayacak tezlerle savaşa atılıyor. Ulusal burjuvazinin ileri adımlarını destekliyor.

Bugün artık Türkiye'de seçimler sonunda ulusal burjuvazinin politik gücünü temsil eden akımın tek başına iktidara gelme ihtimali belirmiştir. Bundan ötürü seçimlerin yenilenmesi ileri bir adım niteliğindedir. TKP,

sıkıyönetim terörlerine katılmamış, demokratik haklardan yana olanlardan bir seçim hükümetinin kurulması, sıkıyönetimin kaldırılması gibi minimal bir seçim platformunu uygulamaya çalışıyor ve seçimlerin yenilenmesi platformu etrafında bütün demokratik, yurtsever, ilerici, sosyalist güçleri eylem birliğine yöneltmek için çaba harcıyor.

Birkaç gün sonra geride bırakacağımız yılda ve yeni yılda TKP'nin çözümlemeğe çalıştığı sorunlar özetle bunlardır.

21. 12. 1974

TÜSTAV

Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Budapeşte Toplantısı ve sorunlarımız

A. S.

Avrupa komünist ve işçi partileri bir konferans tertiplemek kararındadırlar. Karar Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Varşova Toplantısında alındı. Varşova'da ayrıca toplantının Alman Demokratik Cumhuriyeti başkenti Berlin'de yapılması kararlaştırıldığı gibi, ikinci bir hazırlık toplantısının yapılması da kararlaştırıldı. İkinci toplantı Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de yapıldı.

Varşova'da olduğu gibi Budapeşte'de de Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Toplantısı tam bir demokratik hava içinde geçti. Türkiye Komünist Partisi'nden bir delegasyonun da katıldığı toplantıda, bütün delegasyonlar tam bir özgürlük içinde ve istedikleri gibi konuştular, usul konularında saatlerce münakaşa ettiler. Fakat emperyalizme karşı savaşmak, Avrupa'da ve dünyada barışı kuvvetlendirmek, komünist ve işçi hareketini, halkların ulusal kurtuluş savaşlarını desteklemek konularında hiç bir fikir ayrılığına rastlanmadı. Bütün partiler bu konularda tam bir fikir birliğindedirler.

Avrupa komünist ve işçi partilerinin barış ve güvenlikten, ulusal kurtuluş hareketinden yana akımları desteklemeleri neden önemlidir? Önemlidir, çünkü komünistler, Marks'ın, Lenin'in öğretisine bağlı olanlar, barışın, güvenliğin, sosyalizmin, sosyal ilerlemenin, ulusal kurtuluş hareketlerinin, emperyalizme karşı savaşın en kararlı, en yorulmaz, taviz vermez savaşçılarıdır. Emperyalizmin, komünistlere, proletarya enternasyonalizmine saldırımları rasgele değildir. Büyük burjuvazinin, emperyalizmin, işçi sınıfına, komünistlere, Marksizme, Leninizme bağlı olanlara karşı yürüttüğü sınıf savaşının bir parçasıdır.

Budapeşte Toplantısında Avrupa komünist ve işçi partilerinin birliği daha da güçlendi. Bu demektir ki, Avrupa'da barış ve güvenlik daha da kuvvetlendi. Barış ve güvenliğin güçlendiği her yerde demokratik haklar için işçi sınıfının yürüttüğü savaş daha da kuvvetlenir.

Türkiye Avrupa'da ve dünyada güçlenen barış ve güvenlik hareketinin dışında değildir. İşbirlikçi burjuvazi emperyalizmin bütün politik, ekonomik ve askersel sistemlerine bağlı olmasına rağmen, Türkiye'de gerek uyanık kamuoyu, gerekse devrimci akımlar Avrupa'da ve dünyada gelişen barış ve güvenliğin sosyalist ülkelerin başarılarının etkisindedir.

Portekiz'de devrilen, İspanya'da sallanan, Şili'de kanlı çehresi demaske

olan faşizm ve onu doğuran emperyalizmin hâlâ olânakları vardır. Özellikle Güney Kore, Güney Vietnam ve Türkiye gibi ülkelerde.

Türkiye'de İrmak hükümetinin işbaşına getirilmesi ile emperyalizmin büyük burjuvazinin saldırıları daha da yoğunlaştı. Bu saldırılar hangi yönde belirdi? Önce bizzat burjuvaziğin parlamentosuna karşı: Bilindiği gibi Türkiye'de parlamento ve parlamentarizm, işçi sınıfına, köy ve kent emekçilerine, devrimci güçlere kapalı, burjuvazinin hegemonyasında bulunan politik bir kurumdur. Parlamentoda işçi sınıfının, köy emekçilerinin örgütlerinin hiç bir gerçek temsilcisi yoktur. Bazı işçi haklarını, demokratik hakları savunan çok az sayıda parlamenter vardır. Bunların sesi azılı gericiğin ezici çoğunluğu karşısında her zaman ezilmeye, boğulmaya mahkûmdur. Ama bu pek cılız azınlık bile işçi sınıfının, köy ve şehir emekçilerinin partilerinin, örgütlerinin savaş hedeflerini tam olarak yansıtmaz. TKP yarım yüzyılı aşan bir zamandan beri yasaktır. TIP kapatılmıştır. İşçi sınıfının legal alanda örgütü ve parlamentoda temsilcisi yoktur. Oysa işçi sınıfı üretimde dolayısıyla toplumda, sosyal, ekonomik ve politik alanlarda başı çeken güç olduğundan bu gücünün oranında parlamentoda temsil edilmesi gerekir. Ayrıca köy ve şehir emekçileri toplumun ezici çoğunluğunu teşkil ediyorlar. Buna karşılık parlamentoda gerçek temsilcileri yoktur. Parlamento çoğunluğu burjuvazinin, büyük sermayenin, işbirlikçilerin, büyük toprak beylerinin elindedir.

Ne var ki işbirlikçiler çelişkilerinin açmazında kendi anayasalarını, yasalarını ve parlamentolarını bile inkâr etmekten geri kalmıyorlar. İrmak hükümetinin kurulması, parlamentodan güvenoyu almamasına rağmen iktidara yerleşmesi, atamaları yapması, bütçe tasarısını hazırlaması, bütün devlet ve hükümet organlarına egemen olması şu gerçeği bir daha doğruluyor: Burjuvazi sınıfsal çıkarlarına hizmet ettiği müddetçe parlamentarizme ve parlamentoya bağlıdır. Parlamento ve parlamenter kurumlar sınıfsal çıkarlarını zedeler duruma gelince burjuvazi parlamentosunu ve yasalarını da tepeler, açık veya dolaylı faşist yöntemlerle halka karşı sermayenin hegemonyasını sürdürmekten kaçınmaz.

Parlamentoya rağmen iktidarda kalan İrmak hükümetinin örneği, devrimci güçlere parlamentonun gerici çoğunluğunun oyuna baş vurmadan iktidara gelmek geleneğini de yaratıyor.

Veryüzünün bütün komünistleri gibi Türkiye Komünist Partisi işçi sınıfının, emekçi halkın irade ve isteklerine, eğilimlerine bağlı ve saygılıdır. Onların istek ve eğilimlerine karşı bir diktatüre kurmayı düşünmez. Fakat bu, burjuva parlamentarizmine bağlılık anlamına gelmez. Sorun, TKP'nin yeni program tasarısında da belirtildiği gibi, parlamento çoğunluğunu büyük burjuvazinin, toprak beylerinin egemenliğinden kurtarmakta, ulusun ezici çoğunluğunu teşkil eden işçi sınıfının, emekçi yığınların kurtuluş

mücadelesine yardım yapmakta, emperyalizme karşı savaşın, kalkınmanın bir aracı haline getirmekte yoğunlaşıyor.

Bu yönde Türkiye'de 14 Ekim ve 11 Aralık seçimlerinde de beliren büyük bir yığınsal birikim vardır. Komünist Partisi legal çalışmak ve seçimlere katılmak olanaklarından yoksun olduğundan emekçi halktaki bu birikimden CHP istifade etti. TKP buna karşı çıkmadı. Hattâ mevcut şartlara göre en ileri taktiğin, AP, DP, CGP, MHP ve MSP yöneticileri gibi işbirlikçi politikacıların yenilgisini sağlamak, demokratik haklardan yana adayların kazanmasını kolaylaştırmakta belirlediğini savundu. Bu durumda seçim sonuçları politik durumu gerçek bir biçimde yansıtmadı. AP yöneticilerinin düzeyinde olan politikacıların yenilgilerinin ve gericilere karşı olanların kaydettiği başarıların hangi ölçüde TKP'nin, sosyalist akımın veya burjuva reformistlerinin elde ettiğini açıkça belirtmedi. Fakat TKP'nin sürdürdüğü kampanyanın gericilerin yenilgiye uğramasında, devrimci, demokratik ve sosyalist fikirlerin geniş emekçi yığınları arasına yerleşmesine ve devrimci anti-emperyalist bir birikimin sağlanmasına yardım ettiğine de şüphe yoktur.

Bugün gerici politikacıların AP, DP, CGP, MSP yöneticilerinin seçimlerden kaçmaları geniş halk yığınlarında mevcut devrimci anti-emperyalist bu birikimin bir sonucudur.

Büyük burjuvazinin politik güçleri emperyalizmin Türkiye'deki açık zora, şekilsel parlamentarizmi bile bir yana bırakan, açık faşizme dayanan plânlarını yeniden uygulamaya koyulmuşlardır. Fabrikalarda, fakülte ve üniversitelerde faşist komando saldırılarının yoğunlaşması bu plânların uygulanmasından başka birşey değildir. Sıkıyönetim devrinin eli kanlı bakanlarından kurulan, iç işlerinde Mukadder Öztekin gibi sıkıyönetim devrinde kanlı yöntemleri ile tanınan bir bakanı olan İrmak hükümeti işbaşına gelir gelmez komando saldırıları birden bire yoğunlaştı. Senaryo gereğince sahneye giren Genel Kurmay Başkanı Sancar Yılbaşısı mesajında darbecilerin ağız pelesengi «sağ-sol çatışması» edebiyatı yaptıktan sonra açıkça askersel bir darbe tehdidinde bulundu.

CHP'nin 22. Olağan Kurultayı bu ortamda yapıldı. Kurultayda CHP'nin «demokratik sol» bir parti olduğu bir daha doğrulandı. Demokratik solun açık bir tarifi yapılmadı. Yalnız Kurultayda oybirliği ile kabul edilen Ana Sorunlar raporunda «ülkümüz kimsenin kimseyi ezemeyeceği, sövmeyeceği, halkça bir düzen kurmaktır» deniyor. CHP yöneticileri bu sloganla seçimlerde bir hayli oy topladılar. Sloganın yığınları çekici niteliğini iyice kavramış olduklarından Kurultayda bunu bir daha halka duyurmak zorunluğunu duydular. İktidarda olduğu zaman bile demokratik bir toprak reformu plânını halka veremeyen, sosyal adalet anlayışı tarım ürünleri taban fiyatlarını artırmaktan öteye geçmeyenlerin sosyalizmin iyice soyutlaştırılmış sloganları ile konkre bir kalkınmayı başaramayacakları mey-

dandadır. Sosyalizm bu sloganları gerçekleştirmenin yol ve yöntemlerini de ortaya koyar. Bundan ötürü memleketi kalkındıracak niteliktedir. CHP kurultayında «demokratik sol»a açıklık vermek ve onu programlaştırmak isteyen kolun önde gelenleri Parti Meclisinden elendiler. Bazı konuşmacılar Kurultay kürsüsünden faşizm tehlikesinden söz ettiler. Ne var ki bu gibi bir tehlikenin varlığı Ana Sorunlar raporuna girmedi.

Kurultaydan sonra CHP Gençlik Kolları yaklaşan faşist tehlikeye karşı çıktılar ve anti-faşist bir cephe kurulması gereğine katıldılar. Faşist saldırıların yoğunlaşması İstanbul'da öğrenci Aydın Şahin'in, Adana'da genç işçi Hüseyin'in Türkiye'nin faşist komandoları tarafından öldürülmesi devrimcileri geniş ölçüde anti-faşist bir cephe fikrine yaklaştırdı. Birleşme, cepheleşme fikri, İrmak hükümetinin, gizli açık polisin bu cinayetleri komandolarla birlikte tertiplemediği açıkça anlaşıldığı oranda daha da kuvvet kazandı. Ankara'da dört devrimci öğrenci derneği faşizme karşı cephe kurmaya girişti. Daha önce 14 sendika federasyonu devrimci gençliği faşist saldırılara karşı koruyacağını açıklamıştı.

Türkiye Komünist Partisi daha 1968'lerde, 12 Mart öncesi faşist saldırılar yoğunlaştığı devirde faşizmi önlemek için bütün devrimci güçler arasında işbirliği uyarılarında bulunmuştu. Bu uyarıları son saldırılar karşısında bir daha tekrarladı. TKP hiç bir zaman anti-faşist bir cephe hareketinin tekelliliğini iddia etmedi. Kaçınılmaz bir zorunluk olan anti-faşist cephe geniş forumlarla, değişik akımlar arasında asgari müşterekleri bu la bula kurmaya çalışmakla başarıya ulaşabilir.

Bu alanda geçmişin acı deneyleri vardır. Bazı örgütlerin ileri atılıp şu veya bu yönde cephe kuruluğunu ilân etmeleri ve öteki örgütleri de cepheye birleşmeye çağırımları hiçte beklenen sonuçları vermemiştir. Aksine cephe hareketinin güdük kalması, gereken anlamda ve genişlikte anti-faşist, anti-empyalist cephelerin kurulamaması ile sonuçlanmıştır.

Bu deneylerden ders çıkarmak gerek. Demokratik hakların genişletilmesi, faşist saldırganların yenilgiye uğratılması için kurulacak bir cephenin bugün artık geniş halk tabakalarında bir dayanağı vardır. Bunu hesaba katmak bu geniş halk dayanağını iyi kıymetlendirmek ve onu aktif bir güç haline getirmenin yollarını arayıp bulmak lâzım. Sendikalar emekçi yığınları harekete getirmenin en sağlam yollarıdır. TKP örgütleri bu amaç için başı çeken güç olarak belirmek durumundadırlar. Egemen çevreler, gerici politikacılar, militaristler 29 aylık bir sıkıyönetim faşizmi devrinde olduğu gibi, misli az görülen bir enflasyon ve pahalılıkla da demaske olmuşlardır. Bugünkü düzeni daha da kanlı yürütmek isteyen faşist saldırılarının içyüzünü geniş halk yığınlarına göstermek, onları aydınlatmak ve harekete geçirmek için yığınsal bir dayanak, olumlu bir ortam vardır.. Anti-faşist cephe bu taban üzerinde geniş forumlarla örgütlenmelidir.

Faşizmin, emperyalizmin bir yaratığı olduğunu hiç bir zaman unutmuyoruz. Faşizmin bu kökenini geniş halk yığınlarına her zaman ve her yerde hatırlatmak bir zorunluktur. Bu yapılmadı mı faşizme karşı cephe hareketi gerçek amacına ulaşamaz, yalnız sonuçlarla, görüntülerle uğraşır durumundan kurtulamaz.

TÜSTAV

Sınıf partisi, «yığın» partisi

A. Saydan

Örgütsüz savaş yürütülemeyeceği evrensel bir gerçek olarak bilinmesine rağmen sosyalist akımda örgütlenme her zaman çözümlenmesi gereken bir sorun olarak belirmiş ve çoğu zaman da yanlış çözümlere bağlanmış-
tır. Örgütlenme ideolojik, teorik bağlantılara, inançlara yakından bağlı bir sorundur. Burjuvazinin, küçük burjuva akımlarının kendilerine göre ideolojileri vardır. Bu ideolojiler herşeyden önce sınıfsal, zümresel çıkarlarının sağlanmasını öngörür. Emekçi halkı bu sınıfsal çıkarlara bağlamak, onları burjuva partilerinde örgütleyerek, emekçileri burjuvazinin çıkarlarına hizmet eder durumuna getirmek burjuvazinin başlıca hedefi olduğuna göre, örgütlenme sorunu da buna göre çözümlenir. Burjuvazi ve küçük burjuvazi emekçi yığınları kendi sınıfsal menfaatlerinin tersi bir yönde örgütlenmeye zorlamak için kullandığı başta gelen ideolojisi oportünizmdir. Demagojidir.

Burjuvazi bu oportünist, demagojik ideolojisini ve kendi sınıfsal çıkarlarına göre ayarlanmış olan politikasını halk yığınlarına dayatmak için elinde tuttuğu tarihsel şartlardan faydalanır ve sık sık yığınları çekebilecek «kahramanlar» «çekici kutuplar» yaratmasını bilir. Bu konuda hemen ayak üstü örnekler verilebilir. Fransa'da de Gol, Türkiye'de son günlerde Ecevit gibi. Burjuvazide örgütlenme hep bu «lider»lerin gölgesinde ve onların demagoji gücüne göre ayarlanır. Yıpranan »lider« yerine yenisi geçirilir, şahıslar değişir, ama burjuvazinin, sermayenin hegemonyası sürüp gider. Şüphe yok ki burjuvazinin bu taktiği mutlak değildir, sonuna kadar da süremez. Kapitalizmin içinde bocaladığı ve gittikçe artan bunalımları, burjuvazinin kendi partisine yığınları çekme taktiğinin sonsuz olmadığını gösteriyor.

Burjuvazinin «sol» sayılan kolu, gerek yurt gerekse dünya ölçüsünde bugüne kadar örgütleri eliyle köklü reformları, devrimci tedbirleri yapmayı başaramamıştır.

Almanya Sosyal-Demokrat Partisinin (SPD) yöneticileri 1959'da Bad-Godersberg'de yaptıkları kongrede «partinin sınıfsal niteliğini sağlayan son kalıntıları» da sildiler, partiye «yığınsal» bir nitelik verdiler. Sağcı yöneticilerin etkisinde Almanya Sosyal-Demokrat Partisi çoktan sınıfsal bir parti niteliğini yitirmişti. Ne var ki program ve tüzüğünde hâlâ partiye sınıfsal nitelik sağlayan bazı hükümler vardı. Bad-Godersberg kongresinde kabul edilen programda bu kalıntılar da silindi.

Türkiye'de burjuvazinin »sol« kanadının partisi sayılan CHP de bir «yığın partisi» olmak iddiasındadır. CHP esasen hiç bir zaman sınıfsal nitelik taşımamıştır. CHP kurulduğu günden bu yana Türkiye'de sınıfların

varlığını inkâr etmiştir. Türkiye'de sınıfların varlığını yalnız, faşist İtalya'dan 141 ve 142. maddeleri getirirken kabul etmek zorunda kalmıştır. Bu maddelerde bir sınıfın öteki sınıflar üzerinde hakimiyet kurması yasaklanır. Sınıf savaşında işçi sınıfını daha iyi ezmek, onu öncü partisinden TKP'den yoksun bırakmak, büyük sermayenin, büyük toprak beylerinin yani burjuva sınıfının egemenliğini faşist yöntemlerle korumak için 141 ve 142. maddelerde sınıfların varlığı kabul edilmiştir. CHP'nin yeni yönetimi bu maddelerin kaldırılmasından yanadır. Bu da yurt için olumlu bir gelişmedir.

Son kongresinde de CHP'nin bir «yığın» partisi olduğu tezi üstün geldi. Partiye en az ölçüde sınıfsal nitelik vermek isteyenler yönetim kademelerinden uzaklaştırıldılar.

Demek oluyor ki burjuvazinin sol koluna bağlı siyasal örgütlerinin niteliği «yığınsal» olmaktadır. Yani aynı zamanda hem emekçilerin, hem orta tabakaların, hem bürokrasinin, hem burjuvazinin, hem kısmen büyük burjuvazinin, hem topraksız köylünün, hem de toprak ağalarının partisi olmaktadır!

Son kongresinde de CHP'nin bir «yığın» partisi olduğu tezi üstün geldi. geniş olmamakla beraber, esas nitelik sınıfsal değil, «yığınsal» olmak eğilimleridir.

İşçi sınıfı başta gelen üretken, toplumun gelişmesini sağlayan, bütün kıymetleri yaratan sınıf olduğundan, bir parti ancak işçi sınıfının politik örgütü olduğu takdirde devrimci nitelik kazanabilir. Yani devrimci partinin başlıca niteliği işçi sınıfının partisi olmaktadır.

Yalnız bu niteliği taşıyan partiler devrimci bir programı meydana getirebilmişler ve bu programı uygulayabilmişlerdir. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ni Rus işçi sınıfının Bolşevik Partisi başarmıştır. İkinci Dünya Harbi'nden sonra kurulan sosyalist ülkelerde Marksist-Leninist komünist ve işçi partilerinin öncülüğünde demokratik devrimler yapılmış, gelişmekte olan sosyalist toplum kurulmuş, komünizmin maddi temelleri atılmaya başlanmıştır.

Küba ancak Komünist Partisinin önderliğinde sosyalist toplumu kurmak gibi büyük devrimci bir ödevi başarma yoluna girmiştir.

Emperyalizmin boyunduruğundan kurtulan birçok Asya, Afrika ülkeleri ulusal kurtuluş devrimini başarmak düzeyindedirler. Bu ülkelerde işçi sınıfının hegemonyası henüz zayıf olduğundan kapitalist olmayan gelişme yolunda birçok zigzaglar çizilmektedir.

İşçi sınıfı toplumun öncüsü olduğundan ancak onun partisi hegemonyayı elde ettikten sonradır ki, sağlam temeller üzerinde bir halk iktidarı kurulabiliyor. Çünkü işçi sınıfı kendi sınıfsal menfaatleri ile birlikte köy

emekçilerinin, köylülüğün, şehir emekçilerinin, orta tabakaların menfaatlerini de savunabiliyor.

Oysa «yığınsal» partilerde bu nitelik yoktur. Bu gibi burjuva, küçük-burjuva partilerinde bu görüntünün tam tersi bir durum vardır. Burjuvazi, emekçi yığınlarına dayanarak, onları sömürmeye yönelik bir düzeni ayakta tutmayı politik hedef edinmiştir.

Ayrıca «yığın» «halk» deyimleri de karışık ve karmaşıktır. «Halk» ve «yığın» deyimlerinde burjuvazi de vardır, küçük burjuvazi de, orta tabakalar da, işçi ve emekçiler de. Bütün bu sınıf ve zümrelerin çıkarları çoğu zaman birbirine karışmıştır. İşçileri sömüren bir işletmeci ile sömürülen işçilerin çıkarları çatıştığında burjuva partileri solcu bile olsalar her zaman patronları, sermayecilerin yanını tutmuşlardır. Böylece burjuva partileri her zaman büyük yığına karşı sömürücü bir azınlıktan yana olmuşlar ve olmaktadır. Bundan ötürü de burjuva partileri bilimsel anlamda hiç bir zaman bütün ulusun, bütün halkın partisi olamazlar.

Oysa işçi sınıfının sınıfsal partileri bütün ulusun, bütün halkın partisi olabiliyorlar. Çünkü emperyalizme, işbirlikçilere, büyük tekellere, holdinglere karşı savaşmak bütün ulusun menfaatlerini savunmak anlamına geliyor. Bu sömürücüler orta tabakaları da, küçük burjuvaziyi de, ulusal dediğimiz burjuvaziyi de sömürüyor. Oysa bütün ulusun menfaatlerini savunma niteliği kendilerini solcu ilân eden burjuva partilerinde yoktur. Veya bu nitelik pek az ve her zaman kompromilere kurban edilecek derecedir.

TKP işçi sınıfının sınıfsal partisidir. İşçi sınıfının emperyalizme, büyük sermayeye, toprak beylerine karşı savaşını Marksizm-Leninizm ilkelerine göre, yurdun gerçeklerini gözönünde tutarak örgütler. TKP bu sınıfsal niteliği ile aynı zamanda köy emekçilerinin işçi sınıfı ile bağlaşıklığını örgütlemeyi amaç edinen bir partidir. TKP bu nitelikleri ile bütün emekçilerin, bütün ulusun çıkarlarını savunan bir partidir. Emperyalizme, yerli yabancı büyük sermayeye, toprak beylerine karşı savaşı en şaşmaz bir biçimde yürütülen, emperyalizme karşı ulusal bağımsızlığı en tavizsiz bir biçimde savunan parti TKP'dir.

Burjuva partileri halk yığınlarını kendi sınıfsal menfaatlerine karşı demagoji ile saflarına çeker, onları basamak haline getirir dedik. Son yıllarda «sosyalist» veya «işçi» adıyla kurulan partiler hiç bir zaman işçi sınıfı ile bütünleşmediler. İşçi sınıfının değil, orta tabakaların aydınların partisi durumuna geldiler.

Oysa işçi sınıfının partisi, işçi sınıfının savaşı içinde örgütlenir ve gelişir. Kadrolarını bu savaşın içinde bulur ve eğitir. İşçi sınıfının bağlı olduğu sıkı disiplin ve disiplinle düşmana karşı savaşmak işçi sınıfı partisinin değişmez niteliğidir. Ne var ki, işçi sınıfının sınıfsal partisi ancak disiplini

ve sınıfsal niteliği ile yığınsal bir parti olduğu takdirde tarihsel ve ulusal ödevlerinin üstesinden gelmek olanaklarını buluyor.

Bu ödevlerin başında bütün yurtsever, demokratik haklardan yana güçleri emperyalizme, büyük burjuvaziye, işbirlikçilere karşı eylem birliğine yöneltmek geliyor. Burjuvazinin «sol» kanadı hakkında yukarda söylediklerimiz, yani bu «sol» kolun aslında burjuva egemenliğini sürdürmek çabasında olması, onunla muayyen hedefler etrafında ittifaklar kurmaya, veya onun ileriye doğru attığı adımları desteklemeye engel değildir. Hatta bu gibi ittifaklar veya desteklemeler bugünkü aşamada zorunluktur.

Ne var ki, cephe politikası birçoklarının zannettiği gibi basit değildir. Burjuvazinin «sol» kolu veya küçük burjuva akımları ile ittifaklar kurarken unutmamak gerek ki, cephe veya ittifak şartlarında bile cephe ortağı burjuvazi sınıf savaşını sürdürmeye devam eder. Sınıf savaşı belki şekil değiştirir, bazı yumuşak biçimlere bürünür, ama durmaz. Fransa'da Komünist Partisi ile sosyalist ve sol radikaller arasında geçen olaylar en konkre şartlarla ve belgelere bağlı cepheleşmelerde bile, burjuvazinin, işçi sınıfının öncü partisine karşı sınıf savaşını durdurmadığını gösteriyor. Fransız Komünist Partisi yöneticileri cephe politikasında dürüst davrandılar. Verdikleri sözü tuttular. Ara seçimlerde sosyalist ve sol radikal adayları desteklediler. Fakat sosyalistler ve sol radikaller komünistlerin zararına kendi saflarını kuvvetlendirmeye koyuldular. Oysa yapılacak şey, gerçek bir cephe politikasına bağlı olanların gideceği yol, aldanıp da büyük burjuvazinin demagojisine aldanan emekçileri uyarmak ve büyük burjuvazinin zararına güçlenmekti.

Emperyalizme, faşist tehlikeye, büyük burjuvaziye karşı burjuva akımları ittifak kurarken, komünistler için ideolojik bakımdan güçlenmek ve kadroları ona göre eğitmek, devrimci uyanıklığı elden bırakmamak daha

**«Yeni Çağ» dergisinin 1974 yılına ait 12 sayısında
çıkan yazılar (Sayı 1-12)**

	Sayı	Sayfa
Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin çalışmalarını inceleme toplantısıyla ilgili bildiri	2 . . .	85
Varşova Antlaşmasına dahil devletler Politik Danışma Komitesinin toplantısı	6 . . .	451
Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Danışma Toplantısı belgeleri	12 . . .	956
Avrupa kapitalist ülkeleri komünist ve işçi partileri konferansı	3 . . .	204
Dünyada barış	1 . . .	1
Okuyucuya birkaç söz	5 . . .	317
<i>H. Arnedo Alvares:</i> Büyük Oktobr ve çağdaş devrimci pratik	11 . . .	886
<i>G. Danelius:</i> Barış, devrim ve komünistlerin sorumluluğu	4 . . .	259
<i>P. Gensous:</i> Uluslararası sendika hareketinde yeni belirtiler	7 . . .	530
<i>T. Jivkov:</i> Otuzuncu yıldönümü doruğundan	9 . . .	697
<i>F. Kulakov:</i> Leninci tarım politikası ve SSCB'deki uygulaması	10 . . .	795
<i>S. Luvsan:</i> Asya'da kolektif güvenlik zamanımızın buyruğudur	4 . . .	267
<i>K. Mendes:</i> Faşizm zincirlerini kıran Portekiz	6 . . .	468
<i>B. Ponomaryov:</i> Uluslararası durum ve devrimci süreç	5 . . .	435
<i>M. Rayman:</i> Barış, harp ve devrim	8 . . .	613
<i>D. Urbani:</i> Dünyayı açıklayan ve değiştiren öğretisi	2 . . .	87
<i>E. Honeker:</i> Sosyalist devrim yolunda	10 . . .	781
<i>Y. Sedenbal:</i> Savaş ve utku yolu	11 . . .	865
<i>N. Şau:</i> Anti-emperyalist cephe ve Arap kurtuluş hareketi	9 . . .	703
<i>V. Şçerbitski:</i> SSCB'nde ulusal ilişkiler deneyinin uluslararası önemi	11 . . .	871
<i>P. Yaroşeviç:</i> Otuz yıllık halk egemenliği	7 . . .	515
<i>V. Bonev:</i> Tekcephe mücadelesinde	8 . . .	633
<i>G. Grüneberg:</i> Alman Sosyalist Birlik Partisinin tarım politikası	4 . . .	276
<i>A. Dobeşevski:</i> Çağımızın Marksist-Leninist partisi	5 . . .	368
<i>M. Doyg:</i> Devrimci tecrübenin genelleştirilmesi enternasyonal bir davadır	3 . . .	171
<i>R. İskaro:</i> İşçi sınıfının öncüsü ve yığınların örgütçüsü	10 . . .	810

	Sayı	Sayfa
<i>H. Mis:</i> Memleketin kaderi halkın elindedir	1	19
<i>A. Kunyal:</i> Komünist moralin gücü	1	27
<i>O. Sançes:</i> Devrimci prensiplere sadakat	4	285
<i>A. Sobolev:</i> Çağımızın Marksist-Leninist partisi	2	100
Gençlerin sosyal alandaki faaliyetleri ve komünistler		
Bilimsel-teorik konferans	7, 8	541, 645
<i>G. Hol:</i> Yaratıcı Marksizm-Leninizm	6	489
<i>Ş. Yakab:</i> Sınıf partisi, yığınların partisi	3	183
<i>L. Dean:</i> Düşünmede açıklık ve içtenlik	4	324
<i>V. Venetsanopulos, V. Guliyev, S. Zavadski, H. Şmireld:</i>		
Proletarya diktatörlüğü fikrinin tarihçesi üstüne	9	712
<i>V. Kele:</i> Tarihsel materyalizm ve çağdaş ideolojik savaş	6	472
Ordu kime hizmet ediyor	4	292
<i>A. Lilov:</i> Günümüzde ideolojik savaş	6	455
Kapitalizmin genel bunalımı derinleşiyor	9	728
<i>V. Peçenev:</i> Nesillerin devrimci birliği	3	217
Dünya görüşü ayrımları ve politik işbirliği	7	571
Dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş hareketi		
arasında birlik	10, 12	821
Sermaye karşısında emek	2	113
<i>H. Heber:</i> Emperyalist rekabet merkezleri	1	39
<i>F. Suarez:</i> Şili: Faşizmin kökünü kazıyalım	1	6
Devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları ve sınıf		
savaşı	3	208
<i>D. Daşjanes:</i> Kapitalist olmayan gelişme yolu ve din		
problemleri	1	12
<i>O. Alvares:</i> Küba devrimi ve ekonomik gelişme	11	922
<i>N. Aşhab, M. Osman, A. Haba:</i> Yakın-Doğu çatışma-		
sında Arap cephesi	1	51
<i>G. Waserman:</i> Politik kutuplaşma	7	567
<i>V. Venetsanopulos:</i> Yunanistan'daki gelişmeler	12	1022
<i>A. Galkin:</i> Faşizm yenilgiye uğruyor, aşırı-sağ tehlike		
devam ediyor	12	984
<i>K. Mendes:</i> Hürriyetin sabahı	7	563
<i>İ. İskenderi, İ. Bilen:</i> Anti-komünizm gerilemek zorundadır	8	625
<i>R. Kastillo:</i> Devrimin öğrettikleri ve geleceği	9	743
Barış ve halkların güvenliği için	5	375
<i>K. Mendes:</i> Gerçek hak eşitliğinin gerçek yolu	11	910
<i>Nguyen Huu Tho:</i> Güney Vyetnamın kurtarılmış bölge-		
lerinde yeni hayat kuracağız	4	313
<i>T. Nina:</i> Karşı-devrimci darbe formülleri	7	674

	Sayı	Sayfa
Parlamento ve sınıf savaşı	11	897
Y. Prajski: Yeni biçimde tekrarlanan eski efsane	3	228
R. Prieto: Cunta zindanlarında beş hafta	2	133
A. Haba: Ümit verici ilk adımlar	7	554
H. Han: Barış uğrunda savaş cephesi genişliyor	12	968
M. Ştansel: Sosyal güvenlik	11	930
L. Benoit: Dürüstlük ve vicdanın sesi	4	318
A. Dansako, A. Lerumo: Afrika'da açlığın sebebi yalnız kuraklık mıdır?	1	67
M. Zimyanin: Barış, demokrasi ve sosyalizm yararına	10	834
Proletarya savaşında yoğunlaşan tecrübe	6	484
O. B.: Anti-komünist serüveni açığa vuran bir yapıt	1	61

BELGELER VE KANITLAR

Komünist ve işçi partileri hakkında kısa bilgiler

Danimarka Komünist Partisi, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Guatemala Emek Partisi	1	71
Portekiz Komünist Partisi, İran Halk Partisi, Paraguay Komünist Partisi	2	143
Küba Komünist Partisi, İsrail Komünist Partisi, Ürdün Komünist Partisi, Panama Halk Partisi	3	238
İrlanda Komünist Partisi, Filipin Komünist Partisi	4	327
Avusturya Komünist Partisi, Endonezya Komünist Partisi, Uruguay Komünist Partisi, Guyana İlerici Halk Partisi, Porto Riko Komünist Partisi	7	585
Yunanistan Komünist Partisi, Yeni Zelanda Sosyalist Birlik Partisi	8	679
Rakamlar ve kanıtlar	11	917
Kapitalizm ve emekçilerin sağlığı	2	137
Sermaye dünyasında sınıf savaşları	5	360
Sosyalizmin başarılı adımları	5	352
Hürriyet günü gelecektir	5	385
Emperyalizme karşı ithamname	5	396
Neruda'nın yurdunda barbarlık	7	591

Özel sayfalar

TKP Merkez Komitesinin bildirisi	1	74
Durum nedir	1	75

	Sayı	Sayfa
Avrupa kapitalist Ülkeleri Komünist Partileri Brüksel Toplantısında Türkiye Komünist Partisi delegasyonunun raporu	1	76
Avrupa Kapitalist Ülkeleri Komünist Partilerinin Essen Toplantısında TKP delegasyonunun raporu	1	80
TKP Merkez Komitesinin bildirisi	2	146
TKP MK Politik Bürosu'nun Brüksel Toplantısıyla ilgili kararı	2	147
Türkiye Komünist Partisi ile Alman Komünist Partisi arasında yapılan karşılaşma ile ilgili açıklama	2	147
TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	4	330
Ortak Bildiri	5	415
TKP MK Politik Bürosu'nun açıklaması	7	593
TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	7	595
TKP Merkez Komitesi'nin orduya çağrısı	8	682
TKP Merkez Komitesi'ne Yunanistan Komünist Partisi MK Politik Büro'sunun mesajı	8	683
TKP Merkez Komitesi'nin BKP Merkez Komitesi'ne mesajı	9	759
TKP Merkez Komitesi'nin ASBP Merkez Komitesi'ne mesajı	9	760
Son gelişmeler ve TKP'nin tutumu	10	845
Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Varşova Danışma Toplantısı üzerine TKP MK Politik Bürosu'nun kararı . .	10	847
TKP Merkez Komitesinin FKP Merkez Komitesine mesajı	10	848
TKP Merkez Komitesi'nin PKP Merkez Komitesi'ne mesajı	10	848
Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Varşova Danışma Toplantısına katılan TKP delegasyonunun raporu . . .	10	849
Avrupa Kapitalist Ülkeleri Komünist Partileri'nin Düsseldorf Toplantısına katılan TKP delegasyonunun raporu . .	10	853
TKP Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine mesajı	11	940
TKP Merkez Komitesinin bildirisi	11	941
TKP Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine mesajı	11	940
TKP Merkez Komitesinin bildirisi	11	941
Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Budapeşte Hazırlık Toplantısına katılan TKP delegasyonunun raporu . . .	12	1028
TKP MK Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşın 30 Nisan 1974'te «1 Mayıs» üstüne yaptığı konuşma	5	417
TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «Gerçeğin Şesi» radyosunda yaptığı konuşma	9	761
TKP'nin 54. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen toplantıda TKP MK Politik Bürosu adına A. Saydan yoldaşın yaptığı konuşma	9	764

	Sayı	Sayfa
A. Saydan yoldaşın MSİP «Nepsjabagcak» gazetesine verdiği mülakat	12	1030
A. Saydan: Yeni hükümetin programı ve sorunlar	2	149
A. Saydan: Hükümet programının kabulünden sonra	3	244
A. Saydan: Af Tasarısı ve Türkiye'de yeni gelişmeler	4	332
A. Saydan: Çelişkiler sertleşiyor	5	426
A. Saydan: Komünist ve İşçi Partilerinin Danışma Toplantısının beşinci yıldönümü	6	504
A. Saydan: Kıbrıs olayları	7	597
A. Saydan: Kıbrıs olayları ve sonuçları	8	684
A. Saydan: Kapitalizmin genel bunalımında burjuva parlamentarizminin sınıfsal niteliği ve sınıf sava- şında yeri	9-11	775
A. Saydan: Sınıf partisi, «yığın» partisi	12	1038
A. S.: Dünya ve memleket devrim hareketlerinde akımlar 2-8	2-8	154
A. S.: Yeni gelişmeler, yeni aşama	9	771
A. S.: Anti-komünizm, milli birlik ve sosyal demokrasinin niteliği	10	861
A. S.: İşçi hareketinde bölünme ve birleşme akımları	11	942
Budapeşte Toplantısı	12	1033

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler. Sonra Avrupadaki okurlarımız aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 Berlin 10

Postfach 100 229

West Berlin

Ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Postscheckkonto 342 441

West Berlin

1. L. I. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI
6. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA,
7. S. Üstüngel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
8. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
9. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
10. A. Saydan, «SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhergraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung

4300 Essen 1

Viehofer Platz 14

Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»

6000 Frankfurt/Main

Schumannstraße 56

Buchzentrum in der Goethestraße

6000 Frankfurt/Main

Goethestraße 56

Buchhandlung Walter Herbster

7800 Freiburg

An der Mehlwaage 2

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

6300 Gießen

Schiffenberger Weg 1

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3400 Göttingen

Burgstraße 24

Internationale Buchhandlung GmbH.

2000 Hamburg 13

Johnsallee 67

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3000 Hannover-Linden

Limmerstraße 106

Buchhandlung kollektiv GmbH.

6900 Heidelberg

Plöck 64a

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3500 Kassel

Werner-Hilpert-Straße 5

Kollektiv-Buchhandlung

2300 Kiel 1

Falckstraße 16

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5000 Köln

Fleischmengergasse 31

Buchhandlung Rosa Luxemburg

4150 Krefeld

St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West

6500 Mainz

Bilhildisstraße 15

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6800 Mannheim

U 2, 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3550 Marburg

Am Grün 56

Buchhandlung Libresso

8000 München 40

Türkenstraße 66

Karl-Liebnecht-Buchhandlung

4400 Münster

Steinfurter Straße 15

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8500 Nürnberg

Weinmarkt 12a

Dein Buch Volksbuchhandlung

2900 Oldenburg

Am Damm 26

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8400 Regensburg

Glockengasse 7

Lenchen Demuth-Buchladen

6600 Saarbrücken

Nauwieser Straße 13

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5900 Siegen

Freudenberger Straße 18

Buchhandlung Hornung und Steinbach

7000 Stuttgart

Wilhelmsplatz 1

Buchhandlung W. A. Bastigkeit

5500 Trier

Lindenstraße 10

Friedrich-Engels-Buchhandlung

5600 Wuppertal-Elberfeld

Gathe 55- 57

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
xx: Komünistler ve Avrupa güvenliği	955
xx: Kardeş partiler yöneticilerinin konuşmalarından	958
<i>Gerhard Han</i>	
Bariş uğrunda savaş cephesi genişliyor	968
<i>Bogumil Suyka</i>	
Gerginliği azaltma politikası ve fikirlerin çatışması	974
<i>Aleksandır Galkin</i>	
Faşizm yenilgiye uğruyor, aşırı-sağ tehlike devam ediyor	984
xx: Dünya sosyalist sistemi ile ulusal kurtuluş hareketi arasında birlik	995
<i>Vasilis Venetsanopulos</i>	
Yunanistan'daki gelişmeler	1022

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP MK Politik Büro üyesi <i>Ahmet Saydan</i> yoldaşın Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Budapeşte Hazırlık Toplantısında yaptığı konuşma	1028
xx: TKP MK Politik Büro üyesi <i>Ahmet Saydan</i> yoldaşın Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK organı «Nepszabadsag» gazetesine verdiği mülakat	1030
A. S.: Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Budapeşte Toplantısı ve sorunlarımız	1033
<i>A. Saydan</i>	
Sınıf partisi, «yığın» partisi	1038

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 25 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 5 lira